

Посібник з вивчення Біблії в Суботній школі
з коментарями для вчителів
(жовтень, листопад, грудень 2026 року)

ДАР ПРОРОЦТВА У ТВОРАХ ЕЛЛЕН УАЙТ

ЗМІСТ

Вступ.	2
1. Творець говорить — 26 вересня — 2 жовтня	4
2. Покликання пророка — 3–9 жовтня	17
3. Старозавітні пророки — 10–16 жовтня	31
4. Новозавітні пророки — 17–23 жовтня	44
5. Об'явлення і натхнення — 24–30 жовтня	57
6. Пророчі Писання — 31 жовтня — 6 листопада	70
7. «А тепер послухайте це!» — 7–13 листопада	84
8. Тлумачення пророчих Писань — 14–20 листопада	97
9. Перевірка пророків — 21–27 листопада	111
10. Пророчий авторитет і актуальність — 28 листопада — 4 грудня	125
11. Пророки у вирішальні моменти — 5–11 грудня	139
12. Пророчі об'явлення останнього часу — 12–18 грудня	153
13. Благословення із пророчого слова — 19–25 грудня	167
Програма зростання та розвитку вчителів Суботньої школи. Тема 6, 7	181

ДАР ПРОРОЦТВА

Нейробіологи почали розуміти дивовижну здатність людських немовлят до засвоєння мови. У віці 6 місяців немовля може розуміти звуки, з яких складаються англійські слова або слова з інших понад 7000 мов. Якщо дитина чує ще якусь мову, вона може засвоїти і її. У цей період відчиняються таємничі ментальні двері, завдяки чому немовлята починають розрізняти близько 40 звуків своєї рідної мови серед 800 інших, які вони здатні сприймати від народження. Однак слід наголосити: з немовлятами треба розмовляти. Це можна назвати уроками розвитку голосу для новонароджених.

Навіщо Бог створив нас із цією чудовою здатністю до розпізнавання і засвоєння мови, якби Він ніколи не мав наміру говорити з нами? Питання, звичайно, риторичне, адже Біблія повідомляє: «Багато разів і багатьма способами колись через пророків говорив Бог до наших батьків. А цими останніми днями заговорив до нас через Сина, Якого поставив спадкоємцем усього і через Якого створив віки» (Євр. 1:1, 2).

Коли гріх зруйнував спілкування Адама та Єви з Господом, Він не покинув їх і не залишив грішну пару на вимирання. Бог шукав їх, гукаючи: «Де ти?» (Бут. 3:9). Потім Він виголосив пророцтво про народження Того, Хто спасе світ від гріха (вірш 15). Від самого початку, ще в Едемі після гріхопадіння, пророцтво звеличувало Ісуса й указувало грішникам на Нього як їхню єдину надію.

Упродовж поточного кварталу ми вивчатимемо дар пророцтва — геніальне нововведення Господа для проголошення Його волі та плану грішним людям, котрі більше не можуть спілкуватися з Ним віч-на-віч. Цей особливий дар Святого Духа неодноразово згадується в Біблії, зокрема в Посланнях апостола Павла: до коринтян (розділи 12, 14); до ефесян (розділ 4); до римлян (розділ 12). Святий Дух — Великий Податель цього та всіх інших духовних дарів, Він дає «окремо кожному, як хоче» (1 Кор. 12:11). Упродовж усієї історії Землі духовно обдаровані вісники передавали Божественні звістки, щоб відновити та зміцнити наші взаємини з Господом так само, як Він зробив це в Едемі після гріхопадіння.

Ми дізнаємося, як відбувається покликання пророків та як можна перевірити їхню істинність. Ми побачимо подібності й відмінності між старозавітними й новозавітними пророками, а також зрозуміємо, як у

їхньому житті функціонували об'явлення і натхнення. Одні пророки говорили, інші писали, а деякі робили і те, і друге. Ми розглянемо способи Божественного мовлення, поміркуємо над наслідками та благословеннями послуху пророчим звісткам.

Бог використовує дар пророцтва для досягнення п'яти важливих цілей:

1. Розкрити Себе, Свою істину і Свою волю для грішного людства.
2. Просвітити людей щодо важливих подій і явищ.
3. Забезпечити всім необхідним тіло Христове — Церкву — для виконання місії.
4. Духовно підбадьорити Своїх послідовників.
5. Пробудити грішників та закликати їх до покаяння.

Крім того, «дух пророцтва» — це одна з двох відмітних ознак Божої Церкви останнього часу (Об'явл. 12:17; 19:10).

Господь настільки зацікавлений у тому, аби привести заблудлих до безпечного Дому, що дар пророцтва передбачений для Його Церкви й останніх днів (див. Йоїла 3:1–4). Адвентисти сьомого дня вірять, і небезпідставно, що в житті та служінні Еллен Уайт, співзасновниці Церкви, виявився пророчий дар.

Ось чому поряд з вивченням дару пророцтва у Святому Письмі, ми щоп'ятниці досліджуватимемо динаміку покликання Еллен Уайт до пророчого служіння. Ми, як Церква, отримали цей чудовий дар. Як нам найкраще ним скористатися?

Так, від самого народження ми відчуваємо потребу в тому, щоб з нами говорили. З іншого боку, як важливо для нас слухати те, що звіщають Божі пророки!

Цей посібник з вивчення Біблії підготували працівники Відділу літературної спадщини Еллен Уайт у Сілвер-Спрінг, штат Меріленд. Ділячись працями Еллен Уайт по всьому світу, працівники цього Відділу підтримують місію Церкви адвентистів сьомого дня у звеличенні Ісуса Христа і Його Слова.

ТВОРЕЦЬ ГОВОРИТЬ

Біблійні тексти для дослідження:

Бут. 1:27, 28; 3:1–8, 14–24; Луки 15:11–32; Вих. 19:16–22; Івана 10:27–30.

Пам'ятний вірш:

«Багато разів і багатьма способами колись через пророків говорив Бог до наших батьків. А цими останніми днями заговорив до нас через Сина, Якого поставив спадкоємцем усього і через Якого створив віки» (Євр. 1:1, 2).

Цифрові технології дозволяють багатьом з нас бачитися з друзями й родичами, котрі перебувають далеко від нас. Це чудово. Однак наскільки краще зустрічатися особисто! Це особливі зустрічі, коли ми збираємося разом, обіймаємо одне одного та розмовляємо віч-на-віч.

Люди були створені для особистих стосунків зі своїм Творцем. Однак гріх зруйнував цей близький зв'язок. Щоб відновити спілкування зі Своїми улюбленими створіннями, Господь використовував та використовує різні способи. Найбільш поширена форма Його Божественної взаємодії з людством — передача інформації через вибраних вісників, пророків. Деякі пророки є авторами богонатхненних біблійних книг.

Остаточний план Бога полягає в тому, щоб відновити в людині Його образ, адже він був зруйнований гріхом. Саме в цьому полягає План спасіння, а також у повному відновленні, яке відбудеться тоді,

коли Господь створить «нове небо і нову землю, у яких проживає праведність» (2 Петра 3:13).

А до того часу Господь продовжує говорити з нами, використовуючи для цього Своїх пророків.

Неділя, 27 вересня

СПІЛКУВАННЯ В ЕДЕМІ

Перший і другий розділи книги Буття розповідають історію створення світу. Бог створив прекрасний світ і в ньому поселив Адама та Єву — вінець творіння. Люди відрізнялися від усіх інших створінь на Землі тим, що були створені «за Божим образом» (Бут. 1:27); і це сказано тільки про них, а не про тварин, птахів чи риб. Перша пара людей мала жити повноцінним життям, відчувати любов у всіх її формах та перебувати в особистому спілкуванні із Самим Господом.

В уривку Бут. 2:18–23 ми читаємо, що Бог створив Єву для Адама, бо, за Його словами, «недобре бути чоловікові самотнім» (вірш 18). Отже, від самого початку люди були створені як соціальні істоти. Сьогодні соціологи стверджують, що людська взаємодія дає численні переваги для нашого фізичного та психічного благополуччя, тоді як самотність — це вбивця.

Побачивши Єву, Адам вигукнув: «Це дійсно кістка від моїх кісток, і тіло від мого тіла, тому вона називатиметься жінкою, бо походить від чоловіка» (вірш 23). Сімейна структура, створена Богом через союз одного біологічного чоловіка й однієї біологічної жінки, поєднаних шлюбом, — це перший соціальний інститут, завдяки якому вони могли мати цілісні стосунки та єдність. Не дивно, що однією з головних цілей сатани завжди було зруйнувати сім'ю.

Прочитайте тексти Бут. 1:27, 28; 2:15–17; 3:9. Яким було спілкування між Богом і людьми в Едемському саду?

Адам і Єва насолоджувалися спілкуванням з Господом віч-на-віч. Як розумні істоти, вони могли зустрічатися з Ним і слухати Його настанови. Як управителі чудового Божого саду, вони зростали в знаннях і вміннях, доглядаючи за флорою і фауною. Також щодня наші прабабки мали особливий час для спілкування зі своїм Творцем «в час денної прохолоди» (Бут. 3:8).

Зокрема день суботній, невід’ємна частина Божого творчого тижня, мав бути часом, спеціально присвяченим спілкуванню Господа з Його дітьми (див. Бут. 2:2, 3; Вих. 20:8–11). Цього дня наші прабатьки по-особливому відчували любов Творця і Його турботу про них.

Сьогодні, через тисячі років після Едему, нам важко уявити, як це було до гріхопадіння. Проте навіть зараз, коли все спотворене гріхом, як світ природи свідчить про первісне Боже творіння?

Понеділок, 28 вересня

ХОВАЮЧИСЬ ВІД БОГА

Оскільки Бог є любов (див. 1 Івана 4:8), Він не створив людей-роботів. Любов передбачає вибір. Щоб бути здатними любити, Адам і Єва мали бути створені зі свободою волі; інакше вони не могли б дарувати любов, справжню любов.

Отже, Адам і Єва мали свободу слухатися або не слухатися свого Творця. Реальність цього вільного вибору була відображена в наказі не їсти з дерева пізнання добра і зла (див. Бут. 2:15–17). Якби перша пара людей не мала свободи обирати, то навіщо було б застерігати їх від споживання плодів із цього дерева?

«Наші прабатьки були створені невинними і святими, проте не були позбавлені можливості згрішити. Бог створив їх морально вільними, здатними оцінити Його мудрість, доброту, людинолюбство Його характеру та справедливості Його вимог. Їм була надана повна свобода виявляти послух або ж утримуватися від нього. Вони могли радіти спілкуванню з Богом і святими ангелами... Без свободи вибору послух людини був би не добровільним, а вимушеним» (Е. Уайт. Патріархи і пророки. С. 48, 49).

Чому Адам і Єва намагалися сховатися від свого Творця після того, як порушили Його заборону? Бут. 3:1–8 (пор. Єрем. 23:24; Євр. 4:13).

У третьому розділі книги Буття описана трагічна сцена — гріхопадіння Адама і Єви. Після розмови змія (сатани) з Євою наші прабатьки скуштували плід забороненого «дерева пізнання добра і зла». Сатана використав силу слів, емоцій, приємних бажань, щоб переконати Єву, а вона вмовила Адама піти проти Божого наказу. Жінка побачила, що дерево «придатне для їжі», «на вигляд воно приємне» і бажане, бо

завдяки йому можна «одержати знання» (вірш 6). Обіцянка сатани про те, що вони стануть, «як Бог, одержавши пізнання добра і зла» (вірш 5), звучала захопливо.

Проте насправді слова сатани були пронизані обманом. Він приховав від наших прабатьків наслідки їхнього непослуху. Після порушення Господнього наказу їхні очі відразу «відкрилися», і вони побачили, що «нагі». Небесний одяг «світла, слави і краси» (Псал. 104:1, 2), який відображав Божественний «образ», зник. Вони більше не були вкриті дарованими Господом шатами. Не дивно, що Адам і Єва сховалися від свого Творця; та хіба від Бога можна сховатися? Гріх змушує нас відчувати себе винними, тому ми хочемо втекти від присутності Господа.

Чи переживали ви сором і бажання сховатися від Бога після того, як згрішили?

Вівторок, 29 вересня

БОГ ШУКАЄ ЛЮДИНУ

Текти Бут. 3:9, 10 повідомляють, що Господь ініціював пошуки Своїх грішних дітей. Запитання: «Де ти?» було риторичним, адже Він знав, що Адам і Єва зробили та де перебувають. Однак гріх перервав звичне спілкування між Богом і першою людською парою. Господь вирішив зустрітися зі Своїми дітьми, відновити взаємини з ними і дати надію в їхньому розпачі. Єврейське дієслово *кара́*, «кликати», ужите в тексті Бут. 3:9, часто використовується для відображення закликів Бога до Свого народу налагодити спілкування з Ним.

Прочитайте уривок Луки 15:11–32. Як ця притча віддзеркалює ситуацію, змальовану в текстах Бут. 3:9, 10?

Господь шукає Адама і Єву, щоб виявити безумовну любов до Своїх дітей. Він ніколи не залишає нас (див. Луки 15), натомість докладає всіх зусиль, аби відновити спілкування з нами, навіть коли ми ховаємося від Нього. Коли апостол Петро тричі відрікся від Ісуса, Він, «обернувшись... поглянув» на нього з любов’ю і співчуттям (Луки 22:61). Навіть без слів Христос говорив з Петром і намагався достукатися до Свого заблудлого друга.

Зверніть увагу на уривок Бут. 3:11–13, де зображено, як гріх раптово змінив стосунки Адама і Єви. Замість того, щоб визнати власний гріх, вони почали звинувачувати інших. Адам звинувачував Єву та фактично Бога, адже це Він створив для нього дружину. «Жінка, яку Ти дав, щоби була зі мною, це вона мені дала з дерева, і я їв» (вірш 12). А Єва, виправдовуючись, звинуватила змія у своєму непослуху: «Змій мене обманув, — і я їла» (вірш 13). Ані Адам, ані Єва, уперше зіткнувшись зі своїм гріхом, не визнали власної провини. Як мало змінилося щось у грішникові за шість тисяч років!

Реальність така: гріх торкнувся всіх людей. Апостол Павло реально зображає наш стан у Посланні до римлян (7:15–24), де описує біль від того, що ми хочемо поводитися правильно, але, на жаль, робимо протилежне: «Адже я не розумію, що чиню: роблю не те, що хочу, а те, що ненавиджу» (вірш 15). І це стосується кожного з нас, чи не так?

У словах Павла міститься глибока істина. Ми всі зламані люди, котрі продовжують чинити те, що, як знаємо, не повинні робити. Хто не стикався з цією реальністю?

Наша єдина надія, наголошує апостол, — визволення «через Ісуса Христа, Господа нашого» (вірш 25). Ось чому Бог продовжує шукати нас, аби привести до Ісуса, бо Він єдиний може сформувати нас за Своїм образом і спасти від спричиненого гріхом спустошення.

Середа, 30 вересня

ВИГНАННЯ З РАЮ

Одним з найбільш руйнівних наслідків гріхопадіння Адама і Єви стала розлука з Богом. Вони були вигнані з раю і більше не могли розмовляти з Господом віч-на-віч. Пророк Ісая так описав це складне становище людини: «Це ваші провини відділили вас від вашого Бога, і ваші гріхи закрили від вас Його обличчя так, що Він не чує» (Ісаї 59:2).

Хоч Адам і Єва залишалися Божими дітьми, однак не змогли уникнути наслідків гріха — їм довелося покинути Едем. Через їхній непослух усе змінилося.

Гріх спричинив величезні зміни в людському суспільстві й у природі (див. Бут. 3:14–24). А як він змінив наше спілкування з Богом? Вих. 19:16–22. _____

Гріх настільки змінив людське життя, що ми навіть не можемо собі уявити, адже знаємо тільки світ гріха. Через гріх земля була «проклята», і відтоді на ній зростатимуть «тернина й будяки». Тепер люди відчуватимуть біль, їм доведеться в поті чола забезпечувати себе їжею, щоб зрештою померти й повернутися в землю. З усіх нагадувань про гріх смерть залишається найсильнішим. Водночас через гріх ми втратили безпосереднє спілкування з Богом.

Однак Адамові та Єві була обіцяна сила для опору руйнівним силам зла. Наші прабатьки покинули Едем з надією на теперішнє й майбутнє. Господь узяв на Себе ініціативу і пояснив їм Свій План спасіння.

Текст Бут. 3:15 — це перша євангельська обітниця, сповнена надії для них і для нас. Обітниця про прийдешнього Викупителя забезпечить теперішню боротьбу з гріхом і надію на майбутнє спасіння людства. Справді, забезпечення Господом Адама і Єви одягом перед тим, як вони покинули сад, було символічним актом, що зображав їхнє майбутнє викуплення. Завдяки смерті й воскресінню Ісуса спілкування з Богом мало бути відновлено (див. Івана 14:1–3).

Отже, в Едемі відразу після гріхопадіння людству були дані надія й обітниця про те, що проблема гріха врешті-решт буде вирішена. Щойно з'явився гріх, відразу ж прозвучала й обітниця про Спасителя.

Припустившись якоїсь помилки, що ви відчуваєте? Вину? Сором? Ненависть до себе? Якими були наслідки таких почуттів? Як ваша віра в Бога й обітниці Євангелія допомогла вам не зневіритися?

Четвер, 1 жовтня

БОЖІ ВІСНИКИ

Що наведені тексти повідомляють про те, як Господь спілкувався з людством після гріхопадіння? Євр. 1:1, 2; Римл. 1:19, 20; Чис. 12:6; 2 Тим. 3:16, 17; Івана 14:7–9; 10:27–30. _____

Усупереч гріховності людей, Бог передбачив багато способів спілкування з ними. Один зі способів Його об'явлення нам — через навколишнє творіння. Природа — це красномовне одкровення дивовижних діянь Господа. Учені вражені чудесами нашого Всесвіту і складністю навіть «найпростішого» життя. Проте природа також демонструє наслідки гріхопадіння, і найяскравіший приклад цього — смерть живих істот.

Крім того, Бог промовляв до людства через пророків — людей, котрих Він обрав Своїми вісниками (див. Амоса 3:7). Наприклад, Господь промовляв до Ноя, Авраама, Мойсея, Даниїла, відкриваючи Свою волю людям. Фактично пророчі звістки Бога — це нагадування про те, що Він не забув Своїх дітей і перебуває з ними. Деякі з пророків написали книги, які дійшли до нас як Святе Письмо, а інші не залишили після себе жодної книги Біблії. Однак багато слів цих пророків були передані через богонатхненні Писання (див. 2 Тим. 3:16, 17).

Біблія — це об'явлення Бога. Саме через Його Слово ми можемо дізнатися, Хто Він, побачити Його незмінну любов та відкрити для себе Його настанови щодо нашого життя. Навіть більше: саме завдяки Біблії розуміємо, хто ми, звідки прийшли й куди йдемо. У Божому Слові знаходимо і мету Господа для нашого життя.

Проте найвище, найефективніше об'явлення про Себе Бог дав людям в Особі Ісуса Христа, Котрий відкривається нам у Біблії. Як Бог шукав Адама та Єву в Едемському саду, так і Христос прийшов, щоб «знайти і спасти те, що загинуло!» (Луки 19:10). «Хто Мене бачив, той і Отця бачив», — наголосив Ісус (Івана 14:9). Своїм життям, смертю і воскресінням Христос виконав обітницю, дану Адамові та Єві в Едемі. Він прийшов і помер замість нас, щоб ми могли мати вічне життя через Нього.

Після вознесіння Ісуса на Небо Святий Дух продовжує вести нас «до повної істини» та сповіщати нам, «що має настати» (Івана 16:13).

Наскільки утішливе для вас усвідомлення того, що Ісус, Його любов, характер і самопожертва відкривають, Який насправді Бог?

П'ятниця, 2 жовтня

ЕЛЛЕН УАЙТ

Спілкування Бога з людьми не обмежується біблійними часами. Як ми побачимо в наступних уроках, Господь промовлятиме до людей завжди, повік-віків, і завдяки сучасним засобам Його слова звучатимуть аж до Другого приходу Христа.

Еллен Гулд Гармон Уайт та її сестра-близнючка Елізабет народилися 26 листопада 1827 року в місті Горхем, штат Мен. Вони були наймолодшими з вісьмох дітей, народжених Юніс і Робертом Гармон. Через кілька років сім'я переїхала до міста Портленд, штат Мен, де

Роберт Гармон сподівався розширити свій капелюшний бізнес. У дев'ятирічному віці Еллен зазнала травми, яка вплинула на неї фізично, емоційно та соціально. Коли дівчинка була в парку біля свого дому, розлючена однокласниця кинула в неї камінь і влучила їй в обличчя, після чого Еллен кілька тижнів перебувала в напівпритомному стані. Цей нещасний випадок перервав її систематичне навчання і завдав їй проблем зі здоров'ям на все життя. Травми обличчя також призвели до того, що Еллен почала соромитися своєї зовнішності, що обмежило її соціальну взаємодію.

Саме в цьому контексті невизначеності молода Еллен Гармон почала замислюватися над своєю духовною долею. Вона страшилася Бога й відчувала себе недостойною Небес. Такі страхи посилилися, коли сім'я Гармон прийняла міллеритську доктрину про близький Другий прихід Христа. Навіть після хрещення через повне занурення у воду в Методистській церкві 1842 року Еллен не відчувала себе гідною Божої любові. Вона вважала, що «навіки загинула» (*Life Sketches of Ellen G. White*. Р. 29; also see pp. 20–31).

З такими болісними думками юна Еллен побачила два сні, які почали змінювати її уявлення про Бога. Однак тільки після зустрічі з Леві Стокманом, методистським проповідником, вона зрозуміла й відчула любов і благодать Господа. Це було так, ніби Він промовив до неї в її розпачі. «Віра заволоділа моїм серцем, — писала Еллен пізніше. — Я відчула невимовну любов до Бога і мала свідчення Його Духа, що мої гріхи прощені. Мої погляди на Отця змінилися. Тепер я дивилася на Нього як на доброго, ніжнього Батька, а не на суворого тирана, котрий примушує людей до сліпого послуху. Моє серце запалало до Нього глибокою палкою любов'ю» (там само, с. 39). Водночас Еллен Уайт зрозуміла вчення про стан мертвих і поступово усвідомила, що не існує вічного вогненного пекла. Її нове розуміння Бога та Його любові повністю змінило її ставлення до життя. Як ми будемо дізнаватися щоп'ятниці упродовж наступних тижнів, Еллен Уайт глибоко полюбила Ісуса і служила Йому до кінця свого життя.

Щоб дізнатися більше, відвідайте <https://whiteestate.org/absg/1>.

ЧАСТИНА I: ОГЛЯД

В уривку Бут. 2:4–25 розповідається, як Адам і Єва насолоджувалися близьким, віч-на-віч спілкуванням з Господом. Однак трагічне гріхопадіння порушило цю єдність, і наші прабатьки втратили прямий зв'язок із Творцем. Та Бог не відмовився від взаємин з людством. Він установив нові способи спілкування: через пророків, записане Слово і Свого Сина, Ісуса Христа. Перший урок нашого посібника підтверджує: хоч після гріхопадіння людей спосіб спілкування Господа з ними змінився, Його бажання мати стосунки зі Своїми дітьми ніколи не зникало. Сьогодні Він продовжує спілкуватися через Своє Слово, де записані свідчення пророків й апостолів про Христа. Як сучасний вияв цього Божественного спілкування, служіння Еллен Уайт також указує на Христа, підтверджуючи біблійне свідчення.

ЧАСТИНА II: КОМЕНТАР

1. В Едемському саду Адам і Єва насолоджувалися досконалим спілкуванням одне з одним та чудовими близькими взаєминами з Господом.

Наші прабатьки були створені в досконалому світі, який перевершував наші найсміливіші уявлення. Едемський сад був священним місцем перебування Бога на Землі. Від вічності три Особи Божества (Отець, Син і Святий Дух) перебувають у повній самовіддачі й любові Один до Одного та знаходять повне задоволення й щастя в житті для інших. Такою здатністю до взаємодії Бог-Творець наділив і людину, створивши її соціальною істотою.

Отже, найбільшим даром Господа для безгрішного людства була здатність близько спілкуватися одне з одним та з Ним. Тому Адам і Єва насолоджувалися безпосереднім, особистим спілкуванням з Богом у досконалому світі.

2. Гріх порушив досконалу гармонію в Едемському саду, і люди втратили можливість безпосередньо спілкуватися з Богом.

У той момент, коли безгрішні Адам і Єва скуштували заборонений плід, вони пережили нове самоусвідомлення: «І відкрилися їм обом

очі, й зрозуміли вони, що були нагі, тож вони зшили листя смоківниці й поробили собі пояси» (Бут. 3:7). Близьке, досконале, особисте спілкування з Богом було порушене. Коли перелякана пара почула «голос Господа Бога, Який ходив у саду в час денної прохолоди» і Якого вони раніше радісно вітали, тепер вони «сховалися від Господа Бога серед дерев раю» (вірш 8).

За словами Річарда Девідсона: «Прийшовши до саду після гріхопадіння Адама і Єви, Господь ініціює зустріч, яка є не чим іншим, як “юридичним процесом”, “випробувальним покаранням від Бога”. Господь починає судовий процес із допиту “відповідачів”, а захисні та звинувачувальні відповіді Адама і Єви (див. Бут. 3:9–14) указують на розрив міжлюдських (чоловік-дружина) та Божественно-людських стосунків, який стався внаслідок гріха. Після юридичного допиту й визначення вини Бог виносить вирок у формі прокляття (над змієм і землею, тексти 14, 17) та судів (над чоловіком і жінкою, тексти 16–19)» (Richard R. Davidson. *Flame of Yahweh: Sexuality in the Old Testament* (Peabody, MA: Hendrickson Publishers, 2007). Pp. 58, 59).

Отож Адам і Єва були вигнані з Едему, і Бог «поставив на сході Едемського саду херувимів та полум'яного меча... аби стерегти дорогу до дерева життя» (Бут. 3:24). «Херувими, що охороняють Едем, — це більше, ніж просто озброєні вартіві. Вони сигналізують про початок відходу присутності Господа на Небо та Його опосередковану присутність на Землі через символи та вісників/ангелів» (Dru Johnson. *The Universal Story: Genesis 1–11 (Transformative Word)*, ed. by Craig G. Bartholomew et al. (Bellingham, WA: Lexham Press, 2018). P. 52).

3. Щойно гріх увійшов у світ, Бог узяв на Себе ініціативу відновити Свої стосунки з втраченим людством.

Адам і Єва були спустошені. Їхній світ миттєво змінився на гірше. Однак, слухаючи, як Бог виголошував прокляття й суди, винне подружжя почуло обітницю надії. У самому центрі цих судів з'явилося Євангеліє благодаті. Обіцяне Насіння прийде, переможе змія і здобуде спасіння для людей. Текст Бут. 3:15 — це літературний центр третього розділу і перше проголошення Євангелія.

Відразу після гріхопадіння Адама і Єви Бог оголосив, що всі майбутні Божественні одкровення будуть зосереджені на Особі й місії грядущого Спасителя. Усе Писання ґрунтується на цій обітниці. «Це дивовижне проголошення Божого рішення послати Насіння і перемогти змія (сатану), щоб забезпечити спасіння людства, — основа

і ключ до розпізнавання пророчого голосу в Старому Завіті» (Jiří Moskala. “The Prophetic Voice in the Old Testament: An Overview” // *The Gift of Prophecy in Scripture and History* eds. by Alberto R. Timm and Dwain N. Esmond (Silver Spring, MD: Review and Herald Publishing Association, 2015). P. 11).

Цікаво, що слово «покликав» (давньоєвр. *קרא*) у тексті Бут. 3:9, — це те саме слово, яке використане в тексті Ісаї 51:2, де говориться про покликання Богом пророків до їхнього служіння. Хоч у книзі Буття воно вжите в контексті суду, але смисловий відтінок зв'язку й стосунків присутній і в книзі Ісаї.

4. Після гріхопадіння, спілкуючись із людьми в різний спосіб і, зрештою, в Особі Ісуса Христа, Бог відкрив канали спілкування з грішним людством.

Не маючи більше можливості бачити Бога своїми смертними очима чи безпосередньо чути Його голос, люди спілкувалися з Ним через людських посередників. У тексті Євр. 1:1 зазначено, що Бог «через пророків говорив до наших батьків». Упродовж століть Він спілкувався зі Своїм народом через таких вісників, як Ной, Енох, Авраам, Ісаак, Яків, Мойсей, Самуїл, Давид та інших пророків. Господь посилав цим людям одкровення «багато разів і багатьма способами», такими як теофанія (богоявлення), сни, видіння, Божественні слова, служіння ангелів. Він також говорив через урім і туммім, чудеса й ознаки. У такий спосіб Бог спілкувався й говорив з людьми в минулому, у старозавітну епоху.

«А цими останніми днями заговорив до нас через Сина» (Євр. 1:2). Слова Старого Завіту залишаються авторитетними як Слово Боже, однак ці слова потрібно читати через призму їхнього виконання в Ісусі Христі. Він — найкраще вирішальне одкровення Бога. «Старе приходило фрагментарно, епізодично — трохи тут, трохи там, — унаслідок чого було неповним, частковим і недосконалим. Натомість нове приходить в одній кульмінаційній промові Бога-Отця в один час та в одній Особі — у Його Сині. В Ісусі все одкровення Бога в Старому Завіті зібране і перевершене» (William G. Johnsson. “Hebrews” // *Andrews Bible Commentary* ed. by Ángel M. Rodriguez (Berrien Springs, MI: Andrews University Press, 2022). Pp. 1824, 1825).

5. Досвід навернення Еллен Уайт підготував її до того, щоб у її житті й служінні виявився христоцентричний пророчий дар.

Пророчий дар, який виходить за межі біблійних часів, нічого не додасть до Нового Завіту, а радше підтвердить його свідчення про Христа. Історія навернення юної Еллен Уайт заклала основу для її довічної любові до Ісуса Христа й відданості Йому. Вона вважала Небесного Отця Богом любові, Котрий прагне спасти людей через викупні діяння Свого Сина. Батьківська любов Бога стала улюбленою темою Еллен Уайт і ключовою нотою її пророчого служіння.

В одному зі своїх найзворушливіших висловлювань вона написала: «Уся батьківська любов, яка передавалася від покоління до покоління через людські серця; усі джерела ніжності, які відкрилися в душах людей, — це лише крихітні струмочки в безмежному океані порівняно з нескінченною, невичерпною любов'ю Бога. Язик не спроможний висловити її, перо не здатне описати. Ви можете щодня роздумувати над нею упродовж свого життя; можете старанно вивчати Писання з метою зрозуміти її; можете задіяти всі дані вам Богом сили та здібності в прагненні збагнути любов й милосердя Небесного Отця, і все ж за цим є нескінченність. Ви можете вивчати цю любов віками, проте ніколи не зможете повністю досягнути довжину й ширину, глибину й висоту любові Бога, Котрий віддав Свого Сина на смерть за світ. Сама вічність ніколи не зможе повністю відкрити її. Але коли ми вивчаємо Біблію й розмірковуємо над життям Христа і Планом спасіння, ці великі теми дедалі більше відкриватимуться нашому розумінню» (Е. Уайт. Свідчення для Церкви. Т. 5. С. 740).

ЧАСТИНА III: ПРАКТИЧНЕ ЗАСТОСУВАННЯ

Нижче вам запропоновані запитання для обговорення в класі. Виберіть із них такі, які найкраще залучать ваш клас до змістовних роздумів та активної дискусії.

1. До гріхопадіння Адам і Єва спілкувалися з Богом «без тьмяної завіси між ними» (Е. Уайт. Патріархи і пророки. С. 50). Як ви уявляєте собі спілкуватися віч-на-віч з Усевишнім в Едемському саду «без тьмяної завіси між ними»?

2. Єврейське слово *יָדָע*, перекладене як «знати», означає знання, пов'язані зі стосунками й досвідом, а також інтелектуальне знання й розуміння. З огляду на це визначення, подумайте, як Адам і Єва «зрозуміли», що «нагі» (Бут. 3:7)?

3. Як гріх змінив спілкування між Богом і людьми?

ПОКЛИКАННЯ ПРОРОКА

4. Що для нас сьогодні означає жити в присутності Господа, навіть якщо ми більше не бачимо Його віч-на-віч?

5. Як ми можемо, подібно до Адама та Єви в Едемі, щодня поглиблювати наші взаємини з Богом?

6. Що означає така думка: усе Писання впливає з першої євангельської обітниці в Бут. 3:15? Чи зауважуємо ми повторення цієї теми в Біблії?

7. У текстах Євр. 1:1, 2 сказано, що в минулому Бог говорив через пророків, а останніми днями заговорив через Свого Сина. Як життя й учення Ісуса дають нам найбільш виразне уявлення про Бога?

8. У який спосіб Господь і сьогодні спілкується з нами? Як ми можемо краще чути Його голос?

9. Улюбленою темою Еллен Уайт була батьківська любов Бога. Як роздуми про Божу любов змінюють наше бачення життя й віри?

Біблійні тексти для дослідження:

Бут. 15:6; Гал. 3:6–9; 1 Цар. 18:19–39; Ісаї 53; Дан. 2:46–48; Марка 1:2–5; Матв. 11:1–6.

Пам'ятний текст:

«І ось я почув голос мого Владики, Який говорив: Кого Мені послати, і хто піде для Нас? І я відповів: Ось я, пошли мене!» (Ісаї 6:8).

У біблійні часи пророки часто відігравали ключову роль в історії Божого народу. Іноді вони перебували в центрі подій, займаючи сильні і навіть вирішальні позиції в житті спільноти.

Однак пророче покликання було нелегким. Життя пророків переважно було складним, сповненим смутку, відторгнення, нерозуміння й розчарування.

Часом Божі обранці без особливого ентузіазму сприймали покликання до пророчого служіння. І це не дивно. Багато пророків зустрічало сильну протидію з боку тих, хто мав би вітати їхні звістки. Пророків Господа ігнорували, висміювали, били, ув'язнювали. Інших каменували або полювали на них, як на диких звірів. Деякі з них загинули мученицькою смертю.

Сучасне покоління, сповнене насильства, жадібності, аморальності, експлуатації та інших сатанинських проявів, часто відкидає або просто ігнорує пророчий голос. Ми покликані прислухатися до голосу Божих пророків і бути вісниками надії, даної нам через пророків.

Минулого тижня ми дізналися, що після гріхопадіння людей в Едемі Господь працював над тим, аби відновити спілкування з ними. Цього тижня ми розглянемо деякі важливі періоди в історії Землі, коли Бог покликав пророків, щоб донести до Свого народу звістки, необхідні бунтівному світові.

Неділя, 4 жовтня

АВРААМ, ЗАХИСНИК ЗАВІТУ

Уся Біблія, від Буття до Об'явлення, повідомляє, що Бог завжди мав вірний останок, котрий виявляв послух у відповідь на Його благодать (див. Єрем. 31:7, 31–34). Наприклад, через багато років після змішання мов у Вавилоні, Бог обрав Авраама (пізніше Авраама), щоб він став прикладом віри завіту не тільки для його сім'ї, а й для всіх майбутніх поколінь. В оточенні відступництва й аморальності Авраам виявився вірним Божому покликанню (див. Бут. 12:1–9.)

Господь сповістив Авраамові умови завіту і показав, як через жертву Христа буде здійснене спасіння людства (див. Бут. 15:6–17). Щоб випробувати віру Авраама та проілюструвати майбутню жертву Свого Сина, Бог звелів патріархові принести в жертву Йому свого сина Ісаака (див. Бут. 22:1–17). Яке болісне випробування для батька всіх віруючих! Подумайте про всі причини та виправдання, які Авраам міг би використати, аби проігнорувати чітке повеління Господа, але він покірно послухався. Бог стримав руку Авраама від убивства Ісаака і дав йому агня для жертвоприношення замість сина.

Не всіх пророків Господь покликав попереджати про неминучу загибель. Однак усі вони були покликані відновити в народі вірність Богові, а також застерігати від відступництва, від гноблення бідних і нужденних, від порушення завіту з Богом.

Однак найважливішим завданням пророків було відкривати обітницю про спасіння через Месію. Тривале свідчення біблійних пророків та Його Духа в постапостольську епоху спонукає нас попереджати інших про кризу, яка насувається на світ. Проте в центрі цього застереження міститься Блага вістка про викуплення вірного

Божого народу, котрий залишився в завітних стосунках із Господом (див. Об'явл. 12:17).

Прочитайте тексти Бут. 15:6; Гал. 3:6–9; Євр. 11:8. Що в житті й характері Авраама зробило його спроможним служити Богові, хоч він, безперечно, був недосконалою людиною?

Існує багато паралелей між епохою Авраама і нашим часом. Як за часів Авраама процвітало язичництво й ідолопоклонство, так і сьогодні багато суперницьких ідеологій прагнуть знищити або витіснити християнство. На відміну від більшості представників панівної культури, Божий народ сьогодні покликаний вірно відображати Його образ у щоденному спілкуванні з людьми та проголошувати Триангельську звістку (див. Об'явл. 14:6–12).

«Повірів Аврам Господеві, і це зараховано йому в праведність» (Бут. 15:6). Як у цьому тексті розкривається євангельська обітниця? Яку надію ви можете почерпнути з нього для себе?

Понеділок, 5 жовтня

ЗВІСТКА ІЛЛІ

Прочитайте уривок 1 Цар. 18:19–39. На підставі цієї історії, що ми можемо сказати про особливості пророчого служіння?

Покликання Іллі та його манера говорити відображали його роль Божого вісника. Щоб зупинити відступництво Ізраїля, Бог послав Іллію до царя Ахава з повідомленням про велику посуху. Господь використав це нещастя, щоб відвернути Свій народ від ідолопоклонства й повернути до вірності Йому. На жаль, цар і народ звинуватили в цьому нещасті самого пророка та шукали його смерті.

На горі Кармель Ілля зустрівся з пророками Ваала та Ашери. Божий вісник, сповнений Духа Святого, звернувся до ідолопоклонницького Ізраїля із закликом зректися своїх фальшивих богів та повернутися до Господа. Люди знали, що їхній вибір призвів до національного відступництва. Тепер вони були готові знову прийняти Бога Іллі, Котрий довів Свою перевагу над їхніми фальшивими богами, яких насправді не існувало.

Напередодні Другого приходу Христа Бог наказує Своїй Церкві знову проголошувати вістку Іллі, щоб люди відвернулися від своїх ідолів і були готові встояти у великий день Господній. Бог продовжує спілкуватися зі Своїм народом через обрані Ним канали. Через Своє Слово і дар пророцтва Господь дає настанови, застереження, поради, підбадьорення.

«Відновлення серед нас справжнього благочестя — найбільша і найнагальніша з усіх наших потреб. До цього ми маємо прагнути насамперед. Потрібно докладати серйозних зусиль, щоб отримати благословення Господнє, але не тому, що Бог не бажає дарувати нам Своє благословення, а тому, що ми не готові його отримати» (Ellen G. White. *Selected Messages*. Book 1. P. 121).

Прочитайте тексти Мал. 3:23, 24 (або 4:5, 6 у перекладі І. Огієнка). Як вістка Іллі впливає на сім'ї послідовників Господа?

Справжнє відродження починається в серці й сім'ї. Сім'я — наріжний камінь Церкви та незамінний будівельний блок суспільства. Відродження в сім'ї поширює небесну любов на Церкву, громаду, народ. Це Божа мета для християнської родини. Відродження також мотивує Божий народ до місії.

Які ідоли існують сьогодні в наших сім'ях, серцях і церквах?

Вівторок, 6 жовтня

ІСАЯ, ЄВАНГЕЛЬСЬКИЙ ПРОРОК

Ісая, великий пророк Старого Завіту, отримав заклик до пророчого служіння безпосередньо від Бога (див. Ісаї 6:1–8). Приголомшений святістю й величчю Господа, Ісая усвідомив власну недостойність. У цей момент до нього прилетів серафим із розжареною вуглиною з небесного жертovníка й очистив його від гріха. Тоді Бог запитав: «Кого Мені послати, і хто піде для Нас?» Відповідь Ісаї має бути нашою відповіддю: «Ось я, пошли мене» (вірш 8).

Заклик до Ісаї пролунав у вирішальний момент історії Ізраїля. Пророк отримав дуже важливе завдання застерегти ізраїльський народ та його лідерів від їхніх гріхів. Пророцтва Ісаї — це ключові фрагменти Святого Письма, які дають глибоке розуміння природи Бога, природи людини та відображають розвиток Плану спасіння. Безперечно, найсильніше пророцтво про страждання, замісну смерть

Месії та вічні наслідки цієї смерті для світу містяться в знаменитому 53-му розділі книги пророка Ісаї — месіанському розділі!

Прочитайте 53-й розділ книги пророка Ісаї. Як це дивовижне пророцтво, записане за 700 років до Голгофського хреста, так переконливо провістило смерть Христа? Що це пророцтво має повідомити нам щодо пророчого дару?

Пророцтва Ісаї провістили місію і мету Месії (див. Ісаї 53:3–5). Вони відкрили, чому Христа «вели, як ягня, на заколення» (вірш 7) та як Його викупна жертва спасла Божий народ від гріхів. Замісний аспект смерті Христа виразно зображений у цьому розділі, відкриваючи основу викуплення, здійсненого задля всього людства.

«Усі ми заблукали й розбрелися, як вівці, — кожен з нас пішов власною дорогою, та Господь поклав на Нього гріхи всіх нас» (вірш 6). Тут зображена універсальна природа як гріха, так і хреста — розв'язання проблеми гріха. Цей розділ, можливо, більше за будь-який інший розділ як у Старому, так і в Новому Завітах, зображує План спасіння в таких чітких, недвозначних термінах.

Однак пророче служіння Ісаї було нелегким. Його страшні провіщення про загибель Ізраїля люди вважали абсурдними, як і багато хто сьогодні, коли їх попереджають про наслідки гріха (див. Римл. 6:23). Пророчий голос Ісаї зрозумілий як для його часу, так і для нашого (див. Ісаї 2:4; 5:20). Саме відмова народу від справедливості й реформ призвела до зруйнування Єрусалима. Той самий гріх зумовить знищення нечестивих мешканців Землі під час повернення Христа.

Ще раз прочитайте 53-й розділ та випишіть з нього всі відомості про те, що Ісус здійснив задля нас. Яку велику надію ви можете почерпнути для себе із цієї інформації?

Середа, 7 жовтня

ДАНИІЛ, ВІРНИЙ ПРОВИДЕЦЬ

Більшість християн знають історію пророка Даниїла. У першому розділі його книги розповідається про те, як він твердо дотримувався принципів здоров'я, яких навчався з дитинства. Даниїл був зразком вірності (вірш 8). Коли йому запропонували царські делікатеси, він «вирішив не осквернятися стравами з царського столу й вином», на-

томість споживати рослинну їжу і пити тільки воду (вірші 12–16). Це було невелике випробування в порівнянні з подальшими, наприклад, з описаним у 6-му розділі, коли його вірність могла коштувати йому життя.

Прочитайте уривки Дан. 2:46–48; 4:15; 5:13, 14; 6:25–28. Як язичеські царі відгукувалися про Даниїла та його Бога?

Поміркуйте над свідченнями цих царів-язичників про силу Даниїлового Бога. Усі ці історії підтверджують найважливіший принцип: завдяки Божій силі, яка діє в нас і через нас, виявиться наша вірність Господу. Тоді навколишні люди дізнаються, що наш Бог — це «Бог над богами, Владика над царями» (Дан. 2:47).

Крім того, оскільки постійною темою пророцтв Даниїла є суд, кульмінацією якого стане Другий прихід Христа (остаточна перемога Бога), ім'я «Даниїл» — «Бог — мій Суддя» — цілком доречне. Його богонатхненні писання заслуговують ретельного вивчення й уваги, бо вони актуальні і сьогодні. Пророцтва Даниїла спонукають нас завжди пильнувати й дотримуватися Божих Заповідей навіть у життєвих «дрібницях».

Також пророк Даниїл провіщав піднесення народів та їхнє падіння як наслідок непослуху Богові. Описуючи свої пророчі видіння, Даниїл відкривав план Господа та передрік остаточну перемогу Божого Царства (див. Дан. 7:13, 14).

Подумайте, наприклад, про другий розділ книги Даниїла, написаний за півтисячоліття до Христа. Пророк надзвичайно точно провістив злеті й падіння чотирьох великих світових імперій. Це пророцтво сягає аж до нашого часу (стопа і палець ніг боввана), змальовуючи народи сучасної Європи, які «змішаються через породження (родичання) людей, але не зіллються одне з одним, як і залізо не змішується з глиною» (вірш 43). Як точно виконується це пророцтво про Європу навіть до сьогоднішнього дня: незважаючи на всі спроби об'єднати континент (зокрема через шлюбні зв'язки), він залишається поділеним на окремі нації з окремими законами, звичаями і традиціями. Тимчасом як навіть за кілька років до розпаду Радянського Союзу жодна спецслужба не передбачала такого, пророцтво Даниїла за сотні років провістило це! Тому ми маємо вагомий підстави довіряти Божим пророкам.

Усі царства, згадані в другому розділі книги Даниїла, з'явилися та зникли, як і було передречено. Як цей факт має зміцнити нашу довіру до пророцтва про майбутнє вічне Боже Царство (вірш 44)?

Четвер, 8 жовтня

ІВАН ХРЕСТИТЕЛЬ, ПРЕДТЕЧА МЕСІЇ

Прочитайте тексти Марка 1:2–5. Якою була мета служіння Івана Хрестителя?

Євангеліє від Марка повідомляє, що прихід Івана Хрестителя був виконанням пророцтва Ісаї (див. Ісаї 40:3). Життя Івана від дитинства до молодості було позначене вірністю Богові. Почувши голос Івана в пустелі, сатана боявся втратити своє панування над людством (див. Е. Уайт. Бажання віків. С. 224). Гріховність слухачів Івана була викрита в такий спосіб, що сатана здригнувся. Його влада над Ізраїлем опинилася під загрозою. Диявол неодноразово намагався, але так і не зміг спонукати Хрестителя відмовитися від праведного життя й віри в Месію.

Прочитайте уривок Матв. 11:1–6. Як Ісус укріпив віру Івана під час його перебування у в'язниці?

У пустелі сатана не зміг спокусити Ісуса до гріха, і ця поразка розлютила диявола. Тому він змінив тактику і кинув Івана Хрестителя, двоюрідного брата Христа, до в'язниці. Сатана вирішив ув'язненням Івана завдати болю Ісусові. Того, Кого не зміг схилити до гріха, він примусив страждати. Так сатана намагався зламати Івана, водночас обтяжуючи серце Спасителя стражданнями. Проте Іван Хреститель отримав від Ісуса слово підбадьорення. Незважаючи на жажливі умови ув'язнення та не розуміючи, чому залишається у в'язниці, тимчасом як Ісус володіє такою могутністю, Іван усе ж залишився вірним Йому до самої смерті.

Як і стародавні пророки, ми теж покликані проголошувати вістку про покайняння, віру і повноту Христової праведності (див. Об'явл. 14:6–12). Як це було і з Іваном Хрестителем, сатана може використати невизначеність, щоб змусити нас сумніватися в Божій

місії для нашого життя. Однак ми не повинні впадати у відчай, якщо пам'ятаємо про Боже керівництво в нашому житті. У нас також можуть виникати труднощі, як це сталося з Іваном, котрий був ув'язнений, а потім убитий за задумом і волею розпусної жінки Іродіади та безвольного царя Ірода. Як би люди не переслідували нас, ми можемо звернутися до Господа з вірою, і Він відповість. Він обіцяв дарувати нам силу для виконання Його волі (див. Дії 1:8). У постхристиянському та нехристиянському світі вкрай важливо, щоб ми були вірними свідками Христа всупереч обставинам.

Чи траплялося вам коли-небудь (як і Хрестителів) бути в ситуації, коли ви просто не могли зрозуміти, чому у вашому житті відбуваються такі драматичні події? Як вам вдавалося зберегти віру й довір'я до Бога?

П'ятниця, 9 жовтня

ПОКЛИКАНІ ДО ПРОРОЧОГО СЛУЖІННЯ

Бог кличе пророків певного часу для особливих цілей. Він доручає їм звістки, необхідні саме для того часу. Адвентисти сьомого дня вважають, що через Еллен Уайт був виявлений пророчий дар і вона діяла як неканонічний пророк (більше про це в наступних уроках). Еллен Гармон [Уайт] почула перший заклик від Господа в грудні 1844 року, через кілька тижнів після того, як адвентисти-міллерити очікували Другого приходу Ісуса. Підставою для очікування були слова: «Аж до двох тисяч трьохсот вечорів і ранків, після чого Святина буде знову очищена» (Дан. 8:14).

Хоч Уільям Міллер ніколи не називав точної дати, його послідовники, виходячи з біблійного відліку часу щодо Дня викуплення, зрештою визначили 22 жовтня 1844 року як дату Другого приходу Христа на Землю. Через це переконання тисячі й тисячі людей у Північній Америці та в інших регіонах світу з нетерпінням очікували Спасителя. Вони вірили, що того дня зустрінуться зі своїм Господом. Міллер також із хвилюванням та ентузіазмом очікував цієї події.

Проте Христос не з'явився, і віруючі міллерити пережили одну з найбільш руйнівних релігійно-духовних подій — велике розчарування.

Саме за цих обставин Бог дав Еллен Гармон [Уайт] її перше видіння. Мета видіння полягала в тому, аби підбадьорити як Еллен, так і розчарованих віруючих: Господь наголосив, що перебуває з ними,

незважаючи на їхні помилкові тлумачення. Видіння вказувало на шлях, що веде від Землі до Небесного Єрусалима. Цим шляхом віруючі в Прихід прямували до святого міста. І «якщо вони не відводили очей від Ісуса, Котрий був просто перед ними і провадив їх до міста, тоді були в безпеці» (Ellen G. White. *Spiritual Gifts*. Vol. 2. P. 31).

Це видіння було доброю вісткою. Із розгубленості й розчарування Бог починав підіймати новий рух. Ісус залишався з ними. Він ще повернеться. Він продовжував вести їх шляхом спасіння. А вони просто мали не відводити від Нього очей. У них були вагомі причини не втрачати надії навіть серед безлічі потрясінь і розчарувань.

Так 17-річна дівчина Еллен Гармон [Уайт] була покликана до пророчого служіння. Її духовний шлях був нелегким. Хоч поступово цей дар був прийнятий як істинний, Еллен боялася стати вісницею Господа. Бути Божим пророком ніколи не було ані легко, ані престижно. Тож як Еллен Уайт підкорилося Божому покликанню?

Наступного тижня ми докладніше розглянемо особливості служіння старозавітних пророків та виклики, з якими вони стикалися. А також проаналізуємо, у чому життя й служіння Еллен Уайт подібне до життя й служіння цих пророків.

Щоб дізнатися більше, відвідайте <https://whiteestate.org/absg/2>.

ЧАСТИНА I: ОГЛЯД

Покликання біблійного пророка — це Божественний заклик, коли Господь безпосередньо призначає особу говорити від Його Імені, часто через одкровення, такі як видіння, сон, голос. Це покликання зазвичай передбачає доручення проголошувати Божу вістку, протистояти гріху та провадити Його народ, часом ціною великих особистих жертв, як свідчить життя таких пророків, як Мойсей, Ісаї та Єремія. Урок цього тижня зосереджений на пророчому покликанні в різних історичних умовах, а також на вістках пророків щодо суду, спасіння й відновлення. Обговорення завершиться питанням покликання Еллен Уайт як прояву бажання Господа продовжувати спілкуватися зі Своїм народом у грішному світі.

ЧАСТИНА II: КОМЕНТАР

1. Бог обрав пророків Своїми вісниками.

Учений-біблеїст Старого Завіту Віллем А. Ван-Гемерен зобразив Божественну природу покликання пророка та його місію передавати вістку Господа. Учений дав таке визначення старозавітного пророка: «Це ізраїльтянин, покликаний Господом і наділений силою Духа; він служить Божим вісником, отримав владу й одкровення від Господа, є добрим пастирем Божої отари та підтверджує Боже Слово й місію за допомогою ознак» (VanGemerен. *Interpreting the Prophetic Word* (Grand Rapids, MI: Zondervan, 1990). Р. 32).

У цьому визначенні можна виділити кілька особливостей. По-перше, Господь давав пророкові Божественне одкровення, а Дух наділяв пророка силою для передачі цього одкровення. По-друге, пророк виконував функцію пастиря в ізраїльському народі, виховуючи, спрямовуючи, докоряючи й виправляючи його. По-третє, такі ознаки, як чудеса, особливі події та наочні уроки, підтверджували Божественні повноваження пророка.

Пророче покликання — це момент, який змінював життя пророка. Таке покликання відбувалося несподівано, із силою та владою.

Однак пророк «не сприймав його як давно жадану можливість здобути знання, яке в іншому разі було би приховане. Він не хапав, не захоплював момент, — момент захоплював його. Відкрите слово не було виголошене йому як щось, що він може прийняти або відкинути на свій розсуд, натомість воно було запропоноване йому рішуче, могутньо й наполегливо» (Abraham J. Heschel. *The Prophets*. Part 2 (New York: Harper & Row Publishers, 1962). Р. 224). Пророк Міхей сказав: «Але я сповнений силою й Господнім Духом, правосуддям і мужністю, аби сповістити Якову про його злочини, Ізраїлеві — про його гріхи» (Міхей 3:8).

У численних пророчих книгах автори заявляють, що до них було виголошене «Господнє слово» (Осії 1:1; Йони 1:1; Єрем. 1:11; Йоїла 1:1); пророк «відчув на собі Господню руку» (Єзек. 1:3; 3:22); вони починають або закінчують свої пророцтва словами: «Так говорить Господь» (Амоса 1:3; Авдія 1:1; Аггея 1:7; Зах. 12:1; Ісаї 7:7). Ці повторювані пророчі формули свідчать: провидці не сумнівалися, що промовляють Божі слова. Пророче слово або одкровення часто містило вістку від Господа про суд, як написав Єзекіїль: «Він сказав мені: Сину людський, стань на свої ноги, і Я буду з тобою розмовляти. Коли Він заговорив до мене, ввійшов у мене Дух, поставив мене на ноги, і я почув голос Того, Хто промовляв до мене» (Єзек. 2:1, 2). Пізніше Господь звелів: «Отже, говори їм Мої слова, — слухатимуть вони, чи не захочуть, — адже вони — бунтівники» (вірш 7).

2. Пророки передавали Господню вістку людям у конкретній історичній ситуації.

Пророки були «обрані Богом, щоб отримати Його вістку, а потім проголосити її аудиторії в конкретній історичній ситуації» (Eric J. Tully. *Reading the Prophets as Christian Scripture: A Literary, Canonical, and Theological Introduction* (Grand Rapids, MI: Baker Academic, 2022). Р. 58). Наприклад, кожний згаданий у цьому уроці пророк отримав пророчий дар у конкретній історичній ситуації.

Божий заклик до Авраама (див. Бут. 12:1) прозвучав після змішання мов, описаного в уривку Бут. 11, коли перемогли язичництво, ідолопоклонство та війни. Цікаво, що вперше термін «пророк» у Святому Письмі був застосований до Авраама (див. Бут. 20:7), котрий мав виконати функцію посередника, помолившись за Авімелеха. Ілля виконував служіння під час великої духовної кризи на півночі цар-

ства Ізраїль за часів правління царів Ахава й Ахазії. Пророк грізно виступив проти поклоніння Ваалу і закликав Ізраїль до покаяння. Ісая пророкував за часів правління чотирьох царів Юдеї в IX ст. до н. е., коли великим викликом було піднесення імперії Ассирії, що становило найбільшу загрозу для Юдеї. Даниїл відіграв значну роль у царствах Вавилону та Персії. Іван Хреститель провіщав Прихід Месії в першому столітті. У постбіблійні часи Еллен Уайт отримала своє перше видіння в передвоєнній Америці після розчарування міллеритів.

3. Пророча вістка містила слова про суд, спасіння й відновлення.

Старозавітна пророча вістка часто зосереджувалася на трьох центральних темах: суд, спасіння, відновлення. Ці теми були взаємопов'язані і становили основу служіння пророків, відображаючи завітні відносини між Господом та Його народом. Пророки постійно закликали Ізраїль та Юду повернутися до своїх завітних зобов'язань перед Богом, попереджаючи про наслідки їхнього бунту, ідолопоклонства та соціальної несправедливості. Суд зображували як Божественну відповідь на порушення завіту (див. Втор. 28). Утім, поруч із попередженням пророки виголошували надію, указуючи на готовність Господа врятувати розкаяний останок Свого народу. Порятунком часто передбачав втручання Господа задля визволення Свого народу від ворогів та жакливих обставин. Відновлення передбачало повернення вигнанців на свою землю, відбудову Єрусалима і храму, а також духовне оновлення стосунків народу з Богом, що врешті-решт завершилося Приходом Месії.

4. Перше видіння Еллен Уайт стало початком її пророчого покликання та принесло надію й підбадьорення збентеженим віруючим після розчарування.

У грудні 1844 року Еллен Уайт отримала своє перше видіння в історичному контексті розчарування міллеритів. Це був перехідний період, коли послідовники Уїльяма Міллера були засмучені й розгублені. Еллен передала від Господа вістку надії та підбадьорення. Під час молитви з групою зневірених міллериток вона відчула, що її оточує світло. Їй відкрилася сцена, у якій вона побачила «народ Приходу», що йшов вузькою стежкою до Неба. Ісус ішов попереду цього народу, а позаду Він був осяяний великим світлом. Якщо вони не відривали очей від Ісуса, то залишалися на стежці, прямуючи вперед. Проте коли деякі відводили погляд від Ісуса, вони сходили

зі стежки і падали в темний світ унизу (див. Е. Уайт. Ранні твори. С. 13–15). Це видіння здивувало Еллен, воно було сповнене сили, яку вона не могла контролювати. Як і біблійні пророки до неї, вона була «захоплена моментом».

З цього першого видіння — основи майбутнього пророчого служіння Еллен — можна зробити кілька висновків. По-перше, воно вказує, що тема Другого приходу Ісуса — це справа її життя. По-друге, адвентисти сьомого дня ніколи не повинні забувати свого місця в пророчій історії. По-третє, усі християни, особливо адвентисти, повинні зосередити своє життя на Ісусі як Господі та Спасителі (див. George Knight. *A Brief History of Seventh-day Adventists*, 2nd ed. [Hagerstown, MD: Review and Herald, 2004]. Pp. 35, 36).

Еллен назвала побачене своїм «першим видінням», оскільки її небесні «захоплення» стали повторюваним досвідом. У такий спосіб її пророча ідентичність формувалася навколо часто вживаних фраз: «Бог показав мені», «я бачила», «я була піднесена у видінні». Ці фрази відображали її пророчу самосвідомість і авторитет. Такі одкровення приносили втіху й розраду розсіяній засмученій групі відданих віруючих, котрі пережили досвід міллеритів. Еллен була покликана подорожувати й ділитися своїми видіннями з різними групами міллеритів, розпорошених по всьому штату Мен; а пізніше вона відвідувала віруючих і в інших частинах Нової Англії. Зрештою, Еллен Уайт записала як ці одкровення, так і багато наступних для поширення серед віруючих, які згодом стали адвентистами сьомого дня.

Для подальшого вивчення: див. Zoltán Szalos-Farkas. *The Rise and Development of Seventh-day Adventist Spirituality: The Impact of the Charismatic Guidance of Ellen G. White*. Doctoral Dissertation Series (Cernica, Romania: Editura Institutului Teologic Adventist, 2005). Vol. 1. Pp. 56–61.

ЧАСТИНА III: ПРАКТИЧНЕ ЗАСТОСУВАННЯ

Нижче вам запропоновані запитання для обговорення в класі. Виберіть із них такі, які найкраще залучать ваш клас до змістовних роздумів та активної дискусії.

1. Пророки не шукали свого покликання, але були «захоплені ним». Як, на вашу думку, пророки почувалися під час такого досвіду? Як це впливає на наше уявлення про Боже покликання в нашому житті?

СТАРОЗАВІТНІ ПРОРОКИ

2. Звістка кожного пророка формувалася під впливом історичних викликів його часу. Як розуміння історичного контексту біблійних пророцтв допомагає нам застосовувати їхні уроки у своєму житті?

3. Пророки попереджали, що порушення завіту призведе до суду (див. Втор. 28). Як цей принцип можна застосувати до персональної та колективної вірності завіту сьогодні?

4. Виголошуючи Божі звістки про суд, пророки завжди вказували на надію і спасіння. Як ми можемо зберігати надію під час випробувань, а також тоді, коли відчуваємо тягар власної вини?

5. Як ми можемо бути вісниками справедливості й милосердя Бога у світі, який скептично ставиться до цієї істини?

6. Перше видіння Еллен Уайт наголошувало на необхідності не відводити очей від Ісуса. Як ми можемо залишатися духовно зосередженими на Христі навіть серед життєвих клопотів?

7. Одна з ключових думок видіння Еллен полягала в тому, наскільки важливо пам'ятати про наше місце в пророчій історії. Як розуміння того, де ми перебуваємо в Божому плані, впливає на наше життя сьогодні?

8. Пророче служіння Еллен Уайт тривало упродовж усього її життя. Як ми можемо розпізнати постійне Боже керівництво в нашому житті та відгукнутися на нього?

9. Як розуміння того, що Бог використовує звичайних людей для надзвичайних цілей, зміцнює вашу віру?

10. Ділячись Євангелієм з іншими людьми, як ми можемо збалансувати теми суду, спасіння й відновлення?

Біблійні тексти для дослідження:

Якова 5:17, 18; 1 Цар. 19:1–16; 22:1–14; Вих. 15:20; 2 Цар. 22:11–14; Єрем. 14:1–15.

Пам'ятний текст:

«Йосафат піднявся й промовив: Послухайте мене, юдеї і мешканці Єрусалима! Довіртеся Господу, вашому Богові, й будьте спокійні! Вірте Його пророкам, і вам пощастить!» (2 Хронік 20:20).

Глобальна система позиціювання (*GPS*) допомагає мандрівникам знати, де вони перебувають та куди прямують, і навіть попереджає про небезпеку. Духовні мандрівники, які прямують до Неба, також потребують зараз і потребуватимуть у майбутньому керівництва з боку небесної «системи позиціювання». Одним зі способів, яким Господь здійснював це в минулому, було служіння старозавітних пророків. Завдяки їхнім розповідям, порадам, пророцтвам, поезії й пісням ми можемо багато чого дізнатися про людей, котрі передавали Божі звістки людям.

Досліджуючи матеріал цього уроку, ми розглянемо старозавітні розповіді про пророків, які допоможуть нам зрозуміти, що таке дар пророцтва та як він виявлявся в Божих слугах.

Ми маємо зрозуміти, що пророки були такими самими, як і ми, — слабкими людськими істотами, схильними до страху, гніву, зневіри. Їхнє життя було нелегким, сповненим викликів і труднощів, як і життя кожного з нас.

Чого ж ми можемо навчитися від цих особливих, покликаних Богом слуг?

Неділя, 11 жовтня

ЛЮДСЬКА ПРИРОДА ПРОРОКІВ

Як ми наголошували минулого тижня, Бог використав пророка Іллю, щоб здійснити велику справу в Ізраїлі, незважаючи на запеклий опір ворогів. Справді, Господь здійснив через нього неймовірне. А що було потім?

Прочитайте тексти Якова 5:17, 18. Як у цих текстах представлено пророка Іллю? Що означають слова: «Ілля був людиною з подібними до наших нахилами»? _____

Ілля мав приголомшливий успіх на горі Кармель (див. 1 Цар. 18). Господь могутньо діяв через нього, здійснивши одне з найдивовижніших чудес старозавітної історії: у відповідь на молитву пророка з неба зійшов вогонь (вірш 38)! Можна було б сподіватися, що після такого чуда цей Божий служитель почувався надзвичайно щасливим.

Прочитайте уривок 1 Цар. 19:1–16. Яким був емоційний стан Божого пророка? _____

«Уже досить, Господи! Візьми моє життя, адже я не кращий за своїх батьків!» (вірш 4). Такі слова можуть належати людині, яка страждає від якоїсь форми депресії. Чому? Безперечно, те, що сталося на горі Кармель, не було простим, буденним учинком; тут відбулося щось інше.

Можливо, ключ можна знайти в словах самого пророка: «Я дуже страждаю через зневагу до Господа Саваота, адже ізраїльтяни відкинули Твій Заповіт, зруйнували Твої жертовники, а Твоїх пророків знищили мечем, — залишився я один, але й мене шукають, щоб відібрати життя» (вірш 10). Ілля перераховує те, що вважає власними невдачами в служінні. Незважаючи на всі його зусилля,

відступництво в Ізраїлі залишається. Та хіба він сам міг зупинити цю хвилю?! Утім, що б тут не відбувалося, ми бачимо людську природу й уразливість Божої людини. Отже, «Ілля був людиною з подібними до наших нахилами».

Іноді ми можемо відчувати себе «невдахою» в житті або в якихось починаннях. Які біблійні обітниці допоможуть нам подолати зневіру?

Понеділок, 12 жовтня

РОЗПІЗНАВАННЯ ІСТИННИХ ПРОРОКІВ

Рання історія Ізраїля містить свідчення про фальшивих пророків (див. Втор. 18:20). Тому Господь не залишив Свій народ без настанов щодо ознак Його істинних пророків.

Як одержувачі об'явлення й натхнення від Бога, істинні пророки вірно, точно, чесно передавали Його звістки, навіть якщо часом це робило їх непопулярними серед можновладців.

Прочитайте уривок 1 Цар. 22:1–14. Як діють істинні пророки? _____

Коли цар сказав про пророка: «Я його зненавидів, оскільки він ніколи не провіщає мені чогось доброго, а тільки погане» (вірш 8), — це багато що відкриває про царя, але ще більше — про пророка. Очевидно, пророк Міхей не боявся говорити правду навіть самому цареві, а це не найкращий спосіб здобути його прихильність.

Міхей виступив один проти 400 фальшивих пророків, виголосивши відкриту йому Богом істину. Хоч його вмовляли змінити негативні звістки від Господа, щоб задобрити злого царя Ахава та його дружину Єзавель (вірші 13, 14), однак пророк вірно передав слова Господа, не беручи до уваги те, як вони можуть бути сприйняті.

Прочитайте уривок 1 Сам. 9:3–14. Що ці тексти повідомляють про те, як люди ставилися до вірних Божих пророків? _____

Біблія містить чимало відомостей про життя пророків. І наведена вище розповідь свідчить про це. У Саулового батька Кіша пропали ослиці, і він послав сина на пошуки. Після тривалих, але даремних пошуків слуга, який подорожував із Саулом, запропонував йому не

припиняти пошуки, а звернутися по допомогу до пророка: «Ось у цьому місті є Божий чоловік, — дуже поважна людина, — усе, що він скаже, неодмінно справджується» (вірш 6). Така характеристика пророка Самуїла відображає якості, яких очікують від Божих пророків. Істинних пророків у Святому Письмі називають «Божими людьми», обраними для того, щоб відображати Його характер. Однак слід наголосити: факт, що деякі з «Божих людей» — пророки, ще не означає, що вони бездоганні.

Кого з найбільш шанованих «Божих людей», відомих вам сьогодні, ви вважаєте бездоганними?

Вівторок, 13 жовтня

ФУНКЦІЇ ПРОРОКІВ

Прочитайте уривки 1 Сам. 8:4–22; Левіти 8:10–13. Як пророки взаємодіяли із царями та священниками?

Пророки взаємодіяли із царями як у приємних, так і в неприємних ситуаціях. Вимагаючи царя (див. 1 Сам. 8:4–22), ізраїльтяни наголосили: «Аби він нами правив, як це є в усіх народів!» (вірш 5). З такою небезпекою — бажанням бути схожими на навколишніх людей — Божий народ стикався в усі часи. Тоді ізраїльтяни навіть не уявляли, до чого призведе це бажання, хоч Господь через пророка попередив їх (вірші 11–18). Однак народ проігнорував це застереження. Згідно з їхнім бажанням, Самуїл незабаром помазав першого царя Ізраїлю — Саула.

Такі старозавітні книги, як Перша і Друга книги Самуїла, Перша і Друга книги царів, Перша і Друга книги хронік докладно описують правління царів Ізраїлю та Юдеї. Священна історія свідчить: царів, які чинили зло в очах Божих, було значно більше, ніж царів, котрі робили добро. Одна з основних функцій пророків полягала в тому, щоб допомогти повернути невірних царів до послуху Божому Запові. Як наслідок, ці пророки стикалися з погрозами й переслідуванням, а деякі навіть були вбиті царями, котрі відводили Божий народ від Нього (див. 1 Цар. 18:4–19; 2 Хронік 24:20–22).

Пророки взаємодіяли також зі священниками. Мойсей, пророк Божий, помазав Аарона і його синів як перших ізраїльських священників (див. Левіти 8:10–13). Бували випадки, коли священники

отримували через пророків слова докору від Бога (див. Осії 6:9; Мал. 2:1–3). Яскравим прикладом цього є вся родина Ілія, звинувачена в корупційних діях (див. 1 Сам. 2:27–36). Це були дуже сильні докори проти розгулу корупції серед людей, наділених особливими привілеями.

Пророки були вчителями народу (див. 2 Хронік 34). Вони передавали звістку від Бога священникам, царям і народові (див. Єрем. 5:31; Єзек. 22:26). Пророки також промовляли до навколишніх народів, розкриваючи Божий задум щодо них, і ця тема неодноразово звучить у пророцьких книгах Старого Завіту (див. Ісаї 60:1–3; 62:1, 2). Пророки мали не тільки вірно передавати звістку від Господа, але й часом записувати і зберігати її (див. 2 Хронік 13:22). Знову слід наголосити: хоч пророки мали людську природу із численними її слабкостями, вони були чоловіками й жінками молитви і Слова, служачи Богові та Його народові (див. Єрем. 42:4; 2 Цар. 22:15–17).

Середа, 14 жовтня

ПРОРОЧИЦІ

Прочитайте тексти Вих. 15:20; Суд. 4:4; 2 Цар. 22:14; Неем. 6:14. Що ці тексти повідомляють про роль пророчиць?

У Святому Письмі є багато свідчень про те, що Бог покликав жінок бути пророчицями (див. використання єврейського слова *nevia* (Вих. 15:20) та грецького слова *профетис* (Луки 2:3)). У тексті Міхея 6:4 Маріам, Мойсей та Аарон згадані разом як посланці до народу. Маріам названа пророчицею, котра співала пісню перемоги після переходу ізраїльтянами Червоного моря (див. Вих. 15:20, 21). Однак ця пророчиця, як і її колеги-чоловіки, не була безгрішною, про що свідчить її недружелюбне ставлення до Мойсея та його ефіопської дружини. За ці дії пророчиця Маріам була справедливо покарана (див. Чис. 12:1–10).

Інша пророчиця, Девора, служила суддею в Ізраїлі й отримувала одкровення від Бога (див. Суд. 4:1–9, 14–22). Її пісня перемоги (див. Суд. 5:2–31) — це гімн хвали Господу, сповнений глибокого богословського значення для народу в той історичний період.

Прочитайте уривок 2 Цар. 22:11–14. Чому вельможі царя Йосії пішли до пророчиці Хулди? Що це говорить про її важливу роль у народі? _____

До пророчиці Хулди звернулися старші члени ради царя Йосії (див. 2 Цар. 22:14; 2 Хронік 34:22). Це сталося після того, як вони прочитали слова «книги Закону» (2 Цар. 22:8) (очевидно, книги Второзаконня) цареві, який у відповідь «роздер свої шати» (вірш 11). Це була дуже серйозна справа, і цар сприйняв її саме так, тому його люди вирушили до Хулди. Вона отримала звістку від Господа про майбутній суд над Юдеєю. Реформи Йосії стали результатом пророчих звісток Хулди та відвернули Божий суд над Його народом.

Хоч пророки та пророчиці були покликані Богом, однак потребували благодаті. Яку надію дають нам їхні історії?

Четвер, 15 жовтня

ФАЛЬШИВІ ПРОРОКИ

Усім добрим звершенням Господа сатана завжди намагається протиставити свої підробки. Це стосується і пророків. В Ізраїлі служили як істинні, так і фальшиві пророки, тому було дуже важливо вміти розрізнити їх.

Прочитайте Єрем. 14:1–15. Що відбувалося в Юдеї? Як Господь ставився до тих, хто говорив неправду, називаючи себе Божими пророками? _____

У розділі 14 книги пророка Єремії записана вістка Господа до цього пророка про суд над Юдеєю — про війну, голод та моровицю. Тодішні фальшиві пророки суперечили звістці Єремії. Пророк описує їх дуже чітко: «І Господь сказав мені: Ці пророки провіщають від Мого Імені обман. Я їх не посилав і не доручав їм, бо Я взагалі не розмовляв з ними! Вони вам пророкують фальшиві видіння — порожнє чаклунство і підступний обман власного серця» (вірш 14).

Лжепророки нечесні, бо джерелом їхніх пророчих тверджень часто є фальшиві «боги», яким вони поклоняються (див. Єрем. 23:13, 14). Господь попереджає: «Я їх не посилав і не доручав їм, бо Я взагалі не розмовляв з ними!» (Єрем. 14:14). Вони — пророки, «ко-

трі провіщають неправду власних задумів» (Єрем. 23:26). Єзекиїлеві було доручено проголосити суд на пророків, які «провіщають власні вигадки» (Єзек. 13:2).

Фальшиві пророки часто проголошують популярні вістки. Так було і тоді, коли група із 400 «пророків» зібралася за наказом царя Ахава (див. 1 Цар. 22:6). Вони одностайно радили цареві воювати проти Рамоту Гілеадського. Вислухавши пророчу вістку від пророків Ашери, Ахав радився з Йосафатом, царем Юдеї, щодо подальших дій. Йосафат запропонував Ахавові порадитися з пророком Міхеем, чи варто їм йти на війну. «Посланець, котрий пішов покликати Міхея, умовляв його, говорячи: Ось усі пророки в один голос говорять добрі провіщення для царя. Нехай і твої слова будуть такими, як одного з них; отже, провісти добре!» (вірш 13).

Міхей відчував тиск, коли його змушували говорити неправду, проте не долучився до популярної думки, натомість вирішив звіщати тільки те, що скаже йому Господь (вірш 14).

Людині завжди легко дотримуватися популярної думки. Усвідомлюючи, наскільки зіпсутою може бути навколишня культура, чому небезпечно дотримуватися популярних поглядів?

П'ятниця, 16 жовтня

НЕ ДОСКОНАЛІСТЬ, А БАЖАННЯ СЛУЖИТИ

Життя старозавітних пророків ясно свідчить: бути Божим вісником завжди нелегко. Еллен Уайт переживала такі самі тривоги, які відчували біблійні пророки. Минулої п'ятниці ми дізналися: вона була молодого сором'язливою дівчиною зі слабким здоров'ям, коли почула Божий заклик. Хоч друге видіння підтвердило її покликання, Еллен Гармон [Уайт] страшилася Божого заклику. Вона писала: «Приблизно через тиждень після цього Господь дав мені ще одне видіння і показав, через які випробування я маю пройти; я повинна йти і розповідати іншим те, що Він відкрив мені; я маю зустрітися з великим опором та зазнати душевних мук...

Це видіння вельми занепокоїло мене. Моє здоров'я було дуже слабким, і мені виповнилося лише 17 років... Я щиро молилася, щоб цей тягар був покладений на когось іншого. Але все світло, яке я могла отримати, було: «Розповідай іншим те, що Я відкрив тобі». Я не могла змиритися з тим, що мала вийти у світ. Від природи я була невпевнена в собі... Я краще воліла померти. Смерть здавалася

мені кращою за обов'язки, які я мала виконувати» (*Spiritual Gifts*. Vol. 2. Рр. 35, 36).

Отже, Еллен Гармон [Уайт] воліла краще померти, ніж прийняти Божий заклик. Однак після довгих молитов та підбадьорення одновірців вона прийняла заклик Господа і присвятила своє життя виконанню Його волі (Ellen G. White. *Spiritual Gifts*. Vol. 2. Р. 38).

Голос Еллен Уайт став найвпливовішим голосом майбутньої Церкви адвентистів сьомого дня. Проте вона була людиною і мала власні вади, фізичні випробування, сімейні проблеми, особисту боротьбу. І саме це доводить: Бог обирає недосконалих людей, котрі бажають служити Йому.

Під керівництвом Святого Духа пророче служіння Еллен Уайт підбадьорювало віруючих і відкривало їм біблійні істини. До 1860 року вона відігравала провідну роль у розвитку нової християнської конфесії адвентистів сьомого дня та в її місії проголошення світові вістки трьох ангелів. Під Божим керівництвом ці віруючі 1863-го року організували Церкву адвентистів сьомого дня. У наступні десятиліття пророчий голос Еллен Уайт впливав на створення глобальних адвентистських систем охорони здоров'я й освіти. Однак найважливіший внесок її служіння — літературні твори, загальний обсяг яких становить близько 100 000 сторінок. Натхненні праці Еллен Уайт і сьогодні продовжують промовляти до людей по всьому світу.

Щоб дізнатися більше, відвідайте <https://whiteestate.org/absg/3>.

ЧАСТИНА I: ОГЛЯД

Минулого тижня ми досліджували тему про покликання пророків. Цього тижня розглянемо особливості пророчого дару в старозавітну епоху, щоб краще зрозуміти пророче служіння Еллен Уайт. Обсяг старозавітних пророчих книг Біблії приблизно дорівнює обсягу всього Нового Завіту. Ці пророчі вістки були своєчасними й важливими для різних аудиторій. Ми можемо багато чого навчитися з досвіду пророків Старого Завіту в їхньому служінні, а також з допомогою цього досвіду можемо поглибити наше розуміння пророчого служіння Еллен Уайт.

ЧАСТИНА II: КОМЕНТАР

1. Хоча пророки мали надзвичайний дар, вони все одно залишалися людьми.

Пророча традиція в Старому Завіті починається з Мойсея. Він був прямим речником Бога, посередником у завіті між Ягве та Ізраїлем, заступником за народ (див. Вих. 33:11; Втор. 34:10). Його унікальні стосунки з Богом, розмови віч-на-віч, установили стандарт пророчої влади. Наслідуючи Мойсея, Самуїл формалізував пророче служіння, поєднавши епоху суддів та монархію. Як суддя і пророк, Самуїл служив Божим вісником для царів, зокрема помазавши Саула і Давида на царство (див. 1 Сам. 9:15–17; 16:1–13), установивши роль пророка як провідного й виправного голосу для правителів Ізраїлю.

Ілля запровадив роль прокурора завіту. На відміну від Мойсея, котрий часто заступався за Ізраїль, Ілля безпосередньо протистояв народові та його лідерам, звинувачуючи їх у невірності завіту. На горі Кармель він звернувся до народу з викликом: «Як довго ви будете кульгати на двох копитах? Якщо Господь є Бог, ідіть за Ним, а якщо Ваал, — ідіть за ним!» (1 Цар. 18:21). Цей виклик Іллі ілюструє його роль обвинувача. Ілля поєднував звістку про суд з надією, закликаючи Ізраїль покаятися й повернутися до Ягве. У такий спосіб він започаткував нову еру, яка підготувала ґрунт для всіх пророків після нього, котрі були глашатаями для царів і народу (див. Willem

A. VanGemeren. *Interpreting the Prophetic Word* [Grand Rapids, MI: Zondervan, 1990]. Pp. 28–38).

Незважаючи на свою Божественну владу, пророки явно мали людську природу. Мойсей сумнівався у своїх ораторських здібностях (див. Вих. 4:10), Самуїл оплакував провал Саула (див. 1 Сам. 15:35), а Ілля впав у відчай, навіть бажаючи померти після погроз Єзавелі (див. 1 Цар. 19:4). Ці приклади показують: хоч пророки були покликані Богом, вони залишалися людьми, схильними до страху, сумнівів та емоційних потрясінь. Наведені приклади також свідчать про благодать Бога, Котрий використовує звичайних людей для передачі надзвичайних звісток.

2. Старозавітні пророки діяли за певним зразком.

Уривок Втор. 18:15–19 окреслює роль пророка, наголошуючи на його функції як обраного Богом вісника. Людина стає пророком завдяки покликанню безпосередньо від Ягве, а не через особисті амбіції. Це Божественне покликання вирішальне, оскільки роль пророка полягає в тому, щоб говорити Божі слова, а не власні. Багато пророків, таких як Мойсей, Ісая, Єремія, Амос, спочатку чинили опір своєму покликанню, відчуваючи себе негідними або боячись відторгнення. Проте вони були спонукувані говорити, часто описуючи Боже слово як непереборну силу (див. Єрем. 20:9).

Справжній пророк походить із громади завіту, «з ваших братів» (Втор. 18:15), забезпечуючи зв'язок з Божим народом. Хоч Господь може говорити через будь-кого (як, наприклад, у випадку з ослицею Валаама; див. Чис. 22:28–30), але зазвичай Він виховує пророків серед Свого вірного народу. Пророки діяли як вісники, передаючи Божі повеління та не додаючи до них власних ідей. Цю роль найкраще відображає термін «вісник», оскільки пророки передавали авторитетне слово Боже, очікуючи, що воно буде виконане (див. Eric J. Tully. *Reading the Prophets as Christian Scripture: A Literary, Canonical, and Theological Introduction*. Pp. 58–62).

Для подальшого дослідження: Edward J. Young. *My Servants the Prophets* (Grand Rapids, MI: Wm. B. Eerdmans Publishing Company, 1952). Pp. 20–37.

3. Довіряйте істинним пророкам та відрізняйте їх від лжепророків.

Старий Завіт містить чіткі критерії для розрізнення істинних і фальшивих пророків. Вістка істинного пророка має здійснитися (див.

Втор. 18:21, 22) та узгоджуватися з Божими Заповідями, сприяючи поклонінню виключно Ягве (див. Втор. 13:1–5). Навіть якщо пророк здійснить якусь ознаку або чудо, але при цьому поведе людей до ідолопоклонства чи відвертатиме їх від Божого завіту, то цей пророк — фальшивий. Істинні пророки ніколи не суперечать Слову Божому; їхнє життя відображає святість і чесність. Натомість лжепророки були засуджені за аморальну поведінку (див. Єрем. 23:14).

Істинні пророки часто стикалися із протидією й відкиненням, оскільки їхні звістки викривали гріх та попереджали про суд, на відміну від фальшивих пророків, котрі виголошували підбадьорливі, але оманливі слова (див. Єрем. 6:14). Авторитет істинного пророка підтверджують здійснення його провіщень, особиста вірність Божому Закону, моральна чесність, узгодженість із попередніми одкровеннями та готовність проголошувати істину, навіть якщо вона непопулярна.

4. Жінки відігравали значну роль у прояві пророчого дару в старозавітні часи.

Служіння пророчиці Хулди — це приклад значної ролі, яку відігравали деякі жінки в старозавітний час. Під час правління царя Йосії, коли в храмі було знайдено «Книгу Закону», цар шукав Божественного керівництва. Він порадився із пророчицею Хулдою, хоч на той час чинним пророком був Єремія (див. 2 Хронік 34:22). Цей вибір підкреслює авторитет і повагу, якими користувалася Хулда як справжня пророчиця Ягве. Її звістка, висловлена у двох пророцтвах, містила суд і надію. Вона підтвердила, що через постійне ідолопоклонство народ Юдеї зазнає проклять, записаних у 28-му розділі книги Второзаконня (див. вірші 24, 25). Проте Хулда запевнила Йосію: через його впокоєння й покаяння Бог почув його, і він не стане свідком майбутньої катастрофи (див. вірші 26–28).

Роль Хулди свідчить, що жінкам-пророчицям було довірено авторитетні Божественні звістки, які орієнтували лідерів нації. Її пророцтво не містило нових доктринальних істин, натомість у поточній ситуації воно спрямувало людей до наявних Писань, підтвердивши Божі завітні принципи суду й милосердя. Приклад Хулди відображає поважну роль, яку могли відігравати жінки в проголошенні старозавітних пророцтв, слугуючи важливими вісницями Божої істини.

5. Досвід Еллен Уайт щодо пророчого дару мав багато спільного з досвідом старозавітних пророків.

У другому видінні в грудні 1844 року Еллен Уайт було провіщено про випробування і протидію, з якими їй доведеться зіткнутися, тому спочатку вона чинила опір заклику. Однак слова: «Розкажи іншим те, що Я тобі відкрив» лунали в її голові (Ellen G. White. *Spiritual Gifts*. Vol. 2 P. 36). Від природи несмілива й сором'язлива, Еллен дуже боялася публічно ділитися своїми видіннями. Вона шукала молитовної підтримки в друзів, відчуваючи тягар відповідальності.

Під час однієї з молитовних зустрічей вона розповіла про переломний досвід: «Під час молитви густа темрява, що огортала мене, розсіялася, до мене наблизилася яскраве світло, подібне до вогняної кулі, і коли воно осяяло мене, моя сила зникла. Мені здалося, що я перебуваю в присутності Ісуса й ангелів. Знову пролунали слова: «Розкажи іншим те, що Я тобі відкрив»» (Ellen G. White. *Spiritual Gifts*. Vol. 2. P. 37). Хоч цей досвід дуже підбадьорив Еллен, вона благала про смирення, побоюючись самозвеличення, й отримала запевнення: якщо в ній прокинеться гордість, вона страждатиме від хвороби. Цей момент зміцнив її відданість Божому покликанню.

Упродовж свого тривалого служіння Еллен Уайт називала себе «вісницею», наголошуючи на своїй ролі в передачі Божих вісток. У 1903 році вона написала: «Від 1844 року і дотепер я отримую вістки від Господа й передаю їх Його народові. Це моя праця — передавати людям світло, яке Господь дає мені. Я покликана отримувати й передавати Його вістки. Я маю поставати перед людьми тільки як вісниця зі звісткою» (Свідчення для Церкви. Т. 8. С. 237).

Незважаючи на свій надзвичайний дар, Еллен Уайт глибоко усвідомлювала немічність своєї людської природи. Її боротьба була подібна до боротьби біблійних пророків, котрі у своєму служінні стикалися зі страхом, сумнівами і стражданнями. Вона послідовно уникала самозвеличення, зосереджуючись на вірному донесенні Божих вісток, навіть коли вони спричиняли критику чи труднощі.

Як у досвіді старозавітних пророків, так і в досвіді Еллен Уайт, пророчий дар був глибоким покликанням, яке часто супроводжувалося особистими випробуваннями та глибоким смиренням. Хоч ці вісники були обрані для виконання надзвичайного завдання, вони залишалися людьми, покладаючись на Божу силу в здійсненні Божественної місії.

ЧАСТИНА III: ПРАКТИЧНЕ ЗАСТОСУВАННЯ

Нижче вам запропоновані запитання для обговорення в класі. Виберіть із них такі, які найкраще залучать ваш клас до змістовних роздумів та активної дискусії.

1. Пророки заклика́ли людей відновити свою вірність Богові під час духовного занепаду. У яких сферах сьогодні потрібні пророчі голоси?

2. Як ми можемо навчитися слухати вістку від Господа й відповідати на неї, а не чинити їй опір, як багато хто в стародавньому Ізраїлі?

3. Які уроки для себе ми можемо почерпнути із життя пророків щодо наполегливості, віри й послуху Божому покликанню?

4. Господь використовував недосконалих людей для виконання Божественної місії. А як ми сприймаємо власні слабкості й обмеження в служінні Богові?

5. Багато пророків спочатку відмовлялося прийняти своє покликання, але Господь спонукав їх передавати вістку. Чи відчували ви коли-небудь покликання зробити щось, але вагалися? Що допомогло вам рухатися вперед?

6. Фальшиві старозавітні пророки часто звіщали людям те, що вони хотіли почути, а не те, що їм було необхідно (див. Єрем. 6:14). Як ми можемо переконатися, що шукаємо істину, а не просто підбадьорливі слова?

7. Як ми, подібно до пророчиці Хулди, можемо застосувати Боже Слово до нашої теперішньої ситуації та вести інших до істини?

8. Еллен Уайт, як і Мойсей та Єремія, спочатку опиралася своєму покликанню. Чи відчували ви коли-небудь, що Господь спонукає вас до чогось, що виходить за межі вашої зони комфорту? Як ви відреагували?

9. Еллен Уайт називала себе вісницею, а не пророчицею, зосереджуючись на передачі Божих звісток, а не на званні пророка. Що вона звіщала? Які уроки ми можемо взяти для себе з її смиренного ставлення до служіння?

НОВОЗАВІТНІ ПРОРОКИ

Біблійні тексти для дослідження:

Матв. 16:13–16; Ефес. 2:20; 6:10–18; Об'явл. 22:6; Луки 2:36–38; Дії 21:9.

Пам'ятний текст:

«Дари різноманітні, а Дух — той самий. І служіння різноманітні, а Господь той самий. І дії різноманітні, а Бог той самий, Він робить усе в усіх» (1 Кор. 12:4–6).

Поки батько їхав за кермом, його син дивився на автомобілі, що проїжджали повз, і зауважував подібні до їхньої машини. Батько вказав на одну з них і вигукнув: «Сину, це така сама машина, як моя перша!» Коли вони повернулися додому, батько дістав інструкцію з експлуатації своєї першої машини, а також інструкцію до нинішньої. Він розповів синові про особливості кожного автомобіля, наголошуючи на спільних характеристиках та відмінностях. Проте коли батько порівняв два двигуни, вони виявилися ідентичними. Багато що змінилося, але не двигун.

Бог промовляв через пророків і в старозавітні, і в новозавітні часи, але спадкоємність та гармонія їхніх звісток пояснюється тим, що Святий Дух — Джерело (або «двигун») Божественного натхнення — залишався незмінним. Святий Дух завжди надихає істинних пророків

через дар пророцтва. У центрі звісток пророків Він ставить Христа, як це ясно зазначено в уривку Євр. 1:1–3.

Цього тижня ми розглянемо дар пророцтва, зображений у Новому Завіті, з'ясуємо, хто виконував функції пророків, що звершували пророки, чим пророки відрізняються від апостолів, а також звернемо увагу на небезпеку фальшивих пророків.

Неділя, 18 жовтня

ІСУС ЯК ПРОРОК

Мойсей провістив: «Господь, ваш Бог, поставить вам пророка з-посеред вас, — з ваших братів, як мене. Його будете слухатися» (Втор. 18:15). Хто ж був тим пророком? Святе Письмо вказує на Ісуса Христа. «Мойсей провіщав батькам, що Господь, Бог ваш, підійме вам Пророка з братів ваших, як і мене: Його слухайте в усьому, що тільки скаже вам» (Дії 3:22; див. також Івана 6:14).

У чому полягала пророча роль Ісуса? Як на це запитання відповідали люди за часів Ісуса? Матв. 16:13–16; Марка 8:27–29; Луки 9:18–20.

Ісус Христос, Месія, — це Той, на Кого вказували старозавітні пророки. Новий Завіт свідчить: в Ісусі виконалися всі старозавітні месіанські пророцтва. У розмові з двома учнями дорогою до Емауса Христос наголосив, що про Нього провістили всі месіанські пророцтва (див. Луки 24:13–35).

В уривку Івана 1:1–5 міститься характеристика Слова, яка не підходить до жодної людини і навіть до жодного пророка. Це Слово можна ідентифікувати тільки як Творця, бо «все через Нього постало, і без Нього не постало нічого з того, що постало» (вірш 3). Тобто Він створив усе, що було створене, а це — спостережуваний космічний простір розміром у 93 мільярди світлових років!

У кожному словосполученні «сказав Бог» у першому розділі книги Буття ми чуємо голос Ісуса. Той, Хто сказав: «Нехай буде світло!» (вірш 3), Сам є «Світло людей», і через План спасіння Він розвіює земну духовну темряву (див. Івана 1:4, 5).

Божі пророчі слова достовірні й підтверджені. Коли до них прислухаються, вони стають світильником, «який світить у темному місці, — доки почне розвиднятися, і ранкова зоря засяє у ваших сер-

цях» (2 Петра 1:19). Пророцтва будуть нести світло в наш грішний світ, доки Ісус, «Ранкова зоря» і Джерело цього пророчого світла, не відкриє Своє вічне Царство. А до того часу через Своє життя, смерть і воскресіння Він пропонуватиме нам усім вічне життя. Питання лише в тому, чи приймемо ми його.

Поміркуйте над тим, що Ісус, Творець усього, помер на хресті за наші гріхи. Як ця дивовижна істина відкриває реальність Божої любові до нас?

Понеділок, 19 жовтня

АПОСТОЛИ І ПРОРОКИ

У Новому Завіті описана діяльність пророків та апостолів. Грецьке слово *апóстолос* означає «вісник» або «пошаний» від Бога. У Євангеліях слово «апостол» стосується 12 учнів Христа. Решта книг Нового Завіту підтримує таке розуміння слова «апостол», а також застосовує його до інших осіб, які не були серед перших учнів Христа.

У своїх посланнях Павло 12 разів називає себе апостолом. У тексті Римл. 1:1, 2 він пов'язує своє апостольське покликання та зміст своєї проповіді зі звісткою старозавітних пророків. Павло називає себе апостолом для язичників (див. Римл. 11:13). Він був «покликаний Божою волею» (1 Кор. 1:1).

На відміну від священників, які отримували цей статус по спадковості, від батька до сина, пророків та апостолів безпосередньо призначав Бог згідно зі Своєю волею. Коли апостольство Павла викликало суперечки, він відстоював своє покликання (див. 1 Кор. 9:1, 2). Він вважав, що його апостольство ґрунтується на Христі, Основі Церкви (див. Ефес. 2:20). Оскільки апостоли отримали Боже одкровення, вони були натхнені Ним так само, як і пророки (див. Ефес. 3:1–5).

Апостол Петро наголошує: пророки прийшли раніше і їхні слова були важливі, але тепер апостоли — носії такої самої влади (див. 2 Петра 3:1, 2). У цих текстах ідеться про старозавітні й новозавітні часи. Хоч дехто може вважати, що пророки — це Божі вісники старозавітної епохи, а апостоли — Божі вісники новозавітної ери, були також люди, котрі пророкували або використовували пророчий дар, проте не були апостолами. У новозавітні часи дар пророцтва не обмежувався апостолами, і не всі пророки були апостолами (див. Дії 15:32).

Прочитайте тексти Ефес. 2:20; 3:5. Як апостоли і пророки були пов'язані із Христом та Церквою?

Читаючи книги апостолів у Новому Завіті, ми розуміємо, що ці книги зосереджені на Христі. Його життя, смерть, воскресіння, первосвященницьке служіння та Другий прихід були в центрі уваги апостолів.

Біблія — єдине офіційне свідчення апостолів і пророків про Ісуса, Його життя й діяльність. Що це говорить нам про те, чому Біблія має бути для нас найвищим авторитетом у питаннях віри?

Вівторок, 20 жовтня

ДІЯЛЬНІСТЬ НОВОЗАВІТНИХ ПРОРОКІВ

Прочитайте тексти 1 Кор. 14:3; Ефес. 4:11–13; Об'явл. 22:6. Що ці тексти повідомляють про роль новозавітних пророків?

Наведені вище тексти містять певну інформацію про функції новозавітних пророків, котрі великою мірою віддзеркалюють діяльність старозавітних пророків. Саме в такий спосіб була забезпечена спадкоємність пророчого дару.

У тексті 1 Кор. 12:10 дар пророцтва названий серед інших духовних дарів. У метафорі Церкви як тіла Христового (вірші 27, 28) пророки згадані після апостолів, які також отримували одкровення від Бога. За словами апостола Павла, «хто пророкує, той промовляє до людей для збудування, утіхи й розради» (1 Кор. 14:3).

В уривку Ефес. 4:11–13 перераховані деякі духовні дари, зазначені й у 12-му розділі Першого послання до коринтян. В Посланні до ефесян пророки згадані серед апостолів, євангелістів, пасторів і вчителів (вірш 11). Ці Божі діти трудяться для того, аби «приготувати святих для справи служіння, для збудування Христового тіла, аж поки всі досягнемо єдності віри й пізнання Божого Сина, досконалого змужніння, міри зрілості — повноти Христа» (Ефес. 4:12, 13). Отже, Ісус — центральна тема їхньої звістки.

Книга Дії апостолів розповідає про двох пророків — Юду та Силу (ані один, ані другий не написав жодної книги в Біблії), котрі, «будучи самі пророками, багатьма словами втішали і зміцнювали братів»

(Дії 15:32). Хоч нерідко пророкам доводилося виголошувати суворі застереження, однак вони також пропонували слова підбадьорення, особливо в тяжкі часи. Безперечно, ці слова дуже цінували люди, котрі потребували підтримки, надії, розради.

Саме цю особливість дару пророцтва підкреслив апостол Павло: «Бо всі можете один за одним пророкувати, щоб усі навчалися і всі втішалися» (1 Кор. 14:31). За часів переслідувань і страждань дар пророцтва був джерелом підбадьорення й надії.

У тексті Об'явл. 22:6 Ісус представлений як «Господь, Бог пророчих духів», Чиї «слова вірні та істинні». Звичайно, усі вістки Божих слуг, виголошені від імені Господа, також «вірні й істинні». У світі, де так мало можна довіряти людям, ми справді можемо довіряти Божим пророкам, особливо Його Слову — нашому остаточному найвищому авторитету.

Середа, 21 жовтня

ПРОРОЧИЦІ ТА МОЛОДІ ПОМІЧНИКИ ПАСТОРІВ

Прочитайте тексти Луки 2:36–38; Дії 21:9. Що ці тексти повідомляють про пророчиць? _____

У старозавітні часи Бог закликав як чоловіків, так і жінок бути Його вісниками. Новий Завіт містить чіткі свідчення про пророчиць. Першою пророчицею в Новому Завіті названа Анна. Вона «не відходила від храму, служачи вдень і вночі постом та молитвами. Прийшовши в той час, вона прославляла Господа і говорила про Нього всім» (Луки 2:37, 38).

У тексті Дії 21:9 написано, що євангеліст Пилип мав «чотирьох дочок — дівчат, які пророкували». Новозавітні історики, такі як Євсевій, відшукали пізніші тексти, у яких згадується, де, можливо, проживала ця сім'я, а потім була похована (в Іераполі). Отже, ми бачимо жінок, найімовірніше молодих жінок, котрі мали пророчий дар. Ми не знаємо, що саме вони пророкували та яким було їхнє служіння. Проте ми точно знаємо: жодне з їхніх пророчих слів не увійшло до канону Біблії. Тобто, як і багато інших, вони були неканонічними пророчицями, істинними пророчицями, чиї слова не увійшли до біблійних книг.

Окрім пророчиць, у тісній співпраці з апостолами трудилися молоді пастори. Апостоли готували молодих лідерів для служіння. Павло, наприклад, звертався до Тимофія як до «справжнього сина у вірі» (1 Тим. 1:2; 4:12), навчаючи його основ пасторського служіння. Апостол напучував цього молодого служителя: «Це веління передаю тобі, сину Тимофію, згідно з пророцтвами, які раніше були дані про тебе, аби ти, згідно з ними, боровся доброю боротьбою» (1 Тим. 1:18).

У тексті Тита 1:4 Павло представив Тита як «справжнього сина за спільною вірою». Апостол доручив йому призначити лідерів для віруючих у складній громаді на Криті. Він порадив молодому служителю, як саме вирішувати важливі питання, підсумувавши: «Говори це і заохочуй, і викривай з усією владою, щоб тобою ніхто не хтував» (Тита 2:15).

Молоді і старші, чоловіки й жінки — усі ми виконуємо певну роль у Божій справі. Яка ваша роль і як ви можете робити ще краще й більше?

Четвер, 22 жовтня

ЛЖЕПРОРОКИ В НОВОМУ ЗАВІТІ

Прочитайте тексти Матв. 24:23, 24. Про що Ісус застерігає нас? Чому ми повинні серйозно сприймати це застереження? _____

Сам Ісус дуже чітко проголосив: «Бо постануть лжехристи та лжепророки і будуть чинити великі ознаки й чудеса, щоби звести, якщо вдасться, навіть і вибраних» (вірш 24).

Омана, про яку попереджав Господь, буде дуже переконливою, бо її супроводжуватимуть «великі ознаки й чудеса». Проте нам слід пам'ятати: надприродні явища самі по собі не є доказом Божої дії, якими б переконливими вони не здавалися. Нам протистоять надприродні вороги. Апостол Павло попереджав: «Наша боротьба не з тілом і кров'ю, але з началами, з владами, зі світовими правителями темряви цього віку, з піднебесними духами злоби» (Ефес. 6:12). І ці сили діють через лжепророків.

Фактично фальшиві пророки — явище не нове. Новозавітні автори згадують про лжепророків, котрі діяли ще в старозавітні часи (див. Луки 6:26). Христос порівнював фальшивих пророків із хижими вов-

ками, які приходять в овечих шкурах, тому попередив нас: «За їхніми плодами впізнаєте їх» (Матв. 7:15, 16).

Головна справа лжепророків — обман (вірші 17–20). Ісус неодноразово наголошував: «І повстануть численні лжепророки, і зведуть багатьох... якщо вдасться, навіть і вибраних» (Матв. 24:11, 24; див. також Марка 13:22; 1 Івана 4:1).

Згідно з уривком Ефес. 6:10–18, як ми можемо захистити себе від будь-якого виду обману?

Жити вірою, зодягтися «в броню праведності», підперезатися «істиною», через молитву довіритися Святому Духові та бути вкоріненими в Божому Слові — ось як ми можемо бути захищені від усього, що здатне завести нас на духовні й богословські криві шляхи.

Що ви можете зробити, аби краще озброїтися проти поширених у світі оман?

П'ятниця, 23 жовтня

ІСУС І ЙОГО СЛОВО В ЦЕНТРІ ХРИСТІЯНСЬКОГО ДОСВІДУ

Як ми вже дізналися, Бог закликав пророків у певний час і давав їм важливі завдання. Їхня головна справа полягала в тому, аби привести людей до пізнання Бога та правильних стосунків з Ним. Такими були напрям та акценти в служінні Еллен Уайт. Своє життя вона присвятила двом основним цілям: приводити людей до Ісуса та вказувати їм на Його Слово — Біблію.

Упродовж усього життя Еллен Уайт любила Ісуса та бажала ділитися Божою любов'ю з людьми. Її знаменитий п'ятитомник «Конфлікт віків» починається і закінчується словами: «Бог є любов». У своїй, мабуть, найпопулярнішій книзі «Дорога до Христа» вона писала: «Зростання в благодаті, радість і корисність нашого життя повністю залежать від єдності із Христом. Перебуваючи в Ньому та спілкуючись із Ним щодня і щогодини, ми зростатимемо в благодаті. Він не лише Проводир, а й Вершитель нашої віри» (Дорога до Христа. С. 69).

У 1890-х роках, працюючи над книгою «Бажання віків», сестра Уайт занотувала у своєму щоденнику: «Пишучи про життя Христа, я глибоко переживаю. Я забуваю дихати як слід. Я не можу витримати інтенсивності почуття, яке охоплює мене, коли думаю про те, що

Христос витерпів у нашому світі» (*Manuscript*. 70, 1897). Вона любила говорити про Ісуса.

Біблія займала надзвичайно важливе місце в служінні Еллен Уайт. Вона вважала свої праці «малим світлом», яке веде людей до «великого світла» — Біблії (*Selected Messages*. Book 3. Р. 29). Тому завжди заохочувала людей звертатися до Святого Письма, де Бог відкрив Свій велелюбний характер і План спасіння. Як вона написала на початку свого служіння: «Я рекомендую вам, дорогий читачу, Слово Боже як правило вашої віри й життя» (*Selected Messages*. Book 3. Р. 30).

Роками пізніше сестра Уайт напише: «Господь бажає, щоб ви вивчали Біблію. Він не дав жодного додаткового світла, щоб замінити Своє Слово... Якщо його [Слово] з'їсти й перетравити, воно стане життєдайною кров'ю для душі. Тоді добрі діла будуть сприймати як світло, що сяє в темряві» (*Letter* 130, 1901).

Еллен Уайт також вважала, що всі, хто претендує на звання Христового пророка, мають «навчати того, чого навчав Христос, — того, що Він говорив не лише особисто, а й через усіх пророків і вчителів Старого Завіту. Людські вчення сюди не належать» (Бажання віків. С. 826).

Еллен Уайт ставила Ісуса і Писання в центрі свого християнського досвіду. Наступної п'ятниці ми дослідимо її погляди на об'явлення і натхнення.

Щоб дізнатися більше, відвідайте <https://whiteestate.org/absg/4>.

ЧАСТИНА I: ОГЛЯД

Тема уроку цього тижня є логічним продовженням теми уроку минулого тижня. Але тепер ми розглянемо дар пророцтва в новозавітну епоху, поговоримо про пророків, котрі діяли як наділені силою Духа вісники та виголошували настанови, підбадьорення й заклики для ранньої Церкви. Роль цих пророків полягала в проголошенні Божої вістки; часом вони відкривали майбутні події, але насамперед зміцнювали віруючих і закликали їх до вірності. На відміну від старозавітних пророків, чия влада ґрунтувалася на завітних відносинах Ізраїля з Богом, новозавітні пророки діяли в рамках церковної громади, доповнюючи апостольське вчення й указуючи на Христа як на остаточне одкровення Божої волі. Новозавітні пророки прославляли Христа як Месію, так само чинила й Еллен Уайт.

ЧАСТИНА II: КОМЕНТАР

1. Ісус — найвеличніший Пророк.

Ісус Христос, утілений Бог, — найбільший Пророк, Котрий перевершив усіх, хто був перед Ним. На відміну від старозавітних пророків, які проголошували Боже слово, Ісус Сам був Слово, що стало тілом (див. Івана 1:14). Христос не тільки проголошував Божественну істину, Він утілював її. Спаситель визнавав Свою пророчу роль, заявляючи: «Пророк не буває без пошани, — хіба тільки на своїй батьківщині» (Матв. 13:57). Так Він наголосив: незважаючи на Його владу, співвітчизники відкинуть Месію.

Іван Хреститель також виконував унікальну пророчу роль. Визнаний пророком (див. Матв. 11:9), він діяв і говорив, як пророки Старого Завіту, закликаючи людей до покаяння та готуючи шлях для Месії (див. Ісаї 40:3; Матв. 3:3). Однак Іван був особливим пророком. Він був мостом між старим і новим завітами, останнім пророком старої епохи й попередником нової. Він стояв «на межі століть», «на порозі епохи виконання [старозавітних пророцтв]» (Christiopher Rowland. "Prophets, Prophecy" // *Dictionary of Jesus and the Gospels*. 2nd ed., Joel

B. Green et al. (Downers Grove, IL; Nottingham, England: IVP Academic; IVP, 2013). P. 707).

Тільки Іван Хреститель визнав Христа Агнцем Божим (див. Івана 1:29). Ісус прославив Івана як найбільшого серед народжених від жінок (див. Матв. 11:11), але зазначив, що найменший у Царстві Небесному більший, наголосивши на перетворювальній силі нового завіту (див. Івана 3:30).

2. Новозавітні апостоли і пророки володіли такою самою владою, як і старозавітні пророки.

Новий Завіт підтверджує продовження функціонування пророчого дару, прирівнюючи авторитет новозавітних апостолів і пророків до авторитету їхніх старозавітних попередників. У тексті Ефес. 3:5 апостол Павло пише, що Христова таємниця «тепер Духом відкрита святим апостолам і пророкам». А в тексті Ефес. 2:20 він наголошує, що Церква збудована «на основі апостолів і пророків, де наріжним каменем є Сам Ісус Христос».

Теологи дискутують, чи продовжував виявлятися дар пророцтва після апостольської епохи. Цесаціоністи вірять, що він закінчився із завершенням біблійного канону, тоді як контуренціоністи (серед яких багато харизматів і п'ятидесятників) стверджують, що дар пророцтва виявляється і сьогодні. Адвентисти сьомого дня займають проміжну позицію, стверджуючи, що пророчий дар існує, але залишається підпорядкованим Писанню — найвищому авторитету. Тому вони з обережністю ставляться до прояву всіх дарів у тому вигляді, як їх визначають харизматичні групи.

3. У новозавітну епоху дар пророцтва функціонував для навчання й підбадьорення, указуючи на Христа.

Прихід Христа змінив природу пророцтва. Тимчасом як старозавітні пророки очікували Месію, новозавітні зосереджували свою вістку на житті, смерті, воскресінні й поверненні Ісуса. У тексті Об'явл. 19:10 наголошено: «Свідчення Ісуса — це дух пророцтва», що робить Христа центром усієї пророчої діяльності.

Як зазначає Ріно Фізикелла, новозавітні пророки говорили від імені Ісуса, роблячи Його слова живими й актуальними для Церкви (див. Rino Fisichella. "Prophecy" // *Dictionary of Fundamental Theology*. René Latourelle and Fisichella, eds., [New York: Crossroad Publishing Company, 1994], p. 794). Роль цих пророків полягала в навчанні, підбадьоренні

та зміцненні громад. Саме на цьому наголошував апостол Павло: «А хто пророкує, той промовляє до людей для збудування, віхи і розради» (1 Кор. 14:3).

Еккехардт Мюллер підкреслює, що новозавітні пророки «ще більше зосереджувалися на Ісусі, Його житті, словах і діях, ніж старозавітні пророки зосереджувалися на Месії» (“The Prophetic Voice in the New Testament: An Overview” // *The Gift of Prophecy in Scripture and History*, eds. by Alberto R. Timm and Dwain Esmond (Silver Spring, MD: Review and Herald Publishing Association, 2015). Pp. 55, 56). Їхнє завдання полягало в тому, аби зробити вістку Христа актуальною, закликаючи Церкву залишатися вірною та сповненою надії в очікуванні Його повернення.

4. Пророчим даром володіли як жінки, так і чоловіки.

У Новому Завіті наголошено, що пророчий дар був даний як чоловікам, так і жінкам. Апостол Петро, цитуючи тексти Йоїла 3:1, 2, проголосив: «І будуть пророкувати ваші сини і ваші дочки... Виллю від Духа Мого на Моїх рабів і на Моїх рабинь, і будуть пророкувати» (Дії 2:17, 18). Це злиття, охопивши обидві статі, явно виконалося в ранній Церкві.

Жінки, такі як Анна (див. Луки 2:36–38) та чотири дочки Пилипа (див. Дії 21:9), були визнаними пророчицями, котрі відігравали важливу роль у проголошенні Божої вістки. Їхнє пророче покликання свідчить про неупереджений розподіл дарів Святим Духом, що дає можливість обом статям служити вісниками Божої істини.

5. Новий Завіт застерігає від лжепророків.

Поряд із підтвердженнями істинності пророцтва, Новий Завіт містить суворі застереження щодо фальшивих пророків. Ісус попереджав: «Стережіться лжепророків, які приходять до вас в овечих шкурах, а всередині — хижі вовки» (Матв. 7:15). Фальшиві пророки становили реальну загрозу для ранньої Церкви, оманливими вченнями збиваючи віруючих із правильного шляху.

Апостол Іван закликав християн: «Випробовуйте духів, чи від Бога вони, адже багато лжепророків з'явилося у світі» (1 Івана 4:1). Істинне пророцтво узгоджується зі Словом Божим, указує на Христа, збудовує Церкву, тоді як лжепророки проповідують доктрини, що сіють розбрат, і дбають про власні інтереси.

Слово Боже закликає віруючих бути розсудливими, перевіряючи, чи всі пророчі вістки відповідають Писанню та зосереджені на Христі.

6. Пророчий дар Еллен Уайт функціонував подібно до пророків Нового Завіту, бо вона зосереджувалася на Христі.

У рамках уроку за п'ятницю було б доречно коротко підсумувати для класу, як у своїх творах (від ранніх до пізніх років) Еллен Уайт зосереджувалася на Ісусі Христі та Голгофському хресті. Цей огляд допоможе наголосити, що вона діяла як постбіблійний пророк у новозавітному розумінні та прославляла Христа. Уже 1851 року сестра Уайт наголошувала на важливості «роздумів про гідність Ісуса, Його любов, Його заслуги і Його велике милосердя» (Ellen G. White. *Early Writings*. P. 73. Several years later, in 1857). Кілька років по тому, 1857 року, вона звернулася до молоді: «Якщо Христос у нас є надією слави, ми маємо відкрити в Ньому таку неперевершену чарівність, що душа буде в захопленні» (Свідчення для Церкви. Т. 1. С. 162).

Рання зосередженість Еллен Уайт на Христі досягла апогею 1869 року в «Стражданнях Христа» — невеликій брошурі, опублікованій окремо, а пізніше включеній у другий том дев'ятитомника «Свідчення для Церкви» (Т. 2. С. 200–215). Найзворушливішою і найсильнішою мовою, на яку вона була здатна, Еллен Уайт виклала історію життя, страждань і смерті Христа як викуплення за наші гріхи. Вона прагнула, щоб «ми мали ширший і глибший погляд» на те, що Христос здійснив для нас, і «були оживлені, піднесені й захоплені темою любові Отця і Сина до людини» (Е. Уайт. Свідчення для Церкви. Т. 2. С. 215).

Після сесії Генеральної конференції в Міннеаполісі 1888 року Еллен Уайт запитали, що вона думає щодо викладених вісток про спасіння. Вона відповіла: «Та ж упродовж останніх 45 років я викладала вам це — неперевершену чарівність Христа» (*Sermons and Talks*. Vol. 1. P. 116). Цю «неперевершену чарівність» Христос виявив у Своїх викупних діяннях, у Своїй Божественній природі й Особистості. У творах Еллен Уайт, написаних упродовж згаданих 45 років і до кінця її життя, можна знайти десятки висловлювань про заслуги Христа і спасіння в Ньому (див., наприклад, Ellen G. White. *Gospel Workers*. Pp. 156–162).

Для подальшого дослідження див.: Peter M. Van Bemmelen. «“The Matchless Charms of Christ”: Theological Significance of This Phrase in Ellen White’s Writings» // *Christ, Salvation, and the Eschaton: Essays in Honor of Hans K. LaRondelle*. Ed. by Daniel Heinz, Jiří Moskala, Peter M. van Bemmelen (Berrien Springs, MI: Old Testament Department, Seventh-day Adventist Theological Seminary, 2009). Pp. 231–240.

ЧАСТИНА III: ПРАКТИЧНЕ ЗАСТОСУВАННЯ

Нижче вам запропоновані запитання для обговорення в класі. Виберіть із них такі, які найкраще залучать ваш клас до змістовних роздумів та активної дискусії.

1. Ісус був більше, ніж Пророк. Він — Слово, що стало тілом, Він — Бог (див. Івана 1:14). Як ця біблійна істина формує наше розуміння Його авторитету?

2. Іван Хреститель визнав Ісуса Агнцем Божим (див. Івана 1:29). Як особисте визнання Христа Тим, Ким Він є, впливає на наше життя й свідчення про нашу віру?

3. У тексті Ефес. 2:20 Церква зображена збудованою на основі апостолів і пророків, де Христос — наріжний камінь. Як ця істина має впливати на наше ставлення до Нового Завіту та його авторитету?

4. Різні християнські групи дискутують, чи існує дар пророцтва в наш час. Як би ви описали позицію адвентистів?

5. Апостол Павло стверджує, що пророцтво має на меті зміцнювати, підбадьорювати й утішати (див. 1 Кор. 14:3). Як ми можемо застосувати цей принцип у наших церковних громадах та щоденних взаємодіях з людьми?

6. Жінки, такі як Анна (див. Луки 2:36–38) і дочки Пилипа (див. Дії 21:9), були визнаними пророчицями. Як ми можемо підтримувати й заохочувати чоловіків так жінок використовувати свої духовні дари в служінні ближнім?

7. Ісус попереджав, що лжепророки прийдуть в овечій шкурі (див. Матв. 7:15). Які сучасні вчення здаються істинними, однак збивають людей з біблійного шляху?

8. Еллен Уайт наголошувала на «неперевершеній чарівності Христа». Що вона мала на увазі під цим висловом? Як зосередження на неперевершеній чарівності Христа може поглибити нашу віру?

9. Еллен Уайт заохочувала до ширшого і глибшого розуміння істини про викуплення людства Христом. Як ми можемо зростати в цьому розумінні та у вдячності за все, що Спаситель здійснив для нас?

10. Пророча роль Еллен Уайт завжди була зосереджена на прославлянні Ісуса, що особливо відчутно в її творах. Як ми сприймаємо й використовуємо її твори сьогодні?

Урок 5

24–30 жовтня

ОБ'ЯВЛЕННЯ І НАТХНЕННЯ

Біблійні тексти для дослідження:

Євр. 1:1, 2; 2 Тим. 3:15–17; 2 Петра 1:18–21; Вих. 17:14; Об'явл. 1:19; Єзек. 4:1–8.

Пам'ятний текст:

«Об'явлення Ісуса Христа, яке дав Йому Бог, щоби показати Своїм рабам те, що має незабаром статися. І Він показав, пославши через Свого ангела Своему рабові Іванові, який засвідчив про Боже Слово і про свідчення Ісуса Христа — усе, що побачив» (Об'явл. 1:1, 2).

Апостол Іван був одним із трьох найближчих до Ісуса учнів з-посеред 12 апостолів (див. Луки 8:51; Матв. 17:1; 26:36, 37). Після вознесіння Христа він продовжив своє служіння в Єрусалимі. Але перед падінням міста (70 р. н. е.) переїхав до Ефеса, щоб керувати церквами в римській провінції Малої Азії. Під час гонінь на християн за часів римського імператора Доміціана апостол був засланий на острів Патмос в Егейському морі.

На Патмосі Іван отримав особливі пророчі звістки, адресовані не лише сімом церквам Малої Азії, а й християнам усього світу (див. Об'явл. 1:1–3, 9–11). Ланцюжок передачі пророчих звісток, частиною якого був Іван, можна зобразити так: Бог Отець, Ісус Христос, ангел, апостол Іван, читачі та слухачі. Це класичний приклад процесу об'яв-

лення-натхнення, у якому Бог використовує пророків для передачі Своїх звісток людству.

В уроці цього тижня ми розглянемо багатогранний процес об'явлення-натхнення, з особливим акцентом на усних, письмових та наочних способах повідомлення Божественної вістки людям.

Неділя, 25 жовтня

ЗАГАЛЬНЕ ТА СПЕЦІАЛЬНЕ ОБ'ЯВЛЕННЯ

Прочитайте тексти Євр. 1:1, 2. Чому Бог зацікавлений у тому, щоб говорити з нами? Що Він повідомляє нам через Ісуса і пророків?

Що хотів сказати нам Творець Усесвіту? Чому Він спілкується з нами? Оскільки ми — грішні люди в грішному світі, нас чекають випробування, страждання і смерть. Але наш люблячий Господь бажає спасти всіх, тому повідомляє нам, чому ми тут, чому все так погано і чому ми можемо довіритися Його любові.

Інтуїтивне розуміння Божого характеру, одержане за допомогою дослідження історії, природи, людських стосунків, голосу совісті, називають «загальним об'явленням», оскільки воно доступне всім та звернене до людського розуму. Наприклад, чудеса, які ми бачимо у світі природи, красномовно свідчать про безмежну силу і дбайливу любов Господа. Цар Давид вигукнув: «Небеса розповідають про Божу славу, — небозвід сповіщає про твориво Його рук» (Псал. 19:1). Це підтверджує й апостол Павло: «Тож Його невидиме — Його вічна сила і Божественність — від створення світу через творіння стає зрозумілим. Так що немає їм виправдання» (Римл. 1:20).

Дивовижною також є Божа відновлювальна сила, яка виявляється в таємничих процесах зцілення в нашому світі. Справді «цілюща Божа сила наповнює всю природу. Коли зрізують дерево, коли людина поранена або зламала кістку, природа відразу починає загоювати пошкодження. Навіть ще до виникнення потреби цілющі засоби вже готові, і щойно з'являється поранення, усі сили спрямовуються на роботу відновлення» (Еллен Уайт. Виховання та освіта. С. 113).

Яким би прекрасним і повчальним не був світ природи, він виявляє не лише силу і любов Господа, а й присутність зла (див. Бут. 3:14–19;

Матв. 13:24–30). Цю неоднозначну звістку можна правильно зрозуміти лише у світлі спеціального Божого об'явлення — як в Ісусі Христі, утіленому Слові Божому, так і в Біблії, записаному Слові Божому, котре свідчить про Нього (див. Івана 5:39).

Святе Письмо — це натхненний запис Божих звісток до всіх людей у всі часи. Вони розповідають нам про створення світу і його трагічне гріхопадіння, про дивовижний Божий План викуплення й остаточне відновлення планети Земля. Якими б стислими та вибілковими не були деякі біблійні оповіді, вони завжди достовірні, адже до нас промовляє Господь (див. 2 Тим. 3:16; 2 Петра 1:19–21).

Хоч за допомогою загального об'явлення ми пізнаємо реальність сили й любові Творця, чому нам необхідне і спеціальне об'явлення? Що відкриває нам Боже Слово, чого не може відкрити природа?

Понеділок, 26 жовтня

ПРОЦЕС НАТХНЕННЯ

Упродовж століть було написано безліч книг, але чому саме Біблію ми вважаємо Словом Божим? Що відрізняє її від інших творів?

Прочитайте тексти 2 Тим. 3:15–17; Якова 1:17. Яка важлива вістка міститься в цих текстах?

Триває дискусія щодо найкращого перекладу тексту 2 Тим. 3:16, однак більшість перекладів підкреслює найголовніше: усі книги Біблії — Божественного походження (див. 2 Петра 1:20, 21).

Один біблійний коментатор пояснює: «Думка про те, що тут [тобто в тексті 2 Тим. 3:16] Павло розглядає Писання як єдине ціле та наголошує, що все Писання “корисне для навчання, для докору, для виправлення, для виховання в праведності”, імовірніше, ніж думка про те, що кожен уривок Писання корисний у цих сферах» (G. W. Knight III. *The Pastoral Epistles: A Commentary on the Greek Text* (Grand Rapids, MI: Eerdmans, 1992). Р. 445).

Проте як ми маємо розуміти богонатхненність Біблії? Необхідно визнати, що пророче натхнення походить від Святого Духа, Котрий допомагає істинним пророкам достовірно передавати Божественні звістки. Таку допомогу Він надає не тільки в процесі отримання звісток, а й у їх чіткій передачі одержувачам.

Люди отримували Божі звістки через видіння і сни (див. Чис. 12:6; Ісаї 6:1, 8). Господь також використовував очевидців (див. 1 Івана 1:1–3), натхнені Духом історичні дослідження (див. Луки 1:1–3) та Божественний вплив на розум (див. 2 Петра 1:21). Незалежно від того, якими засобами користувався Святий Дух, пророки й біблійні автори отримували не суб'єктивні, а об'єктивні звістки, якими мали ділитися. Це означає, що Божі вісники не повинні були підробляти або спотворюватися звістки Господа, навіть використовуючи власні слова для вираження звісток.

Передавати пророчі звістки своїм первісним аудиторіям можна було усно (див. 2 Петра 1:19–21), у письмовій формі (див. Івана 20:30, 31) або навіть за допомогою такого наочного засобу, як інсценізація (див. Єзек. 4:1–8).

У нас може виникати багато запитань щодо того, яким саме способом було натхнене Святе Письмо або як узагалі діє натхнення. Чому так важливо довіряти Біблії як Божому Слову, навіть якщо ми не повністю розуміємо процес богонатхнення?

Вівторок, 27 жовтня

УСНІ ЗВІСТКИ

Прочитайте уривок 2 Петра 1:18–21. Як ми можемо бути впевнені, що усні звістки Божих пророків були такими ж натхненими й достовірними, як і письмові?

Бог розмовляв з Адамом та Євою до і після гріхопадіння (див. Бут. 2:16, 17; 3:9–19), і вони чудово розуміли Його слова. Люди чітко чули Його голос і на Сінаї (див. Вих. 20:1–20), і під час хрещення та преображення Ісуса (див. Матв. 3:17; 17:5).

У книзі Вихід читаємо: «Бог промовив до Мойсея і сказав йому: Я — Господь!» (6:2). Багато біблійних авторів повідомляло, що чули голос Господа, коли Він говорив до них. Так було, наприклад, з Ісаєю (див. Ісаї 8:1, 11), Єремією (див. Єрем. 1:4, 9, 11), Єзекіїлем (див. Єзек. 3:16; 6:1). Будь-яка спроба заперечити ці та інші подібні твердження закінчується тим, що вона ставить під сумнів чесність пророків і достовірність самої Біблії.

Господь говорив з пророками зрозумілою людською мовою, так само говорили зі своїми аудиторіями і пророки. Наприклад, Ной

був справжнім Божим пророком та вірним «проповідником правди» (2 Петра 2:5). Він не написав жодної біблійної книги, натомість усно передавав Божу звістку своїм сучасникам; його вістка була не менш натхненною, ніж Писання канонічних пророків. Кілька інших пророків, зокрема Натан, Ілля, Єлисей, Іван Хреститель, не написали жодної книги Святого Письма, вони передавали свою звістку усно.

А як щодо самого Ісуса Христа? У Євангелії згадується випадок, коли під час Свого земного служіння Він «писав пальцем по землі» (Івана 8:6). І це все. Ми не маємо жодних відомостей про те, що Ісус ще щось писав. Він навчав і проповідував усно, «як Той, Хто має владу» (Матв. 7:29). Деякі з Його слухачів навіть зізнавалися: «Ніколи ще жодна людина не говорила так, як цей Чоловік» (Івана 7:40, 46). Хоч Ісус передавав Божі звістки усно, вони не були менш авторитетними чи обов'язковими через те, що Він не написав жодної біблійної книги.

Цікаво, що деякі Господні пророки не залишили жодних записів у Біблії. Чому ці неканонічні пророки також мають Божественний авторитет?

Середа, 28 жовтня

ПИСЬМОВІ ЗВІСТКИ

Деякі видатні промови глибоко вплинули на життя людей і навіть змінили хід історії. Якби ці промови не були записані, то із часом могли б потьмяніти або й зазнати спотворення. Записане слово довговічне, його можна передавати від покоління до покоління.

Незабаром після того як ізраїльтяни вийшли з Єгипту й перемогли Амалека, Бог доручив Мойсееві «записати це в книгу для пам'яті» (Вих. 17:14). Починаючи від Мойсея, автора перших п'яти книг Біблії, 90-го псалма та книги Йова, Святий Дух спонукав канонічних пророків до написання творів, які увійшли до Святого Письма.

Прочитайте тексти Вих. 17:14; Івана 20:30, 31; 1 Кор. 10:11; Об'явл. 1:19. Чому Господь велів Своїм пророкам записувати Його звістки?

Різні книги Біблії відображають літературний стиль і майстерність їхніх авторів. У наступному уроці ми поговоримо про те, що індивідуальні особливості кожного біблійного автора не могли негативно

впливати на їхні звістки, бо всі вони були богонатхненні однаковою мірою. Звичайно, сьогодні деякі частини Біблії більш актуальні й застосовні для нашого життя й віри, ніж інші. Проте цей факт не робить одну частину Біблії більш богонатхненною за іншу.

Іноді біблійні автори спочатку виголошували натхненні звістки усно самі або через довірених осіб, а потім записували. Наприклад, Мойсей записав у книзі Второзаконня останні свої промови, з якими перед смертю звернувся до ізраїльтян. А в чотирьох Євангеліях записано багато проповідей і повчань Ісуса, виголошених Ним упродовж Його земного служіння.

Однак часом пророки цитували світських авторів (див. Дії 17:28; 1 Кор. 15:33; Тита 1:12) і навіть сатану (див. Бут. 3:1–5; Матв. 4:1–11). Необхідно наголосити: пророки описували не тільки почуття й бажання інших людей, але також відображали власну реакцію (див. Дан. 8:27; Об'явл. 22:8, 9). Крім того, поруч із безліччю хороших взірців для наслідування, у Біблії зображено також чимало негативних прикладів, яких слід уникати (див. 1 Кор. 10:1–11).

Читаючи Біблію, ми маємо пам'ятати: хоч вона і не написана досконалою мовою, проте містить безпомилкову звістку, яка витримає випробування часом.

Четвер, 29 жовтня

ІНСЦЕНІЗАЦІЯ, СИМВОЛИ, ПРИТЧІ

Біблія багата на різноманітні образи й метафори. Наприклад, уся патріархальна система жертвопринесень, Мойсеева скинія, Єрусалимський храм та служіння в них були прообразами викупної жертви Христа на хресті і Його первосвященницького служіння в Небесному святилищі (див. Євр. 8:1–6).

У пророцтвах Даниїла царства і влади світу були представлені різними частинами великого боввана (див. Дан. 2:31–45), тваринами, рогами (розділи 7; 8), а також двома царями (розділ 11). Подібні образи з'являються й у книзі Об'явлення, зокрема два звіра в 13-му розділі.

У Своєму вченні Ісус називав Себе Хлібом життя (див. Івана 6:35, 41–58), Світлом для світу (див. Івана 8:12; 9:5), справжньою Лозою (див. Івана 15:1–8). А притчею про сіяча (див. Матв. 13:1–9, 18–23) та деякими іншими (див. Матв. 13:24–52) Спаситель проілюстрував природу Свого Царства.

Прочитайте уривок Єзек. 4:1–8. Як ви вважаєте, чому Бог не тільки говорив усно, а й інсценізував деякі Свої звістки?

Яскрава інсценізація змальована в уривку Єзек. 4:1–8. Господь звелів пророкові зробити мініатюрну модель Єрусалима і лежати біля неї спочатку на лівому боці впродовж 390 днів, представляючи дім Ізраїля, а потім на правому боці 40 днів, представляючи дім Юди. Іншим наочним прикладом було одруження пророка Осії з блудницею Гомер, що уособлювало духовну невірність Ізраїля Богові (див. Осії 1:2–9).

Драматичні досвіди Єзекіїля й Осії сьогодні здаються приголомшливими. Однак саме такою була мета цих досвідів: вони мали приголомшити не тільки нас, але й сучасників згаданих пророків. Тимчасом як люди відкрито відкидали застереження пророків (див. 2 Хронік 36:15–21), останнім актом Божого милосердя було драматичне попередження народу про їхній справжній стан, аби привести їх до щирого покаяння. Така наочна картина, безумовно, мала показати їм, наскільки серйозно слід ставитися до Божого застереження.

Яку інсценізацію можна було б показати сьогодні, щоб застерегти нас від лаодикійського стану (див. Об'явл. 3:14–18)?

П'ятниця, 30 жовтня

ЕЛЛЕН УАЙТ ПРО ОБ'ЯВЛЕННЯ І НАТХНЕННЯ

Адвентисти сьомого дня вірять, що в служінні Еллен Уайт був виявлений дар пророцтва. Її праці, життя, служіння відповідають ознакам справжнього пророка. Її твори були натхнені Святим Духом, як і Писання біблійних пророків, хоч вона ніколи не вважала свої праці такими самими, як Писання. Навпаки, Еллен Уайт завжди підносила Біблію. А як вона розуміла пророчі Божі одкровення та процес свого натхнення?

По-перше, Еллен Уайт завжди вважала Біблію авторитетним і непогрішним Божим об'явленням. Святе Письмо відкриває Божу істину та Його План спасіння для грішного людського роду. У цьому процесі Господь використовує пророків для передачі Своїх звісток.

По-друге, Еллен Уайт визнавала, що процес натхнення включає в себе Божественно-людську взаємодію. Господь передавав Свої звістки

пророкові, котрий звіщав Божественну настанову людською мовою. Еллен Уайт писала: «Не слова Біблії, а люди, які її писали, були натхнені Богом. Натхнення діє не на слова або вирази людини, а на саму людину, яка під впливом Святого Духа наповнюється певними думками... Божественний розум і воля об'єднуються з людським розумом і волею; у такий спосіб написане людиною стає словом Бога» (*Selected Messages*. Book 1. P. 21).

Щодо видінь і пророчих снів Еллен Уайт розуміла «натхнення думки» як поєднання Божественного об'явлення та людського досвіду. Вона писала: «Біблія з її даними Богом істинами, вираженими людською мовою, являє собою поєднання Божественного і людського» (*Selected Messages*. Book 1. P. 25). Господь використовував багато способів, щоб донести власну вістку до свідомості Свого вісника. Це були образи, слова й думки, які задіявали всі органи чуття пророка. Досвід Еллен Уайт був подібний до досвіду авторів Біблії.

По-третє, Еллен Уайт зазначала, що не всі її переживання та спілкування були натхненними. «Бувають моменти, коли треба говорити про звичайні речі, — писала вона, — коли звичайні думки повинні займати розум, коли треба писати звичайні листи і передавати інформацію, яка переходила від одного працівника до іншого. Такі слова, такі відомості не передають під особливим натхненням Духа Божого» (*Selected Messages*. Book 1. P. 39). Цю відмінність важливо пам'ятати, коли ми читаємо і використовуємо праці й досвіди Еллен Уайт, зокрема її листування та щоденники.

Інформація про ставлення Еллен Уайт до об'явлення і натхнення допомагає нам уникати крайнощів та з розумінням сприймати її поради.

Щоб дізнатися більше, відвідайте <https://whiteestate.org/absq/5>.

ЧАСТИНА I: ОГЛЯД

Урок цього тижня зосереджується на тому, як Бог спілкувався з пророками та як це спілкування привело до створення різноманітних книг Біблії. Як було зазначено в першому уроці, після гріхопадіння люди втратили безпосередній доступ до Господа. Однак через об'явлення-натхнення Бог налагодив зв'язок із грішним людством і повідомив Свою волю через пророків та інших авторів Біблії. Святе Письмо свідчить як про об'явлення, так і про натхнення біблійних авторів та має бути основою для розуміння цього Божественно-людського процесу. Еллен Уайт розуміла цей процес на підставі власного досвіду й особистого вивчення Слова Божого. Отже, наш урок переходить від Святого Письма до її досвіду об'явлення-богонатхнення.

ЧАСТИНА II: КОМЕНТАР

1. Загальне об'явлення і спеціальне об'явлення

Теологи розрізняють два типи об'явлення: загальне і спеціальне. Загальне одкровення — це саморозкриття Бога через природу, історію, людські стосунки, совість; воно доступне всім людям та в усіх місцях (див. Дан. 2:21; Римл. 2:11–16; Дії 14:16, 17). Текст Псал. 19:1, 2 підтверджує, що творіння проголошує славу Господа. Однак це об'явлення залишається неконкретним і неточним. На відміну від нього, спеціальне одкровення — це пряме спілкування Бога з конкретними особами в певний час і в певному місці. Таке об'явлення відкриває істини, необхідні для спасенних взаємин з Ним (див. Втор. 29:28; Євр. 1:1, 2). Через гріхопадіння наших прабатьків загальне одкровення було недостатнім, оскільки люди потребували більш чіткого Божественного керівництва задля подолання своєї духовної обмеженості (див. 1 Кор. 2:14).

Спеціальне одкровення відкриває такі істини про Господа, яких люди не можуть відкрити самостійно. Біблійні терміни, які використовують для позначення поняття «об'явлення» (на івриті *гала*, Амоса 3:7; грецькою *апокаліпто*, Римл. 1:17 (обидва тексти — пе-

реклад І. Огієнка)), передають ідею відкриття прихованого знання. Об'явлення — це відкриття Богом Себе та Своєї волі обраній особі, передача їй знання, недосяжного для людських зусиль. Біблія — це запис спеціального одкровення, кульмінацією якого є Ісус Христос — найвищий прояв Божественного об'явлення.

2. Натхнення

Об'явлення — це дія у вертикальному напрямку, за допомогою якої Бог повідомляв істину людям, а натхнення — процес у горизонтальному напрямку, процес збереження й передачі цієї істини іншим. Він відбувався як через усне проголошення, так і через написання Святого Письма. Багато пророчих звісток спочатку були виголошені, а потім записані (див. Ісаї 7:3, 4; Єрем. 7:2), як і вчення Ісуса (див. Матв. 5–7). Писання — кульмінація одкровення, авторитетне джерело Божественної істини для доктринального й духовного керівництва. Як остаточна форма спеціального об'явлення, Біблія засвідчує своє богонатхнення. Апостол Павло наголосив: «Усе Писання богонатхненне» (2 Тим. 3:16), використовуючи термін *θεόπνευστος*, що означає «натхнене Богом». Отже, уся Біблія (а не тільки якісь її частини) була натхнена Богом, що робить її надійним джерелом для навчання й наставляння.

Процес натхнення включав людських авторів, котрих спрямовував Святий Дух. Апостол Петро підкреслив цю думку: «...від Бога звіщали мужі, натхнені Святим Духом» (2 Петра 1:21). Грецьке слово *φερόμεναι* («навіяний», «ведений», «спонукуваний») означає: Дух провадив цих мужів; отже, Писання не було виключно людським творінням. Натхнення — це Божественний акт, який дозволяє пророкам авторитетно й достовірно отримувати й передавати об'явлення. Ця Божественна ініціатива забезпечила точне збереження Господньої істини через записане Слово, про що свідчить, наприклад, такий факт: Мойсееві було наказано записати Божі повеління й закони (див. Вих. 17:14; Втор. 31:9). Пізніше Ісус Навин наголосив на важливості послуху Слову, записаному в Книзі Закону (див. І. Нав. 23:6), що підтвердило незмінну роль богонатхненого Писання в керівництві Божим народом.

3. Спеціальне об'явлення Бога в Писанні

Об'явлення та богонатхнення функціонували разом у передачі Божої волі людству. Об'явлення було, так би мовити, вертикальною дією Господа, яка відкривала Божественну істину через сни, видіння або безпосередні настанови пророку. Це рух від Господа до людей.

Богонатхнення — це дія, завдяки якій пророки вірно передавали відкриту істину в горизонтальному напрямку, тобто від людини до людини. Це відбувалося через усне проголошення та записування слів Господа; такі записи згодом були упорядковані як Святе Письмо.

Упродовж усього цього процесу пророки переживали об'явлення і богонатхнення. Через об'явлення вони отримували Божественну істину і завдяки богонатхненню точно передавали її своїй аудиторії, забезпечуючи надійність та авторитетність Господньої вістки впродовж поколінь. У такий спосіб людству була передана Біблія, Слово Боже.

4. Різні прояви об'явлення-богатхнення в Писанні

Бог відкривав Свою волю різними способами, забезпечуючи як об'явлення (відкриття Божественної істини пророкові), так і натхнення (завдяки якому пророк точно передавав і зберігав істину). Ось деякі із цих способів:

- Теофанія — видимі з'явлення Господа (див. Бут. 17:1; Вих. 33:11), які відкривали Його присутність і надихали пророків.
- Через сни та видіння Бог об'являв пророкові Свої вістки, які згодом були записані (див. Чис. 12:6; Дан. 2:19).
- Ангели-вісники звіщали одкровення (див. Дан. 10:11; Луки 2:8–14).
- Жеребкування із залученням Господа — Боже керівництво в прийнятті рішень (див. Чис. 26:55; Дії 1:21–26).
- Урім і туммим — два камені на нагруднику первосвященника, за допомогою яких люди могли довідатися про Боже рішення (див. Вих. 28:30).
- Божественна мова — безпосередні слова Господа, згодом записані в Біблії (див. Вих. 20:3–17).
- Чудеса й ознаки — надприродні могутні діяння Бога, описані для майбутніх поколінь (див. Вих. 7–14).
- Ісус Христос — найвище об'явлення; розповідь про Його життя і вчення збережені в Писанні.

Отже, об'явлення відкривало Божу істину, а богонатхнення забезпечувало її точну передачу.

5. Еллен Уайт стверджувала, що переживала одкровення-богатхнення, але унікального статусу вона надавала саме Біблії.

Дослідивши такі Божественні дії, як об'явлення і богонатхнення, тепер ми можемо розглянути досвід одкровення-богатхнення Еллен Уайт. Якщо її пророчий дар істинний, то він має відповідати досвіду

біблійних авторів. Саме цю гармонію ми зауважуємо в її свідченні. Вона писала: «Я так само залежу від Духа Господнього, розповідаючи або записуючи видіння, як і під час самого видіння» (Ellen G. White. *Spiritual Gifts*. Vol. 2. P. 293).

Пророчий досвід Еллен Уайт віддзеркалював біблійну модель, де одкровення та богонатхнення функціонували разом. Вертикальний аспект — видіння — був центральним у її служінні. За понад сімдесят років свого життя вона отримала близько тисячі снів і видінь на різні теми, зокрема: особисті напучення, настанови щодо управління Церквою, освіти, здоров'я, теології та великої боротьби між Христом і сатаною. Сестра Уайт описала такі свої досвіди, як перебування в присутності Бога, споглядання подій минулого і майбутнього, отримання Божественного керівництва.

Горизонтальний аспект — усний виклад або запис видіння — був не менш важливий. Незабаром після першого видіння 1844 року їй було доручено поділитися побаченням, і це започаткувало справу всього її життя. Видіння Еллен Уайт, які могли тривати від кількох хвилин до кількох годин, часто вимагали тижнів або й місяців для запису. Вона зазначала, що не завжди відразу згадувала видіння, однак воно чітко поверталось до неї, коли вона писала або говорила за певних обставин.

Важливо зауважити, що не всі її твори були безпосередньо пов'язані з видіннями. Еллен Уайт використовувала спогади, перехресні посилення та історичні дослідження, особливо в таких творах, як «Велика боротьба». Вона також запозичувала й адаптувала вирази інших авторів, коли вони влучно передавали її вістку. Як і апостол Павло, Еллен іноді застосовувала відкриті їй Богом принципи до конкретних ситуацій, не отримуючи нового видіння.

Адвентисти сьомого дня вірять, що досвід богонатхнення Еллен Уайт ідентичний досвіду біблійних письменників. Вона заявила 1876 року: «У давні часи Бог говорив до людей устами пророків та апостолів. У наші дні Він говорить до людей через свідчення Свого Духа» (Свідчення для Церкви. Т. 4. С. 147, 148).

На цьому етапі можуть виникнути запитання про взаємозв'язок між творами Еллен Уайт і Біблією. Це питання буде викладено в 10-му уроці, присвяченому пророчому авторитету. Наразі зазначимо: Еллен Уайт вважала свої праці «малим світлом», яке веде людей до «великого світла» — Біблії (*Selected Messages*. Book 3. P. 29).

III: ПРАКТИЧНЕ ЗАСТОСУВАННЯ

Нижче вам запропоновані запитання для обговорення в класі. Виберіть із них такі, які найкраще залучать ваш клас до змістовних роздумів та активної дискусії.

1. Як загальне об'явлення (через природу, історію, людський досвід, совість) впливає на вашу віру й розуміння Бога? Чи можете ви пригадати конкретні моменти, коли усвідомили присутність Бога в природі або в якійсь життєвій події?

2. Спеціальне об'явлення дає більш чітке уявлення про Божий План спасіння. Як ви можете розвивати глибший зв'язок із Писанням — найвищим спеціальним об'явленням Бога? Які практичні кроки можете зробити, щоб вивчення Біблії стало важливим перетворювальним чинником у вашому повсякденному житті?

3. Біблія свідчить: «Усе Писання богонатхненне» (2 Тим. 3:16), бо земні автори писали його під керівництвом Святого Духа. Як цей подвійний аспект, тобто участь Бога й людини в написанні Біблії, зміцнює вашу впевненість у її надійності й актуальності для вашого життя?

4. Божественне об'явлення набувало різних форм, зокрема через сни, видіння, чудеса та безпосередні слова від Бога. Чи переживали ви коли-небудь щось подібне, а, може, знайомі з людиною, котра зазнала Божественного керівництва або духовного просвітлення у своєму житті? Як ви визначаєте, чи ці переживання відповідають біблійній істині?

5. Досвід об'явлення та богонатхнення Еллен Уайт був подібний до досвіду біблійних пророків. Як її твори можуть сприяти духовному зростанню людей і водночас підносити Біблію як найвищий авторитет?

6. Просвітлення відрізняється від одкровення-богатхнення; воно відбувається тоді, коли Святий Дух допомагає віруючому зрозуміти біблійні істини (див. Івана 14:26; 16:7–11). Це дар для всіх віруючих, тимчасом як одкровення-богатхнення дароване тільки пророкам. Чи відчуваєте ви просвітлення, читаючи Писання або твори Еллен Уайт?

ПРОРОЧІ ПИСАННЯ

Біблійні тексти для дослідження:

Вих. 17:14; Ісаї 13:1; Єрем. 36:17, 18; Римл. 16:22; Луки 1:1–4; Юди 14, 15; 2 Кор. 4:7.

Пам'ятний текст:

«А все, що раніше було написано, написано для нашого навчання, щоби через терпіння і вітху з Писання ми мали надію» (Римл. 15:4).

Чи хотіли б ви навчитися пісні, яку склав Сам Бог? У 32-му розділі книги Второзаконня міститься пісня, записана Мойсеєм за вказівкою Бога (див. Втор. 31:19–22). Зазвичай ми не думаємо про пісні, говорячи про пророчі Писання, хоч багато псалмів — це натхненні пісні, навіть якщо вони не були продиктовані безпосередньо Самим Господом.

Біблія повідомляє, що передача пророками Божих звісток відбувалася трьома основними способами: (1) усно; (2) письмово; (3) за допомогою символічних дій, або інсценізацій. Цього тижня ми зосередимо увагу на письмових джерелах. У Біблії записані слова Господа, виражені Його вісниками, зокрема проповіді та промови пророків.

Подумайте про різноманітність жанрів пророчих творів: розповідь, історія, поезія, плач, лист тощо. Вибрані Богом чоловіки й жінки пе-

редавали людською мовою те, до чого їх спонукав Святий Дух. Цього тижня ми розглянемо, як саме вони писали, чи використовували літературних помічників (секретарів); а також поміркуємо над тим, що слід пам'ятати при вивченні складних біблійних уривків.

Неділя, 1 листопада

ЗАКЛИК ПИСАТИ

Найдавнішим способом, яким Бог передавав звістки людству, було усне спілкування. Господь звертався до людей або безпосередньо, або через сон, через ангелів. Лише за часів Мойсея в Писанні з'являється перша настанова Господа щодо письмового викладу Його вістки.

Прочитайте текст Вих. 17:14. Яке повеління отримав Мойсей від Господа?

У Старому Завіті ми знаходимо багато прикладів того, як Бог велів Своім вісниками записувати Його слова для народу. Як і Мойсей, Єремія отримав повеління: «Візьми книжний сувій і запиши на ньому всі слова, які Я тобі сповістив про Ізраїль, про Юдею та про всі народи, з того часу, коли Я вперше звернувся до тебе за днів правління Юдейського царя Йосії, і до цього дня» (Єрем. 36:2).

Господь також пояснив Єремії, чому він мав записати пророцтва: «Може, почує рід Юди про всі ті лиха, на які Я планую їх наразити, і зверне кожен зі своєї лихої дороги. Тоді Я прощу їхні провини та їхні гріхи» (Єрем. 36:3). Пророцтва були дані для того, аби привести людей до спасіння, а не заради їхньої цікавості щодо майбутнього.

Божі вісники писали за найрізноманітніших обставин. Мойсей написав книгу Йова та перші п'ять книг Біблії, перебуваючи в пустелі (книгу Йова та книгу Буття — у пустелі Мадіамській). Давид склав кілька своїх псалмів під час переслідування Саулом (див. Псал. 52, 54, 57, 59). Даниїл записував свої видіння, служачи при дворах Вавилону, Мідії та Персії. Апостол Павло писав свої листи до ефесян, филип'ян, колосян і Филимона, перебуваючи у в'язниці, а апостол Іван написав Об'явлення в заслання на острові Патмос. Божі вісники були натхнені Святим Духом писати, незалежно від своїх життєвих обставин.

Цікаво, що всі збережені розповіді про життя й діяльність Ісуса, а також Його вчення дійшли до нас у письмовій формі через людей,

яким Бог довірив цю дорогоцінну інформацію. Господь знав, що вони вірно запишуть і збережуть Божественні звістки.

Як би ви відповіли людині, котра каже, що ми не можемо довіряти Біблії, оскільки не маємо оригінальних рукописів? Чому це слабкий аргумент?

Понеділок, 2 листопада

ЛІТЕРАТУРНІ ЖАНРИ І СТИЛІ

У Біблії відображені різноманітні літературні жанри та стилі письма, які використовували натхненні Божі посланці. Наприклад, деякі фрагменти біблійних книг написані в жанрі щоденника (див. Чис. 33:1–49). А от книги Даниїла, Захарії та апостола Івана (Об'явлення) містять приклади апокаліптичного письма, якому притаманні вселенські теми, грандіозна символіка, дивовижні описи небесних істот тощо.

Прочитайте текст Ісаї 13:1. Про що повідомляє цей текст?

Видіння, отримані пророками, іноді називають «провіщеннями», бо це повідомлення або одкровення від Бога. Новіші переклади Біблії виявляють, що багато з них були написані в поетичному жанрі, часто з використанням паралелізмів. Паралелізм — це стилістичний прийом, який полягає в тому, що наступні рядки тексту повторюють думку попередніх, тільки іншими словами, або контрастують з попередніми. Наприклад: «Того дня зверне людина зір до свого Творця, а очі її на Святого Ізраїлевого дивитися будуть» (Ісаї 17:7). Перша фраза: «Зверне людина зір на свого Творця» і друга фраза: «Очі її на Святого Ізраїлевого дивитися будуть» паралельні між собою, поглиблюючи наше розуміння змісту. Пророки також використовували поширені літературні засоби, зокрема метафори (символи) та гіперболи (перебільшення). Щоб краще зрозуміти і застосувати пророчі звістки, важливо розпізнати їхній стиль письма.

Ще один літературний засіб, який часто зустрічаємо у Священному Писанні, — це «позов за завітом». Наприклад, в уривку Єрем. 2:4–9 пророк викладає юридичну скаргу Бога проти Його народу за порушення їхніх зобов'язань за завітом. Використовуючи образи судової зали, автор зображує Господа як прокурора, Котрий викладає причини Свого рішення.

Біблія містить пророчі твори, історію, пісні, притчі. Єремії було наказано записати на книжковому сувої всі отримані від Господа слова (див. Єрем. 36:2), тоді як значна частина новозавітних творів — це листи, адресовані окремим особам або громадам. У Божому Слові не зазначено жодної різниці в авторитеті стилів спілкування. Листи апостола Павла слід розглядати як такі, що мають ту саму вагу, що й листи пророків давнини, оскільки він чітко свідчить у своїх листах, що був натхненний Святим Духом (див. 1 Кор. 7:10, 12, 40).

Деякі дослідники наголошують не на Божественному елементі в Писанні, а на людському. Чому це шлях до духовної загибелі?

Вівторок, 3 листопада

ЛІТЕРАТУРНІ ПОМІЧНИКИ

Прочитайте тексти Єрем. 36:17, 18; Римл. 16:22. Що вони повідомляють про використання біблійними авторами літературних помічників?

Імовірно, Єремія міг би сам писати свої звістки, натомість він покладался на довіреного писаря, який точно записував його пророцтва й ділився ними з лідерами народу. Єремія не єдиний біблійний автор, котрий користувався послугами літературного помічника для передачі Божественної звістки.

У Новому Завіті теж бачимо такий приклад. Хоч наприкінці Послання до римлян ми читаємо: «Вітаю вас у Господі і я, Терцій, який писав це послання» (Римл. 16:22), проте від самого початку послання зрозуміло, що він писав лише те, що хотів сказати апостол Павло. Терцій був його писарем, або секретарем — літературним помічником, котрий записував його слова.

Така практика не була чимось незвичайним для Павла. Наприкінці своїх листів до колосян і солунян він додав: «Привітання моєю рукою» (Колос. 4:18; 2 Сол. 3:17), аби підтвердити автентичність усього написаного. Це свідчить про те, що апостол покладался на людину, котра писала листи за нього. Оскільки цей факт міг викликати сумніви щодо того, чи лист правильно представляє його автора, або (що ще гірше) чи він узагалі був від нього, Павло додавав наприкінці власну рукописну примітку, щоб не було сумнівів щодо достовірності його послання.

Багато коментаторів пояснює наявну в листах Павла різницю в літературному стилі тим, що він користувався послугами різних літературних помічників. Те саме припускають і щодо двох листів Петра: «Факт, що стиль мови Другого послання Петра відрізняється від стилю мови Першого послання, можна обґрунтовано пояснити ймовірністю того, що Петро... користувався допомогою секретаря при формулюванні Послання, яке він писав грецькою мовою. Якщо Павло, котрий досконало володів грецькою мовою, користувався послугами секретарів, то ще логічніше вважати, що Петро, рідною мовою якого була арамейська, зробив би так само, і що ці секретарі мали би певний вплив на формулювання його листів грецькою мовою» (*The SDA Bible Commentary*. Vol. 5. P. 186).

Це свідчить ось про що: намагаючись вірно передати думки Божих вісників, їхні помічники, володіючи різними літературними здібностями, впливали на формулювання творів цих вісників.

Середа, 4 листопада

ЛІТЕРАТУРНІ ДЖЕРЕЛА

«І все ж, володіючи мудрістю, Еклезіаст навчав народ знання. Усебічно досліджуючи, він уклав багато притч. Еклезіаст намагався підібрати належні вислови, старався правильно написати слова істини» (Екл. 12:9, 10).

Соломон був автором не всіх притч, які записав. Під Божим натхненням він «підбирав належні вислови». Наприклад, часто цитований опис доброчесної жінки в 31-му розділі книги Притчі приписують матері невідомого царя Лемуїла, а не Соломону (вірш 1).

Так само натхненні старозавітні історики зазначають, що посилялися на архіви й інші історичні джерела, аби правдиво викласти історію Божого народу.

Прочитайте тексти 1 Цар. 11:41; Луки 1:1–4; Юди 14, 15. Що ці тексти повідомляють про те, як натхненні Богом біблійні автори часом використовували небіблійні джерела?

Ездра і Неємія — також приклади біблійних письменників, котрі спиралися на історичні записи, щоб задокументувати свої розповіді. Ездра долучив копії листів і царських указів щодо Єрусалима і Персії

(див. Ездри 4–7), а Неємія повідомив про знайдені ним генеалогічні реєстри, які включив у свою розповідь (див. Неєм. 7:5–72).

Цей принцип практикували і в Новому Завіті. «З досвіду Луки зрозуміло, що натхнення діє відповідно до природного функціонування розумових здібностей і не відкидає їх. Перед нами натхненний письменник, якого Дух Святий спонукав старанно вивчити наявні усні й письмові джерела про життя Христа, а потім об'єднати зібрану в такий спосіб інформацію в послідовну розповідь» (*The SDA Bible Commentary*. Vol. 5. P. 669).

Апостол Юда, очевидно, цитує текст 1 Еноха 1:9 — неканонічний міжзавітний єврейський твір. Апостол Павло також цитував грецьких філософів, не згадуючи їхніх імен (див. Дії 17:28; Тита 1:12).

Хоч біблійні письменники часто отримували Боже об'явлення через видіння і сні, це не виключає того, що Святий Дух також надихав цих вісників добирати матеріал з інших джерел. Чому нам важливо пам'ятати про це?

Четвер, 5 листопада

БОЖЕСТВЕННА ВІСТКА І ЛЮДСЬКА НЕДОСКОНАЛІСТЬ

Що Павло пише про Божий скарб у тексті 2 Кор. 4:7?

Павло пише, що Божий скарб був довірений «глиняним посудинам», тобто людям, аби могла виявитися сила Господа на протигагу нашим слабкостям.

«Явлене в Христі поєднання Божественного й людського притаманне і Біблії. Усі відкриті істини “богонатхненні”, але вони виражені людськими словами й адаптовані до людських потреб» (Е. Уайт. Свідчення для церкви. Т. 5. С. 747).

Людська природа Божих вісників не переважає над їхнім Божественним покликанням нести скарби істини, як писав апостол Павло в тексті 2 Кор. 4:7. Як біблійні християни, ми повинні підкорятися Слову Божому тією мірою, якою розуміємо його, та довіряти Господу, незважаючи на те, чого не розуміємо.

Деякі розбіжності можна пояснити несуттєвими помилками пізніших переписувачів або суперечливими джерелами (записами), на які спиралися натхненні автори. Розглядаючи проблемні уривки, ми

повинні запитати себе, чи повністю розуміємо значення слів автора та чи подальше дослідження може вирішити цю проблему.

Навіть якщо нам не під силу вирішити кожну уявну помилку або розбіжність, ми маємо розуміти, що вони не мають значення для суті викладеної звістки. Ми можемо бути впевнені: Божественні істини Писання достовірно розкриті, незважаючи на недосконалість Божих вісників.

Як ви гадаєте, чому Господь вирішив використовувати схильних до помилок людей, а не безгрішних ангелів як Своїх головних вісників?

П'ятниця, 6 листопада

ПРАЦІ ЕЛЛЕН УАЙТ

Досвід і праці Еллен Уайт багато в чому перегукуються з біблійним матеріалом про Божих вісників, який ми вивчали цього тижня. Вона теж отримала Божественне доручення записати те, що було їй відкрито.

Еллен Уайт 1909 року писала: «Через нещасний випадок, який мало не коштував мені життя, я мала слабе здоров'я і не могла писати... Але однієї ночі ангел Господній став біля мого ліжка і сказав мені: “Ти повинна записати те, що Я тобі даю”. Я відповіла: “Я не можу писати”. І знову пролунав наказ: “Запиши те, що я тобі дам”. Я вирішила спробувати і, узявши зі столу підставку для письма, почала писати та виявила, що легко можу виводити слова» (*The General Conference Bulletin*. May 31, 1909).

Подібно до натхненних авторів Святого Письма, Еллен Уайт також наймала літературних помічників. Її секретарі виконували працю, яку мають виконувати редактори, — допомагати авторам чітко висловлювати свою звістку, не вставляючи власних думок. Вони не були авторами чи співавторами. Їхня праця залежала від матеріалу, який створювала сама Еллен Уайт, незалежно від того, чи він був написаний від руки, чи переданий усно.

У своїх творах Еллен Уайт також цитувала й адаптувала матеріал з інших літературних джерел, щоб це допомогло у викладі власних звісток. Рекомендуючи своїм читачам деякі з тих самих книг, якими користувалася, вона не мала наміру ошукувати цих авторів або бути несправедливою щодо них, натомість знаходила в їхній мові влучні вирази, щоб передати істини, які хотіла висловити.

А як щодо розбіжностей чи неточностей?

«Щодо непогрішимості, — писала Еллен Уайт, — то я ніколи не претендувала на неї; тільки Бог непогрішимий» (*Selected Messages*. Book 1. P. 37).

У її працях можна зустріти певні твердження, які важко зрозуміти або узгодити з іншими. Але ми маємо усвідомлювати, що людська природа Еллен Уайт не була перекреслена її Божественним покликанням. Вона також виправляла тих, хто вважав, що кожне написане нею слово сходить безпосередньо з Неба. «Бувають моменти, коли треба говорити про звичайні речі, займати розум звичайними думками, писати звичайні листи і давати інформацію, яка передається від одного працівника до іншого. Такі слова, така інформація не даються під особливим натхненням Духа Божого» (*Selected Messages*. Book 3. P. 58).

Щоб дізнатися більше, відвідайте <https://whiteestate.org/absg/6>.

ЧАСТИНА I: ОГЛЯД

В уроці цього тижня ми продовжимо досліджувати питання богонатхнення та сфокусуємо увагу на розумінні того, як пророки передавали Божі вістки. Богонатхнення дозволяло біблійним авторам викладати в Писанні Господні звістки в різних стилях і жанрах письма. Звіщаючи Своє слово людям, Усевишній користувався людською мовою. Пророки використовували все, що було в їхньому розпорядженні, аби якомога точніше передати Божі слова. Іноді для цього вони залучали літературних помічників та запозичували матеріали зі світських творів. Обговорення цих питань на уроці Суботньої школи допоможе учням краще зрозуміти, яким дивовижним способом Господь передавав Свої повідомлення, щоб ми могли їх зрозуміти.

ЧАСТИНА II: КОМЕНТАР

1. Останній крок у спілкуванні Бога з пророками — запис Божественної вістки.

За словами вченого-біблеїста Даніеля Блока, пророчий процес передачі Господньої вістки відбувався в сім окремих, але взаємопов'язаних етапів.

Перший етап. Через об'явлення пророк отримує Божественну вістку.

Другий етап. Пророк усно передає цю вістку своїй аудиторії.

Третій етап. Вістку записують.

Четвертий етап. Під час запису пророк відображає також історичні обставини з метою контекстуалізації вістки для аудиторії та створення цілісної літературної одиниці.

П'ятий етап. Якщо таких літературних одиниць кілька, пророк об'єднує їх.

Шостий етап. У разі потреби цей пророчий матеріал редагують та організовують у цілісну книгу.

Сьомий етап. До книги додають офіційний заголовок (він може бути багаторівневим), який ідентифікує пророка, пояснює обставини служіння та описує жанр збірки (див. Daniel Isaac Block. *The Book of Ezekiel. Chapters 1–24. The New International Commentary on the Old Testament* [Grand Rapids, MI: Wm. B. Eerdmans Publishing Company, 1997]. Р. 18).

Увесь цей процес відбувався під безпосереднім керівництвом Святого Духа, Котрий давав біблійним пророкам можливість зберігати й передавати людям Божу вістку. Отже, Господь говорив до пророків упродовж усього процесу — від усного проголошення вістки до написання Біблії. А просвітлення — це Божий спосіб дати сучасним читачам Писання можливість зрозуміти його й особисто прийняти вістку від Творця.

2. Для передачі Божої вістки автори Біблії використовували різні літературні прийоми і жанри.

У Біблії використано значно більше літературних форм та прийомів, ніж багато хто усвідомлює. Навіть невелике дослідження виявляє дивовижну глибину художньої майстерності біблійних авторів, котрі досконало використовували усталені літературні норми. Використання цих художніх засобів не було випадковим, натомість відображало спільну літературну традицію, знайому тогочасним авторам. Замість того щоб винаходити нові структури для кожного твору, вони черпали ці засоби із загального фонду літературних і риторичних прийомів, формуючи свої вістки з особливою майстерністю (див. Leland Ryken. *A Complete Handbook of Literary Forms in the Bible* [Wheaton, IL: Crossway, 2014]. Р. 16). Деякі видатні жанри в Писанні — це оповідь, поезія, мудрість, закон, Євангеліє, послання та апокаліптика.

3. Деякі біблійні автори користувалися допомогою літературних помічників та використовували позабіблійні джерела.

Багато християн, які підтримують беззастережно дослівну, або «диктантну», модель богонатхнення, вірять, що Господь спілкувався з пророками виключно через надприродні засоби, такі як сні й видіння. Однак біблійна модель богонатхнення передбачає численні способи, за допомогою яких Святий Дух спрямовував біблійних авторів, зокрема використання літературних помічників та історичні дослідження. Використання історичних досліджень пов'язане з тим, що автори читають, вивчають, компілюють і редагують наявні історичні

матеріали (як богонатхненні, так і не богонатхненні), тимчасом як Боже провидіння у надприродний спосіб керує цим процесом.

Літературні запозичення очевидні в усьому Писанні: Мойсей запозичив структури зі стародавнього Близького Сходу; Міхей повторював Ісаю; а упорядник Другої книги царів черпав матеріал безпосередньо із книги Ісаї. Соломон включив притчі інших мудреців, а євангельські автори, такі як Матвій і Лука, структурували свої розповіді, найімовірніше, наслідуючи Марка. Навіть апостол Іван у своєму Євангелії використав грецькі філософські вислови, зокрема таке поняття, як *логос*, але теологічно переосмислив їх.

Павло цитує грецьких поетів, не називаючи їхніх імен; а в Об'явленні Івана згадані деякі образи, які зустрічаються і в неканонічній Книзі Еноха. Євангеліє від Луки — найяскравіший приклад дослідницького методу, оскільки автор наголошує, що складав свою розповідь на підставі ретельного дослідження фактичного матеріалу. У виборі джерел автори під впливом Святого Духа використовували дані їм Богом розумові здібності. Отже, для збереження священного характеру Писання необхідно було поєднати людські зусилля з Божественним керівництвом.

Для подальшого вивчення: щоб отримати вичерпну інформацію про літературні запозичення в Писанні, див. Jiř Moskala, “Can a Biblical Inspired Writer Use Literary Sources?” in *Ellen White Issues Symposium*, vol. 8, (2012), pp. 70–102; для обговорення літературних запозичень Еллен Г. Уайт див. Jud Lake, “Ellen G. White’s Use of Extrabiblical Sources,” in Alberto Timm and Dwain Esmond, eds., *The Gift of Prophecy in Scripture and History*, pp. 316–332.

4. У Святому Письмі Господь повідомив Свою Божественну вістку мовою недосконалого людства, щоб задовольнити наші потреби.

У тексті 2 Кор. 4:7 апостол Павло підкреслює контраст між неперевершеною силою Бога та слабкістю людських інструментів: «Цей скорб ми носимо в глиняних посудинах, щоб велич сили була Божа, а не наша». Ця метафора нагадує нам: хоч Сам Господь обирав Своїх вісників, вони залишалися людьми, схильними до помилок. Біблія свідчить про особисті вади пророків та апостолів, однак їхні твори все одно передавали богонатхненну істину.

Святе Письмо залишається богонатхненим, незважаючи на обмеження людської пам'яті, мови й історичних записів. Суть Божої вістки залишається незмінною, і завдяки дослідженню й вірі

ми можемо розпізнати священну істину, незважаючи на незначні текстові відмінності.

Для подальшого вивчення: див. Clinton Wahlen, “Variants, Versions, and the Trustworthiness of Scripture,” in *Biblical Hermeneutics: An Adventist Approach*, ed. Frank M. Hasel, Biblical Research Institute Studies in Hermeneutics (Silver Spring, MD: Biblical Research Institute; Review and Herald Academic, 2021). Vol. 3. Pp. 63–83.

5. Досвід Еллен Уайт був аналогічний досвіду біблійних авторів у передачі Божої волі людям.

У контексті матеріалу уроку про те, як біблійні пророки передавали отриману у видіннях інформацію, тепер можна обговорити метод Еллен Уайт у передачі змісту її видінь. Її місія як вісниця Господньої виходила далеко за межі отримання видінь, включаючи складне завдання повідомляти вістки окремим особам, громадам і Церкві загалом. Таке спілкування відбувалося завдяки богонатхненню, як зазначалося минулого тижня. Її метод передачі вісток варіювався залежно від характеру одкровення та від аудиторії. Еллен Уайт передавала Божі настанови трьома основними способами: усними промовами/настановами, особистими листами та друкованими матеріалами. Публічні виступи відігравали значну роль у її служінні. Вісниця Господня часто виступала перед великими аудиторіями в місцевих церквах, на табірних зібраннях та сесіях Генеральної конференції, де вона ділилася вістками попередження, підбадьорення й настанов. Іноді під час проповіді вона впізнавала людей, котрих бачила у видінні, і безпосередньо зверталася до них. У таких випадках вона відчувала нездоланне бажання поділитися конкретними попередженнями або порадами, демонструючи свою чутливість до керівництва Святого Духа під час свого публічного служіння.

Особисті листи були ще одним важливим каналом, яким сестра Уайт передавала вістки від Господа. Не маючи можливості зустрітися з кожною людиною особисто, вона часто писала ґрунтовні листи, у яких передавала конкретні поради, докори або підбадьорення. Ці листи були ретельно продумані, написані з молитвою й урахуванням того, як може бути сприйнята вістка. У випадках, коли люди могли чинити опір прямій вістці або неправильно тлумачити її, вона іноді доручала іншим особам доставити адресатові листа, аби його прочитали в атмосфері підтримки й молитви.

Однак необхідно наголосити: письменницький дар і служіння Еллен Уайт знайшли своє найвище відображення в книгах та

періодичних виданнях, через які вона зверталася і продовжує звертатися до найширшої аудиторії. За своє життя вона створила великий літературний доробок — майже 24 000 сторінок книг і понад 4500 статей. Ці твори містять доктринальні настанови, духовну підтримку та практичні поради, формуючи вірування і практику Церкви адвентистів сьомого дня. Незважаючи на емоційні й фізичні труднощі, сестра Уайт залишалася вірною своєму покликанню, часто виражаючи глибокий особистий тягар, який вона відчувала, доносячи складні звістки, проте завжди була віддана своїй місії — спрямовувати Церкву згідно з Божою волею (див. Arthur White, “Delivering the Messages” in *Ellen G. White Messenger to the Remnant* [Washington, D.C.: Review and Herald, 1969], chapter 3, pp. 12–14, https://media4.egwwritings.org/pdf/en_EGWMR.pdf).

ЧАСТИНА III: ПРАКТИЧНЕ ЗАСТОСУВАННЯ

Нижче вам запропоновані запитання для обговорення в класі. Виберіть із них такі, які найкраще залучать ваш клас до змістовних роздумів та активної дискусії.

1. Пророчий процес написання та збереження Біблії включав Божественне об’явлення та богонатхнення. Як розуміння цього процесу зміцнює вашу впевненість у надійності Писання та як може заохотити до активнішого вивчення Біблії?

2. Біблія містить різні літературні жанри та прийоми. Як розуміння цих жанрів та прийомів впливає на ваш спосіб читання й тлумачення Писання? Як це може допомогти вам ефективніше застосовувати біблійні істини в повсякденному житті?

3. Бог дозволив біблійним авторам використовувати історичні дослідження, літературних помічників та наявні джерела під час написання книг Біблії. Як усвідомлення цього факту впливає на ваше розуміння питання богонатхненності? Чи може це вплинути на ваш підхід до історичних і теологічних досліджень у своєму житті?

4. Що літературні запозичення в Писанні відкривають нам про те, як Господь утілив Свою Божественну звістку? Як це впливає на ваше розуміння богонатхненності?

5. Метафора Павла про «глиняні посудини» (2 Кор. 4:7) наголошує: Бог використовує недосконалі людські інструменти для передачі Своєї

істини. Як ця істина підбадьорює вас на вашому духовному шляху? Чи може вона сформулювати вашу реакцію на складні уривки в Писанні?

6. Як ви поясните літературні запозичення Еллен Уайт читачеві, котрий вважає, що вона припускалася плагіату?

7. Еллен Уайт передавала Божественні вістки через публічні виступи, особисті листи та опубліковані твори, адаптуючись до потреб своєї аудиторії. Які уроки ми можемо почерпнути з її підходу, вирішуючи питання, у який спосіб сьогодні слід ділитися біблійною істиною з ближніми?

А ТЕПЕР ПОСЛУХАЙТЕ ЦЕ!

Біблійні тексти для дослідження:

Чис. 13:26–30; Єрем. 36:20–26; 2 Хронік 36:15, 16; Матв. 23:30–35; 1 Кор. 10:6–12.

Пам'ятний текст:

«Усе це сталося з ними як прообраз і записано як пересторога для нас, для яких настав кінець віків» (1 Кор. 10:11).

Сьогодні багатьох людей заохочують говорити «свою правду» — свій досвід, свої ідеї, свої потреби, свої межі, свої переконання — якими б вони не були. Кожна «правда» має право на існування (як деякі вважають), тому її не слід замовчувати. А що відбувається, коли деякі із цих глибоко вкорінених «правд» суперечать Істині — Ісусові Христу та Його написаному Слову?

Відбувається ось що: деякі люди приймають біблійні істини й відвертаються від власних помилок; а інші, навпаки, чіпляються за свою оману. Одні змінюють свою поведінку у відповідь на Істину, а інші повстають проти неї. Така вже історія людства.

Біблійні пророки часто були покликані проголошувати такі звістки, яких люди не хотіли чути. Як наслідок, багатьох пророків критикували, відкидали, переслідували, їм погрожували смертю і навіть убивали (див. Євр. 11:32–38). Незважаючи на все це, Божі пророки вірно проголошували свої звістки, адже воля Господа була

для них обов'язковою. Це було спасенне керівництво для Божого народу. Тому звістки потрібно було проголошувати, незважаючи на їхню ціну для пророка.

Неділя, 8 листопада

ГНІВ НА БОЖОГО ВІСНИКА

Проводячи Божий народ через пустелю до Обітованої землі, Мойсей, обраний Господом вождем, зазнав і радощів, і болю.

Прочитайте уривок Чис. 14:1–11. Про що повідомляють ці тексти? Чому народ нарікав на Мойсея й Аарона?

Уважне прочитання цих текстів відкриває, що діти Ізраїля гнівалися на Господа, бо не довіряли Йому. Мойсей і Аарон, людські представники найвищої Божої влади, стали легкою мішенню для гніву народу. Потреба у фізичній та психічній безпеці — основна мотивація всіх людей. Відчуваючи загрозу або сприймаючи щось як загрозу нашому фізичному чи психічному благополуччю, ми можемо розлютитися або навіть ірраціонально поводитися.

Прочитайте уривок Чис. 13:26–30. Чому ізраїльтяни були такі налякані? Як Халев намагався їх підбадьорити?

Ізраїльтяни мали об'єктивні побоювання щодо труднощів, які чекали на них при завоюванні Обітованої землі. «Коли люди відкривають свої серця для невір'я, вони віддають себе до рук сатани, і вже ніхто не зможе передбачити, як далеко він їх заведе» (Е. Уайт. Патріархи і пророки. С. 389). У цей момент Мойсей як лідер зіткнувся з майже нездоланим викликом. Незабаром страхи народу переросли в гнів проти Аарона й Мойсея та у відкритий бунт проти Господа. Коли народ почав шукати нового лідера, щоб замінити обраного Богом пророка-вождя (див. Втор. 34:10–12; Чис. 14:4), Ісус Навин і Халев роздерли на собі одяг та благали народ довіритися Богові всупереч своїм страхам: «Якщо вже Господь виявив до нас прихильність, то і введе нас у цю землю. Він дасть її нам — землю, що тече молоком і медом. Але не ставайте бунтівниками проти Господа! Тож не бійтеся людей того краю» (Чис. 14:8, 9).

Легко довіряти Богові, коли все гаразд, чи не так? А що відбувається, коли трапляється лихо? Коли довіра до Бога пов'язана з дискомфортом або незручністю? Як тоді ми можемо розв'язати свої проблеми?

Понеділок, 9 листопада

ЗНИЩЕННЯ СУВОЮ

(Частина 1)

Прочитайте уривок Єрем. 36:20–26. Що відбувалося при царському дворі та як лідери відреагували на пророче попередження?

Єремія був Божим пророчим голосом для юдейського народу в час неминучої загибелі. Упродовж багатьох років Бог через Єремію попереджав юдеїв про Своє незадоволення ними, про те, що Вавилон завоює їх і забере в полон (див. Єрем. 6:8–19; 26). Господь прагнув урятувати їх, але вони мали підкоритися.

Гріхи Юди були численними, відкритими, постійними. За часів Єремії ідолопоклонство, принесення в жертву дітей, перелюб, убивства, тиранія стали нормою, але беззаконники не прислухалися до застережень і закликів пророка. Пророче служіння Єремії наближалось до свого завершення, заклики Господа до Його заблудлих дітей посилювалися, бо Він завжди намагався їх спасти. Наприклад, Бог звелів Єремії купити поле і зберігати в посудині купчий сувій: «Адже так говорить Господь, Бог Ізраїлю: Прийде час, і в цій країні знову продаватимуть і купуватимуть доми, поля і виноградники» (Єрем. 32:15).

Спонукуваний любов'ю до Своїх дітей, Бог звернувся до них з останнім закликом до покаяння й реформи. За повелінням Господа Єремія записав його на сувої. На Божий заклик цар Єгоакім відповів зневагою до Господа, до Його звістки та вісника.

Прочитайте уривок Єрем. 36:27–31. Як Бог відреагував на акт непокори царя Єгоакіма?

Люди схильні вважати: якщо вони відкинуть або знищать вістку Бога чи Його вісника, то зникне і сама звістка. Небажання прислу-

хатися до Його пророчого Слова не стирає вістку Господа до людей. Їхнє презирство лише посилює шкоду, якої зазнають вони та їхні сім'ї через своє свідоме невігластво або бунт. Пророцтво Єремії про кінець царя Єгоакіма містить серйозне попередження для кожної людини (див. Єрем. 36:30, 31): ми ігноруємо Божі застереження на власний страх і ризик, бо пожемо наслідки своїх гріхів.

Незважаючи на непокору Свого народу, Господь наполегливо намагався достукатися до нього. Що це говорить нам про люблячий характер Бога?

Вівторок, 10 листопада

ЗНИЩЕННЯ СУВОЮ

(Частина 2)

Реакція людей на дар пророцтва може бути різною. У випадку з Мойсеєм, діти Ізраїля підняли відкритий бунт проти Мойсея й Аарона, керуючись страхом перед ворогами, з якими вони зіткнулися при спробі увійти до Обітованої землі. Через століття по тому цар Єгоакім спалив сувій із посланням Господа, сподіваючись знищити Боже пророче слово.

Однак це були аж ніяк не поодинокі випадки. Історія стародавнього Ізраїлю та Юдеї, за рідкісними винятками, — це історія відкидання Божої звістки та пророків.

Прочитайте тексти 2 Хронік 36:15, 16. Як народ Юдеї реагував на звістки, які Бог посилав їм через Своїх пророків? Як врешті-решт Господь відреагував на запеклість юдеїв?

Пророче служіння Єремії охоплювало царювання Йосії, Єгоахаза, Єгоакіма, Єхонії та Седекії. Вавилонське військо на чолі з Навуходоносором стояло на порозі Юдейського царства. Частина пророцтв Єремії справдилася, коли на трон зійшов 21-річний Седекія (див. 2 Хронік 36:11). Біблія повідомляє про нього: «Він чинив зло перед Господом, своїм Богом, і не впокорився навіть після слів пророка Єремії, через якого звертався до нього Господь» (вірш 12).

Зверніть увагу, що в наведеному тексті сказано про пророчий дар Єремії: «...через якого [тобто Єремію] звертався... Господь». Проте Седекія не впокорився перед Богом. Єремія, який був лише такою

самою людиною, як і всі ми, — це представник Господа, від Імені Якого він говорив.

Єремія був одним з багатьох Божих пророків. Упродовж століть Господь посилав пророків до Свого народу (див. Вих. 3:15; Псал. 105:26; Мал. 3:1; Ісаї 6:8; Єрем. 25:4; Матв. 11:13; Луки 11:49), не бажаючи, «аби хтось загинув, а щоб усі прийшли до каяття» (2 Петра 3:9). Історія стародавніх Ізраїлю та Юдеї — це історія безперервних спроб Господа достукатися до Своїх бунтівних дітей та виконати для них обітницю спасіння, якщо тільки вони покаються.

На жаль, у цей пізній час історії Юдеї благодать, яку Бог пропонував через керівництво й утіху пророчого голосу Єремії, народ зустрів не смиренням, вірою й покаанням, а сміхом, знущанням і глузуванням.

Вони зневажали слова Господа та глузували з Його пророків. Звичайно, сьогодні ми ніколи не вчинили б чогось подібного, чи не так? Проте чи справді ми не відкидаємо Божі слова, передані через пророків?

Середа, 11 листопада

ЛИЦЕМІРСТВО

Читаючи про поведінку людей у минулому, чи думали ви про себе: «Якби я був на їхньому місці, то ніколи не вчинив би так!» Проте, якщо ми чесно проаналізуємо своє життя, то побачимо, що повторюємо ті самі помилки і запліщуємо очі на свої дії. Саме про це говорив Ісус: «Лицеміре, спочатку вийми колоду зі свого ока, а тоді побачиш, як вийняти скалку з ока брата твого!» (Матв. 7:5).

Прочитайте уривок Матв. 23:30–35. Яку важливу, але болісну думку висловив Ісус? Яке застереження нам потрібно почерпнути з Його слів?

У цих текстах Ісус засуджував поведінку фарисеїв, бо їхнє лицемірство посилювалося ще більше через рішучу відмову змінюватися. Ісус не схвалював релігію фарисеїв. Він докоряв цій духовній еліті в довгому пишному вбранні, називаючи їх побіленими гробами, наповненими мертвими кістками (див. Матв. 23:27, 28). Коли Ісус указував на їхні гріхи, знов і знов даючи їм шанс покаятися і спастися, вони не бажали визнати й залишити свої гріхи.

Не дивно, що Ісус, спілкуючись із цими людьми, називав їх «лицемірами»: «Горе вам, книжники та фарисеї, лицеміри» (див. Матв. 23:14, 15, 23, 25, 27).

Для їхнього життя характерним було те, що вони говорили одне, а робили інше. Таким був і їхній підхід до пророків. Наприклад, фарисеї вважали, що, прикрашаючи гробниці пророків, ушановують їхню віру. Проте ігнорували такі важливі чесноти, як суд, милосердя, віру та покаання, до яких закликали пророки. Натомість фарисеї хотіли, щоб їх асоціювали із силою й натхненням пророків, але не зі змістом їхніх звісток. Поліруючи гробниці та прикрашаючи могили Божих слуг, ці можновладці переконували себе, що ніколи б не пролили кров Божих вісників. І водночас планували вбивство незбагненно більшого за пророків — Самого Месії.

Як ми можемо не уподібнюватися до фарисеїв, котрі зовні поводилися релігійно, а всередині були сповнені бунту, жадібності й ненависті?

Четвер, 12 листопада

ДЛЯ НАШОГО ЗАСТЕРЕЖЕННЯ

Усі ці розповіді зі Старого Завіту, якими б негативними й сумними вони не були, наведені з доброю метою: в ідеалі для того, аби ми винесли з них уроки щодо наслідків бунту проти Бога.

Прочитайте уривок 1 Кор. 10:6–12. За словами апостола Павла, чому Бог надихнув пророків записати в Біблії такі перестороги?

У цих текстах апостол проводить пряму лінію, що з'єднає минуле й сьогодення, стародавній Ізраїль і Церкву, частиною якої є ми — люди, котрі прийняли Ісуса як свого Господа і Спасителя (див. Гал. 6:14–16).

Павло наголошує: минулий досвід людського спілкування з Богом (хороший чи поганий) не можна ігнорувати аби відкидати. Фактично Господь вважав цей досвід настільки важливим, що систематизував його як приклади, «щоб ми не були пожадливі на зло, як були пожадливі вони» (1 Кор. 10:6). Іншими словами, минуле часто буває прологом до майбутнього. Минуле є контекстом для того, що відбувається зараз і що станеться в майбутньому.

Тому Бог сповіщає нам: ми не приречені повторювати помилки минулих поколінь, якщо тільки прислухаємося до застережень Свято-

го Письма та пророчих звісток, посланих Ним через пророків. Якщо будемо слухати, слухатися й навчатися, наше життя налагодиться, і ми будемо процвітати (див. 2 Хронік 20:20). Декотрі люди духовне процвітання визначають наявністю гарних будинків, автомобілів, одягу та інших матеріальних цінностей. Хоч Господь обіцяє подбати про наші потреби, Він також хоче, щоб насамперед процвітали наші душі, так само як ми процвітаємо в інших сферах (див. 3 Івана 2). Однак справжня тривала духовна повнота християнського життя безпосередньо пов'язана із послухом Божим вісткам.

Господь не марнує слів. Його слова вічні. Їхня сила й дієвість ніколи не минають (див. Ісаї 40:8). Вони дані «як пересторога для нас, для яких настав кінець віків» (1 Кор. 10:11). Якщо це було правдою тоді, то наскільки більше ці слова мають стосуватися нас сьогодні?

Читаючи біблійні історії про бунт і невір'я, які уроки ми можемо почерпнути для себе, аби уникнути таких падінь?

П'ятниця, 13 листопада

ОТРИМУВАТИ І ПЕРЕДАВАТИ ЗВІСТКИ

Артур Уайт, онук Еллен Уайт і колишній директор її літературної спадщини, підрахував, що за життя його бабуса отримала сотні видінь та пророчих снів. Видіння тривали від кількох хвилин до кількох годин, і часом їхніми свідками були великі групи людей. Іноді навіть її скептики мали можливість спостерігати її стан під час таких публічних проявів.

Подібно до біблійних пророків, Еллен Уайт переживала надприродні явища під час видінь. Джеймс Уайт 1868 року докладно описав стан Еллен Уайт під час видіння. Вона «абсолютно не усвідомлювала нічого, що відбувалося навколо неї»; вона не дихала; її м'язи стали «напруженими», а суглоби «нерухомими»; її рухи й жести були «вільними та граціозними»; очі залишалися відкритими. Після виходу з видіння вона тимчасово втрачала зір, однак він не погіршувався. Ніхто не міг контролювати, коли і як довго вона перебуватиме у видінні, оскільки видіння зазвичай були несподіваними для самої Еллен Уайт (див. James White. *Life Incidents*. Pp. 271–274).

Як і в біблійні часи, реакція людей на пророчі вістки була різною. Одні приймали Божі поради, а інші відкидали. Як сказала Еллен Уайт: «Бог поставив мене викривальницею Свого народу; ...Господь

поклав на мене важкий тягар, і Він зробить отримувачів цієї звістки відповідальними за їхнє ставлення до неї... Я не обрала для себе цю неприємну працю. Це не та справа, яка принесе мені прихильність чи похвалу людей... В Ім'я та силою мого Викупителя я зроблю все, що в моїх силах. Я буду застерігати й радити, докоряти й підбадьорювати, як накаже Дух Божий, незалежно від того, чи почують люди, чи утримаються. Мій обов'язок — не догоджати собі, а виконувати волю мого Небесного Отця, Котрий дав мені мою працю» (Свідчення для Церкви. Т. 4. С. 231, 232).

Слід зазначити, що багато людей, котрі відкидали її пророчі звістки, робили це через власне невір'я або особисті розбіжності з Еллен Уайт, а не з богословських міркувань. Еллен Уайт була дуже люб'язною з тими, хто скептично висловлювався щодо її пророчого дару. Вона ясно давала зрозуміти, що до таких людей слід ставитися з «довготерпінням і братньою любов'ю... поки вони не визначать свою позицію та не утвердяться “за” чи “проти”» (Свідчення для Церкви. Т. 1. С. 328).

Еллен Уайт була переконана, що справжнім доказом її пророчого дару були дані їй Богом вістки. Вона вірила: якщо люди чесно шукають істину, то переконуються, що її дар справжній і вірогідний. Вона довіряла Богові, що Він поведе їх до кращого розуміння, але також писала, що Господь дав нам достатньо доказів, «аби врівноважити нашу віру на боці істини» (Свідчення для Церкви. Т. 4. С. 231).

Щоб дізнатися більше, відвідайте <https://whiteestate.org/absg/7>.

ЧАСТИНА I: ОГЛЯД

Досі уроки поточного кварталу зосереджувалися на сприйнятті й передачі пророком Божих вісток. Цього тижня ми зосередимося на тому, як біблійна аудиторія реагувала на пророчі вістки. На жаль, вона здебільшого відкидала слова пророків. Розповіді про це були записані як пересторога для нас, щоб ми не повторювали гріхів стародавнього Ізраїля. Урок цього тижня допоможе нам зрозуміти, чому одні люди приймали пророче служіння Еллен Уайт, а інші відкидали.

ЧАСТИНА II: КОМЕНТАР

1. Біблійні пророки не користувалися популярністю, бо їхні вістки були непопулярними.

Упродовж історії Божого народу пророки стикалися з ворожістю, відторгненням і навіть насильством з боку людей, котрих були покликані духовно провадити. Наприклад, Мойсей терпів постійну опозицію з боку ізраїльтян, які звинувачували його у своїх труднощах (див. Чис. 14:4–11). Так само народ неодноразово ігнорував і висміював застереження Єремії; цар Єгоякім навіть спалив сувій пророка, щоб скасувати Божу звістку (див. Єрем. 36:20–26). «Пророки не були абстрактними філософами, які займалися езотеричними темами, далекими від реалій повсякденного життя. Вони закликали людей відкинути популярну релігію, діяти справедливо й покладатися на Бога, а не на свої соціальні зв'язки та ресурси. На жаль, непопулярна вістка часто призводить до непопулярності вісника» (Eric J. Tully. *Reading the Prophets as Christian Scripture: A Literary, Canonical, and Theological Introduction*. P. 111).

Така тенденція тривала упродовж усієї історії Ізраїлю (див. 2 Хронік 36:15, 16; Матв. 23:34–37). Навіть Ісус, найбільший Пророк, був зневажений і розп'ятий. Опір Божим вісникам виявляє схильність людей до відкидання неприємної істини; проте Бог у Своїй милості продовжував

посилати пророків, закликаючи народ до покаяння. Непопулярність істинних пророків не применшувала істинності їхньої вістки, натомість свідчила про опір людства Божій волі.

2. Біблійні розповіді про відкидання пророчої вістки були записані для нашого повчання, щоб ми уникали помилок наших прабатьків.

В уривку 1 Кор. 10:6–12 апостол Павло застерігає коринтян від повторення помилок Ізраїля в пустелі. Він використовує історію Божого народу як приклад того, як ці люди, незважаючи на Господні благословення, припускалися ідолопоклонства і сексуальної аморальності, випробовували Господа, нарікали й бунтувалися. Наслідком такої поведінки став винесений проти них вирок. Апостол наголошує: ці події слугують попередженням для віруючих, спонукаючи їх залишатися вірними та не вважати себе застрахованими від падіння. Павло завершує уривок застереженням: хто вважає себе стійким, нехай стережеться, аби не впав. У такий спосіб апостол наголосив: щоб залишатися вірними Господу, необхідно впокорятися, пильнувати й надіятися на Нього.

«Усе це сталося з ними як прообраз, і записано як пересторога для нас, для яких настав кінець віків» (1 Кор. 10:11). У цьому тексті автор підкреслює: і віруючі його часу, і взагалі всі християни живуть у вирішальну епоху історії спасіння, упродовж якої стосунки Бога зі Своїм стародавнім народом слугують важливими уроками для сьогодення. Викупна смерть Христа на Голгофі стала кульмінацією Божого Плану спасіння людства. Вона ознаменувала початок останнього етапу перед остаточним виконанням цього Плану, що робить богонатхненні апостольські попередження особливо актуальними. Павло закликає віруючих бути пильними, вірними, покладатися на Господа, нагадуючи, що ми несемо відповідальність за своє ставлення до уроків минулого, з огляду на майбутнє настання Божого Царства.

3. Як і біблійні пророки, Еллен Уайт зазнала неприйняття її пророчих звісток, але, як і вони, залишилася стійкою.

Під час свого пророчого служіння в Церкві адвентистів сьомого дня Еллен Уайт неодноразово стикалася з опором. Багато членів Церкви відверто відкидали її вістки, перекручували їхній зміст, а деякі ставили під сумнів «свідчення, вишукуючи в них вади та намагаючись відвернути людей від впливу свідчень» (Ellen G. White. *Selected Messages*. Book 1. P. 45).

Від перших днів її пророчого служіння чимало людей покинуло Церкву та розпочало організовану протидію її служінню. У 1868 році, після позитивного відгуку про пророче служіння Еллен Уайт, Урія Сміт описав нападки на її видіння та свідчення, що мали місце до цього часу: «Однак попри всі ці добрі плоди, які вони [видіння та свідчення] здатні принести; попри всю безпідставність будь-яких звинувачень у злі, які можуть бути висунуті проти них, вони всюди зустрічають найгіркішу опозицію. Вони є об'єктом найбільш сліпих упереджень, найсильнішої ненависті та найзліснішої гіркоти. Світські люди та формальні проповідники всіх конфесій об'єднуються в одному загальному протесті проти них, обрушуючи на них потоки образ і лайки. Багато хто готовий пройти довгий шлях, аби завдати їм невинного злісного удару» (Uriah Smith. *The Visions of Mrs. E. G. White: Manifestation of Spiritual Gifts According to the Scriptures* (Battle Creek, MI: Seventh-day Adventist Publishing, 1868) P. 8).

У 1883 році Еллен Уайт підтвердила слова Сміта своїм свідченням: «Від самого початку мого служіння мене переслідували ненависть, докори й неправда. Низькі звинувачення і наклепницькі повідомлення були жадібно зібрані та вельми поширені бунтівниками, формалістами й фанатиками... Ця війна триває вже майже сорок років» (*Selected Messages*. Book 1. P. 69).

Дадлі М. Кенрайт, багаторічний служитель Адвентистської Церкви сьомого дня, 1887 року покинув Церкву й упродовж останніх тридцяти років свого життя вів агресивну кампанію проти вчення Еллен Уайт, зробивши її об'єктом нападок у своїй книзі «*Life of Mrs. E. G. White, Seventh-day Adventist Prophet: Her False Claims Refuted*» (Salt Lake City: Sterling Press, 1998; Cincinnati: Standard Publishing, 1919).

Вплив Кенрайта на критиків адвентизму сьомого дня та Еллен Уайт був глибоким, формуючи опозицію аж до XXI століття. Навіть після смерті Кенрайта його книги залишалися в обігу, і євангельські критики використовували їх для класифікації адвентизму сьомого дня як секти впродовж першої половини XX століття. У 1970-х роках вплив Кенрайта виявився в академічних критичних статтях, які перегукувалися з його попередніми звинуваченнями в плагиаті. До кінця 1990-х критика Еллен Уайт через Інтернет поширилася по всьому світу, що зробило книгу Кенрайта «Життя місіс Е. Г. Уайт» широко доступною. Сьогодні твори Кенрайта залишаються впливовими, вільно

доступними в Інтернеті та в перевиданнях, що забезпечує їхню дію в сучасних дебатах (детальну інформацію про Кенрайта див. в *Jud Lake. Ellen White Under Fire*. Pp. 45–84).

У 1906 році Еллен Уайт розмірковувала про майбутнє критики на свою адресу: «Я очікую, що тепер світові буде представлено довгий перелік неправдивих тверджень, і що оману за оману, фальшиву заяву за фальшивою заявою, які сатана породив у свідомості окремих осіб, деякі люди приймуть як правду. Однак я залишаю свою справу в руках Бога, а ті, хто знає моє життя, не приймуть виголошеного обману» (*Selected Messages*. Book 3. P. 352).

У згаданій вище книзі Урія Сміт дав відповідь критикам Еллен Уайт, розповівши про чотири плоди її пророчого служіння в Церкві. По-перше, воно підтримує найвищі моральні стандарти, викриває гріх, попереджає про обмани сатани й запобігає фанатизму. Її твори викривають приховані гріхи, захищають справу істини та надихають людей на більшу відданість Богові і святість серця. По-друге, вони ведуть до Христа, зображуючи Його як єдиного Спасителя й закликаючи віруючих наслідувати Його святий приклад. По-третє, твори Еллен Уайт спрямовують читачів до Біблії, утверджуючи її як правила віри і практики. Нарешті, вони приносять утіху й силу, підбадьорюють слабких, піднімають зневірених, усувають непорозуміння. Її твори послідовно пропагують праведність, ніколи не схвалюючи зла та не занижуючи моральних стандартів. Жоден із виконавців цих настанов не був уведений у гріх. Праці Еллен Уайт завжди надихають на більшу вірність і відданість Богові (див. Uriah Smith. *The Visions of Mrs. E. G. White*. Pp. 6–8). Ці чотири плоди виявлялися впродовж усього пророчого служіння Еллен Уайт аж до її смерті в 1915 році та продовжують виявлятися донині.

Отже, як і біблійні пророки до неї, Еллен Уайт пережила свою частку особистих нападок та відкидання її пророчого служіння. Але її спадщина залишається непохитною як тоді, так і зараз!

ЧАСТИНА III: ПРАКТИЧНЕ ЗАСТОСУВАННЯ

Нижче вам запропоновані запитання для обговорення в класі. Виберіть із них такі, які найкраще залучать ваш клас до змістовних роздумів та активної дискусії.

ТЛУМАЧЕННЯ ПРОРОЧИХ ПИСАНЬ

1. Чому люди відкидають Божу вістку, яка суперечить їхнім переконанням або поведінці? Як ми можемо уникнути такої помилки?

2. Мойсей, Єремія та інші пророки стикалися з неприйняттям і ворожістю. Як ми маємо реагувати, стикаючись з опором під час проголошення вістки спасіння?

3. Ісус Христос — найбільший Пророк — був зневажений і розп'ятий. Як Його досвід заохочує нас залишатися вірними Йому до кінця?

4. В уривку 1 Кор. 10:6–12 апостол Павло наголошує, що історія Ізраїля записана в Біблії як пересторога для нас. Які конкретні уроки ми можемо черпати із цієї історії та застосовувати у своєму житті сьогодні?

5. Як ми можемо залишатися смиренними й пильними, щоб не повторювати помилок минулих поколінь?

6. Як вивчення історії допомагає нам розпізнати спокусу скомпрометувати свою віру та як ми можемо протистояти цій спокусі?

7. Як і біблійні пророки до неї, Еллен Уайт стикалася з неприйняттям. Як ми повинні реагувати, коли хтось критикує або неправильно розуміє Боже керівництво?

8. Як люди, котрі високо цінують пророче служіння Еллен Уайт, повинні реагувати на агресивну, ворожу кампанію проти неї через *YouTube* та інші джерела?

9. До яких джерел ми можемо звернутися, щоб отримати обґрунтовані підбадьорливі для віри відповіді на звинувачення критиків Еллен Уайт?

10. Які уроки ми можемо почерпнути зі стійкості Еллен Уайт перед лицем опозиції?

11. Урія Сміт описав чотири основні плоди служіння Еллен Уайт (моральні стандарти, спрямування до Христа, утвердження Біблії, підбадьорення). Який із цих плодів найбільше впливає на вашу віру?

12. Що ви можете сказати про плоди читання творів Еллен Уайт у вашому житті?

Біблійні тексти для дослідження:

Матв. 4:1–11; 5:17–48; 1 Кор. 16:20; Луки 10:25–28; 24:25–27, 44–49.

Пам'ятний текст:

«І, почавши від Мойсея та від усіх пророків, Він пояснив їм з усього Писання те, що стосувалося Його» (Луки 24:27).

Після Свого воскресіння Ісус Христос з'явився двом зневіреним учням, які зізналися: «А ми сподівалися, що Він Той, Хто має визволити Ізраїля» (Луки 24:21). Учні очікували Месію, Котрий звільнить євреїв від римської окупації. Таке хибне сподівання і, як наслідок, розчарування походили від упередженого, однобічного тлумачення месіанських пророцтв Старого Завіту.

Христос розв'язав проблему зневіри цих двох учнів, пояснивши їм Писання із широкої перспективи (вірші 25–27). Христове тлумачення Писання відкрило їм очі та змусило їхні серця горіти (вірші 31, 32). Пізніше Ісус з'явився також більшій групі учнів у Єрусалимі й «розкрив їхній розум, щоби зрозуміли Писання» (вірш 45; див. також вірші 33, 36, 44–49).

Цей досвід наголошує на позитивних результатах правильного розуміння пророчих писань. Хибне розуміння пророцтва може призвести до духовної катастрофи.

БІБЛІЯ ТЛУМАЧИТЬ САМА СЕБЕ

Наше тлумачення Святого Письма значною мірою залежить від власних понять. Ті, хто вважає Біблію просто збіркою стародавніх документів, не здатні побачити єдності між її різними книгами. Однак, беручи до уваги основний принцип: «Усе Писання богонатхненне й корисне» (2 Тим. 3:16), ми можемо оцінити його глибинну єдність і дозволити Біблії тлумачити саму себе.

Прочитайте тексти Матв. 5:17–48. Як Ісус пояснив згадані в цьому уривку вчення Старого Завіту?

При поверховому прочитанні текстів Матв. 5:17–48 може скластися враження, що Ісус замінив учення Старого Завіту новими власними вченнями. Однак уважне читання допомагає зрозуміти, що Спаситель розкривав глибокі духовні принципи Старого Завіту. У цьому сенсі Він виконував обітницю про те, що в новозавітний час Божий Закон Він вкладе в розум і напише на серцях Свого народу (див. Єрем. 31:31–33; пор. Євр. 8:8–10; 10:16).

Іноді тлумачення певного уривка міститься в тій самій книзі, що й сам уривок. Наприклад, у книзі Даниїла ми можемо прочитати розповідь про таємничий сон царя Навуходоносора (див. Дан. 2:31–35), після якої міститься тлумачення цього сну (вірші 36–45). Так само в Євангелії від Матвія записана притча про сіяча (див. Матв. 13:1–9), а потім — її тлумачення (вірші 18–23).

Часом тлумачення звістки викладає пізніший пророк. Наприклад, тексти 2 Хронік 36:22, 23 підтверджують виконання пророцтва про 70 років, записаного у віршах Єрем. 25:11, 12; 29:10. Крім того, безліч прообразів Старого Завіту виповнилися в Христі, і багато старозавітних уривків витлумачені в Новому Завіті.

«Старий Завіт — це Євангеліє в образах і символах. Новий Завіт — це істинне значення. Перше настільки ж важливе, як і друге» (Ellen G. White. *Selected Messages*. Book 2. P. 104). Справді, Новий Завіт — це богонатхненне тлумачення Старого Завіту.

На початку цієї рубрики ми читали, що наше тлумачення Святого Письма значною мірою залежить від наших переконань, світогляду. Чому нам важливо усвідомлювати це? Чому

найважливішим пунктом нашого світогляду має бути довіра Писанню як Слово Божому і нашому судді?

Понеділок, 16 листопада

ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНИЙ КОНТЕКСТ

Прочитайте тексти Ісаї 65:17–20. Що означають слова: «Там [на Новій Землі] столітній вмиратиме як юнак» (вірш 20)?

Вирвавши текст Ісаї 65:20 з історичного контексту, можна було б легко припустити, що на Новій Землі і Новому Небі існуватимуть грішники і смерть. Однак ця ідея суперечить Божим обітницям у книзі Ісаї про те, що праведні померлі воскреснуть (див. Ісаї 26:19), а смерть і горе будуть знищені (див. Ісаї 25:8; 65:19).

Текст Ісаї 65:20 написаний символічною мовою. Якому юнакові може бути 100 років? Натомість, читаючи уривок Ісаї 65:17–20 у його історичному контексті, ми можемо зрозуміти, що ці слова поетично вказують на благословення, яке Ісая провістив Ізраїлеві, але тільки за умови його вірності умовам завіту (пор. Втор. 28). Як Ісус у 24-му розділі Євангелія від Матвія пов'язав ближчі події з пізнішими, так і пророк Ісая показав: те, що станеться зараз, буде передвісником Нового Неба і Нової Землі.

У своєму пророцтві Ісая наголосив: нове творіння перебуває не тільки в майбутньому. Воно несподівано увійшло в теперішнє завдяки славній Божій справі викуплення і прощення. Текст Ісаї 65:20 сповіщає, що вже зараз, у теперішньому існуванні Ізраїля, Господь перемагає смерть. Ця ідея виражена через обітницю довголіття й усунення дитячої смертності. Усе це лише передвіщало те, що зрештою станеться.

Прочитайте текст 1 Кор. 16:20. Як ми можемо сьогодні застосувати цей текст до нашого часу й культури?

У грецькій культурі новозавітних часів вітання між родичами і близькими друзями супроводжувалося поцілунком. У своїх посланнях апостол Павло неодноразово закликав християн застосовувати таке тепле привітання (див. Римл. 16:16; 1 Кор. 16:20; 2 Кор. 13:12; 1 Сол. 5:26). З контексту наведених віршів ми можемо почерпнути

біблійний принцип теплого привітання віруючих, яке допомагає їм відчувати себе частиною Божої сім'ї. У деяких культурах поцілунок буде недоречним, а рукоштовування, обійми чи уклін можуть стати культурно прийнятними. Однак, незалежно від культурних особливостей, апостол заохочує нас до того, щоб на церковних зібраннях люди відчували, що їх приймають і люблять.

Вівторок, 17 листопада

ЛІТЕРАТУРНИЙ КОНТЕКСТ

Серед християн побутує популярна історія про чоловіка, котрий зіткнувся із серйозними проблемами та хотів пізнати Божу волю щодо розв'язання цих проблем. Він розгорнув Біблію і навмання вказав пальцем на текст Матв. 27:5, де було написано: «Пішов [Юда] геть і повісився». Вражений цим віршем, чоловік повторив ту саму процедуру, намагаючись знайти якусь кращу звістку, але його палець зупинився на тексті Луки 10:37: «Тож сказав йому Ісус: Іди і ти чини так само». Обидва ці тексти містяться у Святому Письмі, однак їх потрібно розглядати в контексті.

Фактично багато спотворень біблійних істин походить від поширеної практики відокремлення уривків від їхнього літературного контексту. Такий підхід призводить до хибного тлумачення Божого Слова.

Прочитайте уривки Бут. 3:1–5; Матв. 4:1–11. Як сатана спотворив Божі слова, застосувавши їх поза контекстом?

Деякі люди несвідомо спотворюють біблійну звістку через власну необізнаність. Проте інші роблять це навмисно, як учинив сатана у двох наведених вище випадках. Незалежно від мотивації, результат завжди згубний.

В Едемському саду (див. Бут. 3:1–5; пор. Об'явл. 12:9) сатана з'явився Єві у вигляді привабливого змія, який заговорив людською мовою. Вирвавши Божі слова з їхнього первісного контексту, сатана спочатку узагальнив їх, а потім запропонував власну оманливу інтерпретацію.

Коли Святий Дух відвів Ісуса до пустелі (див. Матв. 4:1–11; Луки 4:1–13), «сатана прийшов як ангел світла в пустелю спокуси, щоб обманути Христа» (Ellen G. White. *The Advent Review and Sabbath Herald*.

December 18, 1888). У своєму діалозі із Христом сатана неправильно процитував тексти Псал. 91:11, 12, натякаючи на те, що Бог захистить навіть тих, хто навмисно наражається на небезпеку.

Досвіди спокуси в Едемському саду і в пустелі підтверджують, що у світі відбувається велика боротьба, яка включає в себе інтерпретацію Божого Слова як усного, так і записаного. Ці приклади повинні допомогти нам усвідомити, наскільки важливо досліджувати біблійні вірші відповідно до їхнього контексту.

Для підтвердження істини не потрібний обман. І саме тому ми повинні уникати спокуси виривати біблійні вірші з контексту, щоб довести свою точку зору, незалежно від того, наскільки вона правильна. Чи згодні ви з такою думкою?

Середа, 18 листопада

ЗНАЧЕННЯ ТЕКСТУ

Усі християни повинні особисто розуміти Біблію. Вона достатньо проста, щоб усі люди могли пізнати шлях спасіння, і водночас достатньо складна, аби постійно кидати виклик найяскравішим умам. Писання — це бездонний океан спасенних знань, який ніколи не може бути вичерпаний.

Прочитайте тексти Луки 10:25–28. Деякі люди стверджують, що Біблія не потребує тлумачення. Якщо так, то чому Ісус запитав законника: «Що в Законі написано? Як читаєш?» (вірш 26)?

Щоб зрозуміти зміст біблійного тексту, ми повинні (наскільки це можливо) покроково проаналізувати, які слова використані в тексті, як вони застосовані у відповідному літературному контексті, у загальному біблійному контексті, а також в історико-культурному контексті. Наші висновки мають бути в повній гармонії із ширшим ученням Святого Письма. Порівняння паралельних біблійних текстів (що часто зауважуємо в чотирьох Євангеліях) може збагатити наше розуміння.

Порівняйте уривок Матв. 5:43–48 з уривком Луки 6:27–36. Як контекст вірша Матв. 5:48 і паралельного вірша Луки 6:36 допомагає нам краще зрозуміти значення слова «досконалий» у Матв. 5:48?

Одна з найважливіших характеристик вірного тлумача Писання — це поєднання скрупульозності та смирення. Пам'ятаймо: ніхто з нас не володіє істиною; усі ми бачимо наче крізь тьмяне скло.

Ми завжди маємо прагнути до здорового вчення (див. 2 Тим. 4:1–5). Нам слід дотримуватися важливого принципу: зосереджуватися і будувати на зрозумілому, а це пізніше допоможе нам збагнути незрозуміле. Не вистачить вічності, аби відповісти на всі запитання.

Пригадайте, коли ви не розуміли чогось, що вас дуже турбувало, і лише згодом отримали пояснення. Як цей досвід може допомогти вам довіряти Богові щодо тих текстів Його Слова, які поки що не розумієте?

Четвер, 19 листопада

БІБЛІЙНЕ ТЛУМАЧЕННЯ

Наше вивчення Біблії має бути зосереджене на двох основних цілях: особистому духовному зростанні та спрямуванні інших до спасенних стосунків із Христом. Справжнім християнином Ісус назвав того, кого Дух Святий веде «до повної істини» (Івана 16:13), хто живе «кожним словом, що виходить з Божих уст» (Матв. 4:4), і хто навчає інших «зберігати все», що Він заповідав нам (Матв. 28:20).

Прочитайте уривки Луки 4:16–30; 24:25–27, 44–49. Чого ми можемо навчитися з методу Христа пояснювати Писання?

Хоч Ісус Христос був, є і завжди буде «дорога, і правда, і життя» (Івана 14:6), Його проповідь була міцно закріплена в Писанні. Наприклад, у текстах Марка 1:14, 15 сказано: «А після того, як був виданий Іван, Ісус прийшов до Галилеї і проповідував Радісну Звістку Царства Божого. Він казав: Сповнився час, і наблизилося Царство Боже». Цей час явно вказував на пророцтво Дан. 9:24–27. У Нагірній проповіді (див. Матв. 5:21, 27) Спаситель цитував тексти Вих. 20:13, 14. У розділі 4 Євангелія від Луки Він навів тексти Ісаї 61:1, 2. Ісус був досконалим біблійним Проповідником.

У розділі 8 книги Дії апостолів міститься розповідь про ефіопського вельможу, котрий «їздив на поклоніння до Єрусалима» (вірш 27). Це свідчить про те, що він був знайомий з єврейською релігією

та деякими її церемоніями. Вельможа навіть мав примірник книги пророка Ісаї, яку жадібно читав під час подорожі додому. Проте він не міг зрозуміти пророцтва про праведного Слугу, Котрий поніс на Собі гріх усього світу, тому бажав отримати пояснення.

Цей досвід містить кілька важливих уроків. По-перше, просте читання біблійного уривка не завжди приводить до глибшого його розуміння. По-друге, вивчаючи Святе Письмо, ми можемо і повинні навчатися одне від одного. По-третє, ми маємо особистий обов'язок ділитися біблійними істинами з ближніми.

Пояснення Пилипом пророцтва Ісаї та інших старозавітних уривків привело ефіопського вельможу до хрещення (див. Дії 8:35–39; пор. Псал. 51:12). Пояснюючи Писання, ми повинні мати таку саму мету (див. Івана 17:17).

Навіть якщо часом нам буде потрібна допомога в розумінні біблійних текстів, чому ми завжди маємо бути переконані в тому, у що віримо?

П'ятниця, 20 листопада

ЧИТАЮЧИ ЕЛЛЕН УАЙТ

Як нам читати твори Еллен Уайт? Ось кілька рекомендацій щодо правильного розуміння і застосування її праць.

По-перше, почніть з молитовного позитивного настрою та відкритого розуму, а не з духу сумніву. Наше мислення — це лінза, яка забарвлює все, що ми чуємо, читаємо і бачимо. Нам потрібен Святий Дух, щоб керувати нашим розумом. Як зазначала сама Еллен Уайт: «Якщо ви вивчаєте Писання, аби виправдати свої упередження, то ніколи не досягнете Істини. Досліджуйте, аби пізнати, що говорить Господь» (Наочні уроки Христа. С. 112). Те саме стосується і її творів.

По-друге, враховуйте контекст прочитаного. Люди часто засновують своє розуміння праць Еллен Уайт на окремому твердженні або абзаці, вирваному з їхнього первісного історичного чи літературного контексту. Еллен Уайт писала, що «необхідно враховувати час і місце» (*Selected Messages*. Book 1. P. 57). Невдала практика ігнорування контексту призвела до того, що продовжує завдавати неприємностей деяким членам Церкви.

По-третє, зосередьтеся на принципах. На якій думці або принципі Еллен Уайт наголошує в тому чи іншому уривку? Наприклад, 1894 року Еллен Уайт написала листа членам церкви в місті Баттл-Крік,

штат Мічиган, засуджуючи купівлю велосипедів (див. Свідчення для Церкви. Т. 8. С. 50–53). Принцип, який Еллен Уайт намагалася викласти, полягав у правильному використанні даних Богом ресурсів, зокрема грошей (у той час велосипеди були дуже дорогими).

По-четверте, вивчайте все, що Еллен Уайт написала на конкретну тему. Аналізуйте незрозумілі висловлювання в контексті її загального вчення з певної тематики. За життя Еллен Уайт засмучувалася через неправильне використання її праць: «Багато з того, що видають за вістку сестри Уайт, має на меті спотворити слова сестри Уайт, змусити її свідчити на користь речей, які не відповідають її розуму й судженням» (Ellen G. White. *Selected Messages*. Book 1. P. 44).

Нарешті, переконайтеся, що це сказала саме Еллен Уайт. Існує безліч висловлювань, які помилково приписують їй. Найбезпечніший спосіб переконатися, що прочитане належить Еллен Уайт, — шукати посилання на джерело. Перевіривши, де воно міститься, ми можемо дослідити його, використовуючи правильні принципи.

Ми отримали чудовий дар у пророчих писаннях Еллен Уайт. Дуже важливо, щоб ми правильно читали ці писання, адже вони були і залишаються великим благословенням для мільйонів людей. Трагічно, коли їх неправильно сприймають і застосовують.

Щоб дізнатися більше, відвідайте <https://whiteestate.org/absq/8>.

ЧАСТИНА I: ОГЛЯД

Тлумачення Святого Письма і творів Еллен Уайт вимагає пильної уваги до контексту, наміру й керівної дії Святого Духа. У тексті Луки 24:27 слово «пояснювати» (давньогрецьке *diērmēneuō*) означає тлумачити, інтерпретувати, як це робив Ісус, пояснюючи Писання двом учням дорогою до Емауса. Це значення слова наголошує на важливості правильного розуміння й передачі Божих вісток на противагу приписуванню біблійним текстам наших особистих припущень. Так само пояснення творів Еллен Уайт передбачає вивчення її слів в історичному й літературному контекстах, що забезпечує відповідність цих слів біблійній основі, яку вона відстоювала. Саме в такий спосіб урок цього тижня доречно переходить від принципів пояснення Святого Письма до пояснення праць Еллен Уайт.

ЧАСТИНА II: КОМЕНТАР

1. Правильне розуміння Біблії вимагає правильних принципів пояснення.

Наступні десять принципів допомагають пояснити Писання і чути Бога, Котрий промовляє через Своє Слово (десять принципів узяті зі статті Richard M. Davidson “Interpreting Scripture: An Hermeneutical ‘Decalogue’” // *Journal of the Adventist Theological Society* 4. No. 2 [1993]: Pp. 95–114).

Тільки Біблія. Біблія — найвищий авторитет у вірі та практиці (див. 2 Тим. 3:16). Усі доктрини й вірування слід перевіряти на відповідність Писанню, яке стоїть вище за традиції, розум і досвід. Хоч існує загальне об’явлення через природу, Писання залишається остаточним критерієм, допомагаючи нам уникнути ізоляціоністських інтерпретацій та надмірної залежності від віровчень.

Цілісність Писання. Віра має ґрунтуватися на всьому Божому Слові, а не лише на окремих уривках. Хибні тлумачення виникають тоді, коли вірші виривають із контексту, як це було у випадку навмисного неправильного використання Писання сатаною під час спокуси

Ісуса (див. Матв. 4:6). Щоб уникнути спотворення істини, віруючі повинні враховувати повну біблійну картину.

Аналогія (гармонія) Писання. Святе Письмо внутрішньо узгоджене і має бути критерієм для його пояснення: Писання пояснює Писання (див. Ісаї 8:20). Читачі повинні дозволити Біблії виправити їхні упередження, постійно порівнюючи окремі уривки із ширшою біблійною вісткою.

Духовне розпізнавання. Розуміння Писання вимагає керівництва Святого Духа (див. 1 Кор. 2:11–14). Молитовне вивчення сприяє смиренню та сприйнятливості до Божественного просвітлення. Тому щоразу, вивчаючи Біблію та роздумуючи над нею, молисься про наставництво Святого Духа.

Текст і переклад. Переклади передбачають тлумачення, тому вивчення оригінальних мов або порівняння кількох перекладів може покращити наше розуміння. Для ретельного вивчення перевагу надають офіційним перекладам, тісно пов'язаним з оригінальними біблійними мовами.

Історичний контекст. Кожен біблійний уривок має історичний та культурний контекст. Розуміння як контексту автора, так і його аудиторії поглиблює тлумачення. Під час читання біблійної книги, намагайтеся зрозуміти такі історичні аспекти: автор, дата, аудиторія, ситуація, про яку йдеться в книзі, культура, політика, географія. Біблійні коментарі й енциклопедії допоможуть для розуміння кожного із цих аспектів.

Літературний контекст. Розпізнавання жанру та місця уривка в його безпосередньому та ширшому контексті допомагає розкрити зміст уривка. Літературний контекст — це слова, записані безпосередньо перед уривком і після нього. «Контекст речення — це його абзац, контекст абзацу — кілька абзаців, записаних перед ним і після нього, а контекст розділу — навколишні розділи. Зрештою, уся книга, у якій міститься уривок, є його визначальним контекстом» (William W. Klein et al. *Introduction to Biblical Interpretation*. 3rd ed. (Grand Rapids, MI: Zondervan, 2017). P. 294).

Граматичний/синтаксичний аналіз. Вивчення структури уривка та значення його слів у контексті розкриває нюанси, необхідні для точної інтерпретації. Отже, аналіз граматичної будови словосполучень і речень в уривку та вивчення слів можуть бути корисними для розуміння біблійного уривка.

Теологічний аналіз. Інтерпретатори повинні досліджувати, що уривок відкриває про Бога та як вписується в ширші теологічні теми. Теологічний аналіз передбачає тлумачення уривка в ширшому літературному контексті Завіту, у якому він зустрічається, і, нарешті, у світлі всього біблійного канону із 66 книг. Тлумач має визначити, де уривок розкриває Христа, що він говорить про Нього?

Практичне застосування. Застосовуйте в повсякденному житті десять наведених принципів тлумачення Біблії, розпізнаючи вічні істини, які керують вірою й особистою поведінкою.

Для подальшого вивчення: (Richard M. Davidson “Biblical Interpretation,” in *Handbook of Seventh-day Adventist Theology*, ed. Raoul Dederen (Hagerstown, MD: Review and Herald Publishing Association, 2000). Pp. 58–104; and John C. Peckham, *God With Us: An Introduction to Adventist Theology* (Berrien Springs, MI: Andrews University Press; Biblical Research Institute, 2023). Pp. 331–342).

2. Твори Еллен Уайт також вимагають правильних принципів тлумачення.

Обговоріть наступні вісім рекомендацій щодо правильного тлумачення праць Еллен Уайт (вісім рекомендацій узяті з книги Michael W. Campbell and Jud S. Lake, *The Pocket Ellen G. White Dictionary* (Nampa, Idaho: Pacific Press Publishing Association, 2018). Pp. 21–30).

1. Вивчайте Біблію. Еллен Уайт ніколи не мала наміру замінити Святе Письмо своїми творами; навпаки, вона наголошувала на Біблії як найвищому джерелі Божого одкровення. Вона представляла свої твори як натхненне застосування біблійних принципів, подібно до біблійних пророків, котрі пояснювали Святе Письмо своїй аудиторії. Тому читачі повинні насамперед вивчати Біблію, а потім читати її твори у світлі Святого Письма, а не навпаки.

2. Розгляньте всю доступну інформацію з окремої теми. Щоб зрозуміти повністю точку зору Еллен Уайт з певної теми, необхідно всебічно вивчити її висловлювання, а не покладатися на окремі уривки. Веб-сайт Ellen G. White Estate (<https://egwwritings.org>) містить базу даних її творів з можливістю пошуку, що дозволяє дослідникам вивчати її твори. Однак контекст має вирішальне значення. Твердження слід читати в їхньому літературному контексті, щоб уникнути неправильного тлумачення, а це підводить нас до наступної рекомендації.

3. Досліджуйте твердження в їхньому літературному контексті. Зміст творів Еллен Уайт можна найкраще зрозуміти, проаналізувавши абзаци, розділи й книги в їхньому контексті. Виривання висловлювань із контексту спотворює її звітку, про що вона часто говорила. Вона застерігала від виривання людьми окремих речень із контексту для підтвердження їхніх упереджень, замість того, щоб розглядати її вчення в цілому. «Хід думок Еллен Уайт, як і будь-якого організованого письменника, був серією пов'язаних між собою ідей, які вона упорядковувала, щоб донести конкретну концепцію. Цей взаємозв'язок передбачав логічний хід, у якому одна думка природно вела до наступної. У такий спосіб вона висловлювалася, як і більшість людей, використовуючи низку вибраних ідей, пов'язаних між собою логічним ланцюжком. Отже, кожне речення, яке вона написала, потрібно зрозуміти у світлі інших ідей, висловлених у контексті, який є її ходом думок» (Jud Lake. *Ellen White Under Fire: Identifying the Mistakes of Her Critics* (Nampa, ID: Pacific Press Publishing Association, 2010). P. 182).

4. Аналізуйте висловлювання в їхньому історичному контексті. Твори Еллен Уайт необхідно розуміти в ширшому історичному контексті XIX століття, включаючи значні політичні, соціальні й релігійні рухи. Контекстуальні елементи, такі як війна, соціальні реформи та розвиток Церкви вплинули на її вістку. Час, місце й обставини в історії адвентистів сьомого дня також відіграли ключову роль у її порадах. Вона закликала читачів враховувати історичний контекст при тлумаченні її висловлювань. Кілька біографічних та історичних джерел допомагають контекстуалізувати її служіння, зокрема *The Ellen G. White Encyclopedia* and George Knight's *Ellen White's World* (Hagerstown, MD: Review and Herald Publishing Association, 1998).

5. Визначте основні принципи. Важливо розрізняти універсальні принципи та поради, обмежені в часі застосування. Наприклад, колись Еллен Уайт радила чоловікам не голитися в суботу, що було актуально в епоху, коли гоління являло собою трудомісткий процес. Принцип, що лежить в основі цього твердження (уникати непотрібної роботи в суботу), залишається актуальним, але конкретна практика в сучасних умовах може відрізнятися. Визначення вічних принципів у її працях дозволяє застосовувати їх у сучасному контексті.

6. Уникайте крайнощів у тлумаченнях. Твори Еллен Уайт наголошують на збалансованості, проте історія свідчить, що деякі люди

неправильно застосовували її поради, припускаючись крайнощів. Наприклад, її порада щодо обмеження кількості споживання яєць стосувалася певних категорій людей (зокрема дітей з підвищеною збудливістю та повнотілих дорослих), проте деякі люди тлумачили цю пораду як універсальну заборону. Вона неодноразово застерігала від таких радикальних, законницьких пояснень, попереджаючи, що ці крайнощі спотворюють її задум і хибно представляють істину.

7. Зрозумійте: богонатхнення — це не диктування. Еллен Уайт не стверджувала, що кожне написане нею слово було продиктоване Богом; отже, відкидала ідею диктування. Натомість вона наголошувала, що «автори Біблії були Божими писарями, а не Його пером... Натхнення впливає не нас слова або вирази людини, а на неї саму; а її розум під впливом Святого Духа сповнюється певними думками. Конкретні ж слова, у які зодягнені ці думки, віддзеркалюють індивідуальність пророка» (*Selected Messages*. Book 1. P. 21). Неправильне розуміння богонатхнення часто призводить до хибного тлумачення або через надмірне піднесення її творів, або через дискредитацію їх.

8. Зберігайте духовний стан розуму. Пояснення творів Еллен Уайт вимагає молитви, смирення і відкритого розуму. Джордж Р. Найт радить читачам шукати керівництва Святого Духа й уникати особистих упереджень, які контролюють тлумачення. Сама Еллен Уайт застерігала від скептичного ставлення, заявляючи, що люди, котрі бажають сумніватися, завжди знайдуть для цього причини. Її твори слід використовувати не як інструмент для осуду інших, а як особисті настанови для духовного зростання.

Дотримуючись цих восьми принципів, читачі можуть підходити до творів Еллен Уайт з ясністю, розумінням і збалансованістю, а це гарантує, що її вістки будуть інтерпретовані в гармонії з Писанням і контекстом.

Для подальшого вивчення: George R. Knight, *Reading Ellen White: How to Understand and Apply Her Writings* (Hagerstown, MD: Review and Herald Publishing Association, 1997); George R. Knight, *Ellen White's World* (Hagerstown, MD: Review and Herald Publishing Association, 1998); Denis Fortin and Jerry Moon, eds., *The Ellen G. White Encyclopedia*, 2nd ed. (Hagerstown, MD: Review and Herald, 2013).

ЧАСТИНА III: ПРАКТИЧНЕ ЗАСТОСУВАННЯ

Нижче вам запропоновані запитання для обговорення в класі. Виберіть із них такі, які найкраще залучать ваш клас до змістовних роздумів та активної дискусії.

1. Як ми можемо переконатися, що наші переконання і практики ґрунтуються на Святому Письмі, а не на традиціях, людській логіці чи особистому досвіді? Чи можете ви пригадати деякі переконання людей, котрі ґрунтуються більше на традиціях, ніж на біблійному вченні?

2. Як переконаність у «цілісності Святого Письма» може захистити від хибного розуміння й застосування окремих уривків? Що означає таке твердження: «Текст без контексту — це привід»?

3. Як дослідження біблійного уривка у світлі подвига Христа й усього канону Святого Письма поглиблює ваше розуміння цього уривка? Чи можете ви пригадати уривок зі Старого Завіту, який набуває нового значення, якщо розглядати його крізь призму життя і служіння Ісуса?

4. Чому важливо вивчати всі висловлювання Еллен Уайт з певної теми, а не покладатися на окремі цитати?

5. Як знання історичного контексту епохи Еллен Уайт допомагає зрозуміти зміст її вісток? Чи можете ви назвати висловлювання, яке більш прийнятне в контексті XIX століття? Якщо так, поділіться ним і поясніть.

6. Еллен Уайт застерігала від хибного пояснення й застосування її порад (див. Ellen G. White. *Selected Messages*. Book 1. Pp. 43–45; and *Selected Messages*. Book 3. Pp. 81–83). Чи можете ви пригадати випадок, коли неправильне застосування її творів призвело до непотрібних обмежень або тягарів? Як ми можемо знайти збалансований підхід, орієнтований на Христа?

Урок 9

21–27 листопада

ПЕРЕВІРКА ПРОРОКІВ

Біблійні тексти для дослідження:

Дан. 10:7–19; Втор. 13:1–5; Ісаї 8:20; Івана 11:25; Дії 15:36–39; Єрем. 28:9, 15–17.

Пам'ятний вірш:

«Улюблені, не кожному духові вірте, але випробовуйте духів, чи від Бога вони, адже багато лжепророків з'явилися у світі» (1 Івана 4:1).

Справжній діамант — один з найцінніших коштовних каменів на Землі. Звичайно, чимало прикрас можна зробити майже ідентичними діамантам, однак вони нічого не варті. Тож як дізнатися: це справжній діамант чи підробка? Найкращий спосіб — перевірити його. Деякі тести можна провести вдома за допомогою кількох простих інструментів. Інші потребують фахової експертизи. Більшість тестів самі по собі не є остаточними, але якщо діамант пройде кілька перевірок, можна бути впевненими, що він справжній.

Діамант — один з найміцніших матеріалів на землі. Одна із характеристик міцності діаманта полягає в його здатності витримувати дуже високі температури та різкі перепади температур. Щоб перевірити діамант, його можна нагріти запальничкою або пальником, а потім кинути в холодну воду. Справжній діамант не буде пошкоджений, а фальшивий, найімовірніше, перетвориться на скалки!

Дар пророцтва цінніший за будь-який діамант, але коли якась людина заявляє, що володіє цим даром, її твердження необхідно перевірити. Упродовж тижня ми будемо досліджувати принципи, які слід використовувати для перевірки істинності пророків.

Неділя, 22 листопада

РОЛЬ НАДПРИРОДНОГО

Під час виходу з Єгипту Господь сказав Своему народові щодо пророчого дару серед них: «Послухайте Моїх слів! Якщо у вас буде Господній пророк, то Я об'явлюся йому у видінні й говоритиму до нього вві сні» (Чис. 12:6).

Пророча звістка і пророче покликання часто пов'язані з надприродним; вони, безумовно, виходять за рамки простого людського враження або ідеї. Пророк безпосередньо спілкується з Богом, часто через пророчі сні або видіння (див. Дан. 8:1; Ісаї 1:1; Дії 9:10), які можуть супроводжуватися помітними фізичними явищами.

Прочитайте уривок Дан. 10:7–19. Опишіть фізичний стан пророка Даниїла під час видіння.

Отримавши видіння, Даниїл втратив силу. Упродовж усього цього досвіду він залежав від Господа. Хоч його супутники не бачили видіння, але присутність Божественної сили була настільки сильною, що вони в жаху втекли і сховалися. Бог використовує такі фізичні явища з метою привернути увагу до пророка, аби люди прийняли пророчу вістку.

Що повідомляє про пророчий дар уривок Втор. 13:1–5?

Хоч видимі явища свідчать про дію надприродної сили, це не обов'язково означає, що людина, яка переживає такі явища, натхнена Богом. Сатана також може демонструвати надприродні феномени. Не існує якогось одного доказу, який би підтверджував істинність пророчого служіння. Тому пророків потрібно перевіряти не тільки на наявність певного фізичного стану, а й згідно з іншими критеріями. Пророк має пройти всі біблійні перевірки, щоб його можна було визнати Божим вісником. Історія нашого світу, на жаль, сповнена свідчень про фальшивих пророків (див. Матв. 7:15).

У деяких культурах надприродні явища зустрічаються частіше, ніж в інших. Чому, однак, ми повинні бути дуже обережними, намагаючись дізнатися, чи справді щось надприродне походить від Бога?

Понеділок, 23 листопада

ГАРМОНІЯ З БІБЛІЄЮ

Хоч ми, люди, часто суперечимо самі собі й лукавимо, Бог не говорить неправди (див. Чис. 23:19). Те ж саме можна сказати і щодо пророків, котрі отримують від Нього певні повідомлення. Незмінну правдивість Господа можна побачити в даних Ним пророчих вістках.

Прочитайте текст Ісаї 8:20. На чому наголошує Бог у цьому тексті?

Біблія — вирішальне мірило для перевірки будь-яких претензій на натхнення. Пророків потрібно перевіряти, порівнюючи їхні вістки зі Словом Божим. Правдивий пророк ніколи не буде суперечити біблійній істині, применшувати її або відволікати увагу від неї. Ось чому знання Писання дуже важливе для тих, хто хоче слідувати за Господом і не бути обманутим лжевчителями чи лжепророками.

У Старому й Новому Завітах наступні пророки часто наголошували і вказували на попередні пророчі писання як на зразок для свого пророчого служіння. Пізніші біблійні пророки відкривають додаткові знання про плани Господа і шлях спасіння, але вони ніколи не суперечать уже відкритим Божественним принципам і концепціям.

Прочитайте тексти 2 Петра 1:19–21; Римл. 15:4; Якова 1:17. Що повідомляють наведені тексти про Бога та пророчі звістки, які Він виголошував упродовж століть?

Старозавітна основа для розуміння Плану спасіння була закладена в першому пророцтві, проголошеному Самим Богом (див. Бут. 3:15). Система жертвоприношень була символічною наочністю цього Плану, але подробиці того, як Божий Агнець, Ісус Христос, прийде на Землю, житиме тут і помре за людство, крок за кроком були висвітлені в пізніших пророцтвах. Біблійна історія свідчить, що Господь відкриває істину тоді, коли Його народ здатний збагнути

її. Це дозволяє розумінню істини поглиблюватися з кожним новим поколінням. Саме це ми називаємо «прогресуючою істиною». Тобто наступне покоління часто матиме повніше та глибше розуміння Божої істини, ніж попереднє.

Однак слід наголосити на важливому принципі, який неможливо переоцінити: нові одкровення істини ніколи не суперечитимуть істині, яку Бог уже дав раніше.

Вівторок, 24 листопада

ВТІЛЕННЯ ХРИСТА

Згідно з уривком 1 Івана 4:1–3, перевірка/тест віри у втілення Ісуса Христа швидко визначає, чи є правдивими представники інших основних світових релігій, котрі називають себе пророками, а також ті, хто стверджує, що має зв'язок із духовною сферою, не будучи прихильником певної релігії. Людина, яка «не визнає, що Ісус Христос прийшов у тілі, не є від Бога» (1 Івана 4:3).

Коли апостол Іван писав ці тексти, він думав про лжевчителів, які навчали, що Ісус не був людиною, а лише здавався людиною. Однак тест на істинність пророка має своє продовження. Він містить пункт не лише про те, що пророк має визнавати Ісуса реальною Людиною, яка жила на Землі. Нині більшість християн вірить у це. А Іван у той час мав справу з дуже конкретною проблемою; проте його численні пророчі слова, хоч і були потрібні для конкретних обставин, пропонують важливі істини також для наступних поколінь.

Що наведені тексти повідомляють нам про Ісуса? Івана 3:16; 2 Кор. 5:21; Івана 11:25; Євр. 4:14, 15; Івана 14:1–3.

Отже, істинні пророки повинні вірити, що Ісус був утіленим Богом і водночас справжньою Людиною. Вони також мають прийняти повну істину про Ісуса Христа: про Його місію, безгрішне життя, викупну смерть, воскресіння, первосвященницьке служіння на Небесах та Його буквальный Другий прихід. Це більше, ніж інтелектуальна згода із фактом, що Ісус жив на Землі. Христос повинен бути центром учення пророка, а не кимось другорядним. Його звістка має вести людей до спасенних стосунків з Господом Ісусом.

Натхнене Святим Духом пророче слово — це Божий прожектор, який розсіює темряву в нас, доки Ісус, Ранкова Зоря, не засяє в наших серцях. Пророчий дар єднає нас із Ним та постійно вказує на Нього.

Пророки, які підносять Ісуса, не намагатимуться шукати власних послідовників або популяризувати себе (див. Дії 4:12). Вони будуть готові служити, а не використовувати тих, до кого послані. Водночас Божі пророки були людьми та, як і всі ми, грішниками, котрі потребували Євангелія.

Чому для нашої віри надзвичайно важливо розуміти, що Ісус, повністю Бог, узяв на Себе покарання за наші гріхи та помер за нас? Що ми втрачаємо, відкидаючи цю істину?

Середа, 25 листопада

ДОБРІ ПЛОДИ

У Нагірній проповіді (див. Матв. 5–7) Ісус окреслив основи християнської Церкви. Ми розуміємо, що пророче служіння має бути частиною цього фундаменту. Однак наприкінці Своєї проповіді Ісус застеріг Церкву від фальшивих пророків (див. Матв. 7:15–20), наголосивши: «Тож за їхніми плодами пізнаєте їх» (вірш 20).

Про якість плодів можна судити лише через певний час. Бачачи характер пророка та спостерігаючи за тим, які наслідки має його діяльність, ми можемо зрозуміти, чи він наближає людей до Бога, чи відводить від Нього.

Прочитайте уривки Йони 1:1–3; Дії 15:36–39; Гал. 2:11–14. Що ці тексти повідомляють про пророків?

Статус пророка не робить людину безгрішною або безпомилковою. Як свідчать наведені вище уривки, пророки Йона, Павло і навіть Петро припускалися помилок. Лише Бог бездоганий, а Його вісники ніколи не бувають бездоганими. Пророки, як і всі ми, мають слабкості, проте їхній шлях життя має бути однозначно спрямований до Бога; вони не повинні зводити нанівець своє служіння способом життя, який суперечить проголошуваній ними вістці.

Жоден пророк не здатний повністю наслідувати приклад Ісуса, однак істинний пророк відданий принципам та життєвому устрою Божого Царства (див. Матв. 7:16–20). До будь-якої людини, котра

називає себе Божим вісником, але спосіб життя котрої явно суперечить проголошуваній нею вістці, слід ставитися з підозрою.

Хоча місія пророка нелегка, багато пророків принесло «добрий плід» під час свого служіння. Наприклад, Мойсей успішно провів дітей Ізраїля через пустелю (див. Втор. 34:10–12). Вірність Аггея надихнула жителів Юдеї продовжити відбудову другого храму, яка була призупинена на 19 років (див. Аггея 1:12). Непохитне служіння Ісаї допомогло чотирьом юдейським царям, спрямовуючи їх у буремні часи та вказуючи на Месію (див. Ісаї 39:5, 6; 53:4–6). Неможливо забути щире сповідь Даниїла (див. Дан. 9:15) або слізний зойк Єремії (див. Єрем. 9:1). Незважаючи на те, як часто Божі пророки зазнавали переслідувань і жорстокого поводження, вони завжди виявляли справжню любов до Господа та Його народу, а це — ознака плідного служіння.

Як часто Божі діти розчаровували вас своїми вчинками або вадами характеру? Який важливий урок ви можете почерпнути зі свого досвіду?

Четвер, 26 листопада

ЗДІЙСНЕНІ ПРОРОЦТВА

Здебільшого люди вважають, що пророк — це людина, яка провіщає майбутнє, але це лише один аспект служіння пророка, фактично воно охоплює значно більше. Пророки наворачтають людей до Божого Слова, дають поради, застерігають, підбадьорюють.

Окрім того, що пророки допомагають людям знати про прийдешні події та готуватися до них, чому вони передвіщають майбутнє? Єрем. 28:9, 15–17.

Здійснені пророцтва — це ще один спосіб перевірити пророка. Передвіщення істинного пророка мають справджуватися так, як він сказав: «Коли пророк щось скаже від Імені Господа, але те слово не збудеться і не справдиться, то такого слова Господь не говорив, але у своєму зухвальстві сказав той пророк від себе, — не бійся його» (Втор. 18:22). Цю перевірку може бути складно застосовувати, оскільки деякі пророцтва є умовними, тобто вони можуть не здійснитися так, як провістив пророк, якщо будуть виконані певні умови.

Ми бачимо цей принцип на прикладі Йони та його застереження проти Ніневії. Провіщення Йони було стислим і приголомшливим:

«Через сорок днів Ніневія буде зруйнована!» (Йони 3:4). Однак цього не сталося. Чому?

Прочитайте уривок Єрем. 18:7–10. Що тут сказано про умовне пророцтво?

Умовні пророцтва — це провіщення, які залежать від реакції людей на Божі вістки. Якщо люди змінять своє ставлення й поведінку, то передбачена подія може не відбутися. Жителі Ніневії прийняли пророцтво Йони близько до серця, покалися та змінили своє життя, тому Господь не знищив їх (див. Йони 3:10). Коли наступні покоління забули це пророче попередження і Ніневія знову стала злочинним містом, Бог знищив її. Він знає майбутнє, але ми не знаємо. Наш вибір великою мірою визначає нашу майбутню реальність.

Чому важливо розуміти концепцію умовного пророцтва? Як це розуміння може допомогти нам краще збагнути біблійну істину?

П'ятниця, 27 листопада

«СКУШТУЙТЕ Й ПОБАЧИТЕ»

Прийняття адвентистами сьомого дня пророчого дару Еллен Уайт від його початку і до сьогоднішнього дня стикалося з тими самими викликами, які переживали і біблійні пророки. Після першого видіння Еллен Уайт у грудні 1844 року дехто поставив під сумнів її пророчі твердження. Це змусило адвентистів, які дотримувалися суботи (пізніше — адвентисти сьомого дня), розробити аргументи на підтримку пророчого дару Еллен Уайт.

По-перше, вони запропонували богословське обґрунтування концепції про безперервність духовних дарів, зокрема й дару пророцтва, до кінця часів. Вони стверджували, що Біблія підтримує сучасний прояв дару пророцтва. На підставі текстів Йоїла 3; Об'явл. 12:17 та інших біблійних уривків адвентисти доводили, що пророчий дар яскраво виявлятиметься в «останні дні» і стане «розпізнавальною ознакою» Божого народу останнього часу (див. Gerhard Pfandl. "The Gift of Prophecy and God's Remnant Church". *The Gift of Prophecy*. Chapter 4).

По-друге, ранні адвентисти відзначали, що дар Еллен Уайт мав позитивний вплив на людей. Наприклад, її пророчі вістки допомогли об'єднати віруючих, котрі розходилися в думках щодо біблійних доктрин, але наприкінці 1840-х років відвідували суботні конфе-

ренції. Її дар продовжував приносити «добрі плоди» і в наступні десятиліття, а її праці й донині залишаються впливовими в Церкві адвентистів сьомого дня.

Третій аргумент на захист пророчого дару Еллен Уайт стосується надприродних проявів, пов'язаних з її видіннями. Як ми вже зазначали раніше, під час своїх видінь Еллен Уайт демонструвала надприродні прояви: повідомляла про невідомі їй факти й обставини, відкривала майбутні події, демонструвала надприродну силу, а також була не в змозі визначати час своїх видінь або контролювати їхню тривалість.

Сьогодні адвентисти сьомого дня продовжують наголошувати на цих доказах достовірності дару Еллен Уайт. Хоча ці аргументи об'єктивні й вагомі, слід пам'ятати: потужний доказ істинності дару Еллен Уайт — це особистий досвід спілкування читача з її працями. Як закликав псалмист Давид: «Скуштуйте й побачите, Який добрий Господь» (Псал. 34:9). Тільки з молитвою читаючи праці Еллен Уайт, ми можемо оцінити її пророчі твердження.

А почати варто з її невеликої, але найпопулярнішої книжки «Дорога до Христа». Далі можна перейти до п'ятитомної серії «Конфлікт віків», у якій простежується тема великої боротьби, викладена в Біблії від Буття до Об'явлення. Її твори перекладені багатьма мовами й широко доступні в паперовій та електронній версіях (див. EGWWritings.org).

Щоб дізнатися більше, відвідайте <https://whiteestate.org/absq/9>.

ЧАСТИНА I: ОГЛЯД

Перевірка, або випробовування, пророків — це біблійне повеління, яке гарантує, що люди, котрі заявляють про своє Божественне пророче покликання, відповідають Його істині. У тексті 1 Івана 4:1 апостол закликає віруючих: «Випробуйте духів, чи від Бога вони», передбачаючи, що можуть з'явитися фальшиві пророки. Апостол Павло також радить християнам не нехтувати пророцтвом та велить: «Усе досліджуйте і доброго держіться» (1 Сол. 5:20, 21). Ці уривки підкреслюють, як важливо вміти відрізнити істину від омани. Отже, пророків слід оцінювати на підставі їхньої вірності Писанню, за плодами їхнього служіння і доказами Божественного покликання. Цей стандарт застосовують і до біблійних пророків, і до таких осіб, як Еллен Уайт, котрі стверджують, що володіють пророчим даром. Їх необхідно ретельно та з молитвою перевіряти. Окрім чотирьох основних тестів (відповідність Святому Письму, христоцентричне свідчення, здійснені пророцтва, плоди життя/служіння), для перевірки пророчого дару можна застосовувати ще кілька критеріїв.

ЧАСТИНА II: КОМЕНТАР

1. Пророків потрібно оцінювати на підставі чотирьох основних принципів Писання.

Упродовж усієї історії Божого народу з'являлися фальшиві пророки та вводили його в оману фальшивими звістками, які суперечили Писанню (див. Єрем. 23:16, 17; Єзек. 13:3; Матв. 7:15). Їхня присутність створювала нагальну потребу перевіряти всіх пророків та відрізнити істинних від фальшивих (див. 1 Івана 4:1). Лжепророки часто проголошували те, що люди хотіли почути, а не те, що говорив Бог. Вони давали фальшиву надію, пропагуючи ідолопоклонство та схилиючи людей до гріха (див. Втор. 13:1–5; 2 Петра 2:1–3). У відповідь на це Господь запропонував чіткі біблійні критерії для оцінки пророків, а саме: вірність Писанню (див. Ісаї 8:20), здійснення пророцтва (див.

Втор. 18:21, 22), христоцентричне свідчення (див. 1 Івана 4:2; Об'явл. 19:10), плоди їхнього життя і праці (див. Матв. 7:16–20).

Ці принципи захищають Божий народ, гарантуючи, що тільки справді покликані й натхнені Господом люди є Його вісниками (див. Michael Campbell. “The Tests of a Prophet”. *Ministry*. August 2022. Pp. 22–24, <https://www.ministrymagazine.org/archive/2022/08/The-tests-of-a-prophet>).

2. Окрім чотирьох основних критеріїв для підтвердження істинності пророчого дару можна застосовувати й інші тести, описані в Слові Божому.

Чотири основні критерії для оцінки істинності пророка забезпечують міцну біблійну основу для розпізнавання. Однак додаткові тести узгоджуються із цією основою, надаючи більшої ясності в оцінці пророчих заяв.

Додаткові тести

Божественне покликання та доручення. Це важливий тест для оцінки пророка. У Писанні неодноразово зазначено, що істинні пророки отримували чітке покликання від Бога, яке часто супроводжувалося надприродною зустріччю, прямими вказівками та покладеною на них певною відповідальністю для проголошення Божої вістки. Цей тест відрізняється від тесту на вірність Писанню, оскільки зосереджується на походженні пророчого служіння, а не на змісті вістки.

Наприклад, такі пророки, як Мойсей (див. Вих. 3:1–12), Ісаї (див. Ісаї 6:1–8), Єремія (див. Єрем. 1:4–10) і Павло (див. Дії 9:1–19), пережили надприродний момент, коли Господь обрав їх для особливої праці. Істинний пророк не сам бере на себе цю роль, а покликаний і посланий Богом (див. Abraham J. Heschel. *The Prophets*. Part II [New York: Harper & Row Publishers, 1962]. Pp. 206–226).

Пророча сміливість і безкомпромісна правдивість. Цей тест стосується мужності й послідовності пророка в передачі Божої вістки. Біблійні пророки виголошували вістки не з метою догодити людям або уникнути переслідувань. Вони говорили правду навіть тоді, коли вона була непопулярною, небажаною або ставила їхнє життя під загрозу. Цей тест відрізняється від тесту щодо життя і плодів пророка (який оцінює його моральний характер), оскільки перевіряє, чи пророк залишається твердим, незважаючи на опір. Єремія, Ілля, Іван Хреститель продемонстрували таку сміливість (див. Єрем. 20:7–9; 1 Цар.

18; Матв. 14:3–12). Натомість фальшиві пророки часто намагалися задобрити правителів, лестити людям або проголошувати мир, коли миру не було (див. Єрем. 6:14; 23:16, 17). Здатність залишатися непохитними перед обличчям протидії й переслідувань — це ознака Божественного покликання.

Надприродні ознаки і докази. Хоч самі чудеса не підтверджують істинності пророка, оскільки і лжепророки можуть чинити ознаки (див. Матв. 24:24), проте нерідко Господь дарує надприродні ознаки для підтвердження Божественного покликання пророка. Таке підтвердження не те саме, що й виконане пророцтво, яке доводить істинність пророка через певний час. Натомість цей тест визначає, чи підтверджує Господь служіння пророка через дії, які виявляють Його втручання, зокрема зцілення, видіння, чудеса. Протистояння Іллі з пророками Ваала (див. 1 Цар. 18:20–40), чудеса Мойсея в Єгипті (див. Вих. 7–12), воскресення Павлом Євтиха (див. Дії 20:7–12) ілюструють, що Бог часом дає надприродне підтвердження. Однак цей тест завжди слід проводити разом з іншими перевітками, оскільки надприродні події самі по собі не доводять пророчу легітимність.

Збудування і духовна користь. Ще одна перевірка має встановити, чи пророча звістка збудовує, підбадьорює та зміцнює віру громади. Апостол Павло наголошує, що пророцтво зміцнює, підбадьорює й утішає Божий народ (див. 1 Кор. 14:3). Цей тест відрізняється від тесту на христоцентричне свідчення, оскільки аналізує практичний вплив пророчої вістки, а не її доктринальну спрямованість. Істинне пророцтво закликає людей до покаяння, віри й духовного зростання. Натомість фальшиві пророки спричиняють плутанину, розбрат і духовну апатію (див. Єзек. 13:22; 2 Петра 2:1–3). Хоч істинний пророк часом картає й докоряє, проте зрештою сприяє духовному оновленню й зміцненню віри, а не відчаю чи саможичуванню.

3. Біблійні тести слід застосовувати і до пророчого служіння Еллен Уайт.

Застосувавши до Еллен Уайт чотири основні тести — вірність Писанню, здійснення пророцтва, христоцентричне свідчення, плоди життя/служіння, — ми отримаємо переконливі докази на підтримку її пророчого служіння.

Для подальшого вивчення: для обговорення того, як чотири основні біблійні тести підтверджують істинність пророчого служіння

Еллен Уайт (Gerhard Pfandl. *The Gift of Prophecy: The Role of Ellen White in God's Remnant Church* (Nampa, ID: Pacific Press Publishing Association, 2008). Pp. 58–64, <https://egwwritings.org/read?panels=p13965.381&index=0>).

Окрім того, застосуємо до життя й служіння Еллен Уайт і додаткові тести.

Божественне покликання і доручення. Еллен Уайт не взяла на себе пророчу роль з власної ініціативи. У 17 років, після розчарування міллеритів 1844 року, вона отримала своє перше видіння. Тоді вона побачила адвентистський народ, що прямував вузькою стежкою до Нового Єрусалима. Однак вона дуже неохоче приймала пророче покликання, відчуючи себе негідною й фізично слабкою. Проте, отримавши від Бога кілька видінь, а також підбадьорення від одновірців, Еллен погодилася на цю роль. Як і Єремія (див. Єрем. 1:6–10), вона спочатку чинила опір, посиляючись на свою слабкість. Так само як Ісаї (див. Ісаї 6:5–8), вона пережила дивовижну духовну зустріч, яка змінила її життя. І, як це сталося з апостолом Павлом (див. Дії 9:1–19), початок її служінню поклато Божественне втручання. Покликання сестри Уайт підтвердили і ранні адвентистські віруючі, багато з яких були свідками її досвідів, пов'язаних із видіннями, а також глибокого впливу її звісток на рух.

Пророча сміливість і безкомпромісна правдивість. Еллен Уайт ніколи не переставала виголошувати строгі, непопулярні істини. Вона засуджувала гріх, кидала виклик самовдоволенню, закликала до реформ у способі життя й церковному управлінні, спонукала до особистої святості. У дусі біблійних пророків, таких як Ілля (див. 1 Цар. 18) та Іван Хреститель (див. Матв. 14:3, 4), вона була готова виступити проти зла, незважаючи на особисті втрати. Її готовність відстоювати істину всупереч опору підтверджує пророче покликання (Gilbert M. Valentine. *The Prophet and the Presidents* [Nampa, ID: Pacific Press Publishing Association, 2011]. This book is about Ellen White's Influence on the Leadership of the Early Seventh-day Adventist Church).

Надприродні ознаки і докази. Еллен Уайт не покладалася на чудеса, щоб довести своє покликання, однак її пророчий досвід містив чимало надприродних явищ, зокрема фізичний стан під час видінь та виняткові знання про минулі й майбутні події (Herbert Douglass. *They Were There: Stories of Those Who Witnessed Ellen White's Prophetic*

Gift and Believed [Nampa, ID: Pacific Press Publishing Association, 2005]). Хоч біблійні чудеса не повинні бути єдиним критерієм для перевірки пророка, проте ці надприродні ознаки дуже подібні до досвіду Даниїла (див. Дан. 10:8–17) та Єзекиїла (див. Єзек. 3:12–15), котрі під час видінь перебували в надприродному фізичному стані.

Збудування і духовна користь. Одним з найсильніших підтверджень пророчого дару Еллен Уайт є вплив її праць на духовне життя окремих людей та адвентистський рух загалом. Її вістки привели до духовного відродження й реформ, а книги та проповіді спонукали незліченну кількість людей до рішучої відданості Богові, глибшого молитовного життя та більшої вірності Писанню. У пророчому служінні сестри Уайт виконалися слова апостола Павла, котрий наголосив, що справжнє пророцтво збудовує, утішає й розраджує віруючих (див. 1 Кор. 14:3). Її твори продовжують приносити плоди, навчаючи і зміцнюючи віруючих у всьому світі та підтверджуючи її пророчу автентичність.

Для подальшого вивчення: див. Denton E. Rebok. *Believe His Prophets* (Washington, D.C.: Review and Herald Publishing Association, 1956), розділи 7–9 для отримання додаткових доказів, окрім восьми вищезазначених тестів на пророчу автентичність Еллен Уайт; <https://egwwritings.org/read?panels=p654.582&index=0>.

ЧАСТИНА III: ПРАКТИЧНЕ ЗАСТОСУВАННЯ

Нижче вам запропоновані запитання для обговорення в класі. Виберіть із них такі, які найкраще залучать ваш клас до змістовних роздумів та активної дискусії.

1. Чому так важливо перевіряти пророків, а не приймати чи відкидати їх на підставі особистих почуттів чи загальноприйнятої думки?
2. Які небезпеки виникають, коли люди не перевіряють пророків згідно з Писанням? Чи можете ви пригадати сучасні приклади, коли хибні твердження мали непоправні наслідки?
3. Як ми можемо застосовувати наведені в уроці тести, коли стикаємося з пророчими твердженнями сьогодні?
4. Яку роль відіграє Божественне покликання й доручення у визначенні істинності пророка? Як ми можемо відрізнити самопроголошеного пророка від покликаного Богом?

ПРОРОЧИЙ АВТОРИТЕТ І АКТУАЛЬНІСТЬ

5. Чому так важливо ретельно перевіряти надприродні ознаки? Як чудеса і надприродні ознаки можуть ввести в оману, якщо їх не оцінювати відповідно до біблійних принципів?

6. Як тест на пророчу сміливість і безкомпромісну правдивість допомагає відрізнити істинних пророків від фальшивих? Який вплив має вістка істинного пророка на Церкву й окремих людей?

7. Як пророче покликання Еллен Уайт узгоджується з біблійним зразком Божественного покликання? Як вона спочатку відреагувала на своє покликання та як це можна порівняти з покликанням Єремії і Павла?

8. Як Еллен Уайт наставляла Церкву й окремих людей? Як її твори продовжують сприяти духовному зростанню віруючих та прогресу місії Церкви?

9. Як вивчення і застосування біблійних критеріїв може зміцнити нашу впевненість у Божому керівництві через пророче служіння?

Біблійні тексти для дослідження:

Вих. 4:10–16; Луки 7:28; 8:22–25; Івана 3:1–10; Дії 16:25–34;
1 Кор. 5:1–5.

Пам'ятний текст:

«Адже Слово Боже — живе й діяльне, гостріше від усякого двосічного меча: воно проникає аж до поділу душі й духу, суглобів і мозку кісток, судить думки й наміри серця» (Євр. 4:12).

Заява Гюнтера Шабовськи 9 листопада 1989 року в прямому ефірі телеканалу в комуністичній Східній Німеччині призвела до падіння Берлінської стіни. Виступаючи як прес-секретар Східної Німеччини, Шабовськи зробив «невдалу» заяву під час телевізійної прес-конференції. Замість того, щоб оголосити: східним німцям може бути дозволено відвідувати Західну Європу після тривалого складного процесу отримання відповідних віз, він просто сказав, що східним німцям буде дозволено відвідувати Західну Європу. Коли репортер запитав, коли ця зміна політики набуде чинності, Шабовськи відповів: «Наскільки мені відомо, вона набуває чинності... негайно, без зволікань». За лічені хвилини люди почали стікатися до прикордонних контрольно-пропускних пунктів, вимагаючи пропустити їх, як і оголосив уряд.

Людей часто уповноважують говорити від імені компанії або навіть країни. А як щодо тих, хто говорить від Імені Бога? Цього тижня ми розглянемо, якими повноваженнями володіють біблійні пророки та пророки, котрі не написали жодної біблійної книги, такі як пророки Натан, Іван Хреститель, Еллен Уайт.

Неділя, 29 листопада

ПОСЕРЕДНИЦТВО БОЖОГО АВТОРИТЕТУ

Перш ніж дозволити комусь говорити від вашого імені, хіба ви не переконаєтеся, що цій людині можна довіряти? Важливо, щоб вона знала вашу позицію та правильно її викладала.

Прочитайте уривки Вих. 2:11–15; 3:1–3, 10–13. Сорок років Мойсей пас овець у Мідіянському краї. Як ця практика підготувала його до місії Божого вісника?

Перші 40 років свого життя Мойсей провів, здобуваючи найкращу освіту, яку міг запропонувати Єгипет, однак це не підготувало його до того, щоб стати Божим вісником. Наступні 40 років він пас овець у пустелі, де його не відволікав світ. Тут він зрозумів, що мусить забути багато з того, чого навчився як принц. Перш ніж стати представником Господа у звільненні Ізраїля, Мойсей мав пізнати Бога, від імені Якого говоритиме.

Прочитайте уривок Вих. 4:10–16. Що ми можемо дізнатися з розмови між Мойсеєм і Богом про те, як Він закликає пророків та як вони служать?

Аарон повинен був промовляти до народу замість Мойсея, а Мойсей мав бути для Аарона замість Бога (див. Вих. 4:16; 7:1). У такий же спосіб Господь допомагає Своїм пророкам знайти найкращий спосіб донести Його звістку до людей.

Мойсей знав, що раніше зазнав невдачі. Він пам'ятав свою останню зустріч зі співвітчизниками, коли його авторитет був поставлений під сумнів (див. Вих. 2:14). Господь розумів побоювання Мойсея і терпляче ставився до них. Хоч усі підстави для виправдань були усунуті, однак Мойсей продовжував опиратися заклику. Його страхи переросли в невіру. Своєю відмовою він ставив під сумнів здатність

Бога використовувати його. Саме тоді Господь висловив незаперечний наказ, щоб змусити неохочого пророка рухатися (див. Вих. 3:14–17).

Що Бог покликав вас зробити для Нього впродовж життя? Як найкраще підготуватися до цього покликання?

Понеділок, 30 листопада

ВЛАДА ІСУСА

На чому ґрунтувалася влада Ісуса? Що було доказом цієї влади? Матв. 21:23–27; Івана 17:2.

Коли Ісус навчав, до Нього підійшли священники і почали запитувати, хто уповноважив Його звершувати це служіння. Адже Ісус не закінчив жодної з місцевих шкіл, не навчався в традиційних школах рабинів. Ісус не відповів прямо на їхні запитання, натомість указав шлях до відповіді, запитавши Своїх допитувачів про безумовний авторитет Івана Хрестителя. Відмовившись чесно відповісти, вони заперечили силу Бога, яка увінчала служіння Івана, та відкинули владу Ісуса, Котрий, як і Іван, був посланий Богом.

Що наступні тексти повідомляють про владу Ісуса? Матв. 7:28, 29; Марка 1:21–27; Луки 8:22–25; 9:1; Івана 5:25–27; 7:38.

Уся влада належить Ісусові як Творцеві всього (див. Івана 1:3) та Спасителеві людства (див. Римл. 3:24). Божественну владу, яку Він виявляв під час Свого земного життя і служіння, ніхто не міг імітувати або заперечити. Учення Христа вражало слухачів, бо Він «навчав їх, як Той, хто має владу» (Матв. 7:29).

Усі Євангелія свідчать про надприродну владу Ісуса. Він прощав гріхи (див. Марка 2:10, 11), виганяв демонів (див. Марка 3:15), знав думки людей (див. Івана 2:24, 25). Спаситель воскрешав мертвих (див. Івана 11:43, 44), дарував спасіння й вічне життя (див. Івана 10:28). Перебуваючи на Землі як наш Викупитель, Він використовував дану Йому Отцем владу (див. Івана 17:2); завжди залежав від Отця і співпрацював з Ним (див. Івана 5:19); часто посилався на Писання, котрі свідчили про Нього. Ісус володів абсолютною владою і міг делегувати

цю владу Своїм учням (див. Марка 6:7). Його свідчення як Слово Боже сприймали і пророки, через яких Він говорив (див. Об'явл. 19:10).

Незважаючи на всі запропоновані Ісусом докази, деякі люди все одно відкидали Його. Ураховуючи всі причини, згідно з якими ми повинні вірити, чому ми маємо бути обережними, щоб не потрапити в ту саму пастку невір'я?

Вівторок, 1 грудня

АВТОРИТЕТ БІБЛІЇ

Біблія — це результат пророчого, натхненного одкровення від Бога. Вона відповідає на найважливіші життєві запитання і є унікальним засобом, за допомогою якого Бог відкриває Себе людству. Через Писання ми пізнаємо сенс людського існування, характер і волю Господа, а також Його мету для нашого життя. Біблія — золотий еталон істини, авторитет, яким ми маємо керуватися у своєму життєвому виборі. Це основа світогляду християнина, підвалина всієї об'явленої істини, правило віри і практики християнина.

Ми можемо прийняти або відкинути Слово Боже. Відкидання Писання не обов'язково означає його спалення, як це зробив цар Єгоякім (див. Єрем. 36:22–27). Ігнорування вчення Біблії — це також різновид неприйняття. Якщо ж ми приймаємо Боже Слово, то можемо, подібно до царя Йосії, зазнати перетворення та привести інших до Господа (див. 2 Цар. 22:10–13).

Сьогодні люди часто розгортають Святе Письмо з метою знайти в ньому хиби або висміяти його. Дехто вважає, що Біблія не відповідає сучасним звичаям, а фактично так є і так має бути. Багато хто критикує її, бо вона суперечить «науковим» чи культурним тенденціям.

У християнстві Біблію часто використовують лише для підтримки певної богословської позиції, а не як засіб для особистого духовного зростання й реформи. Інші інтерпретують Біблію в такий спосіб, що їй відмовляють у будь-якому історичному чи практичному авторитеті в повсякденному житті людей.

Один з найпростіших і, мабуть, найпоширеніших способів відкинути біблійний авторитет — це ігнорувати Боже Слово та не витрачати час на його дослідження й застосування у своєму житті.

Прочитайте тексти Єрем. 38:1–4; Івана 3:1–10; Дії 16:25–34. Як усне Боже Слово впливало на людей у зазначених ситуаціях?

У стародавні часи матеріали для письма були дефіцитними й дорогими. Крім того, багато людей не вміло читати, тому усне Боже Слово, виголошене через Його пророків, було дуже важливе.

Силою Святого Духа Боже Слово, усне чи письмове, може проникати в серце, викриваючи гріх, сприяючи виправленню й відновленню. Слово закликає нас до покаяння й послуху (див. Дії 5:29; Євр. 4:12). І саме через це багато людей, котрі мали б знати Біблію краще, відкидають її. Їм не подобаються вимоги Писання щодо їхнього життя.

Середа, 2 грудня

ОРГАНІЗАЦІЙНА ВЛАДА

У тексті Осії 12:14 наголошено: «Через пророка вивів Господь Ізраїль з Єгипту, — і через пророка турбувався про них». Захист Божого народу та керівництво ним — це важлива частина служіння біблійних пророків.

Прочитавши тексти Суд. 4:4–8; 2 Хронік 20:14–17; Вих. 12:1–3; Втор. 1:9–16, ми побачимо, що пророки відігравали вирішальну роль у розкритті стратегії Божого керівництва для Його народу. У часи воєн і криз Бог через пророків керував Своїм народом, дарував йому та його лідерам підбадьорення й надію, як зробив це через Яхазієла і Девору. Пророки також давали настанови щодо свят і поклоніння (див. Вих. 12:1–3). В інших випадках Господь відкривав пророкам, як управляти народом. Отже, жодна сфера життя ізраїльтян не залишалася поза Божим керівництвом та Його настановами через вибраних вісників.

У яких конкретних сферах пророчий дар допомагав у організації ранньохристиянської Церкви та в керівництві нею? Дії 6:1–7; 1 Кор. 5:1–5; 7:10–16, Тита 1:5.

Уявіть собі, що ви створюєте нову організацію без керівництва і без видимого лідера. Така організація неодмінно зіткнеться із серйозними проблемами. У певному розумінні подібною була й ситуація в ранній християнській Церкві. Ісус вознісся на Небо та явно більше не перебував зі Своїми учнями. Вони мали чіткі вказівки від Нього: «Ідіть по цілому світі й усьому творінню проповідуйте Євангеліє» (Марка

16:15). Хоч апостолів обрав Сам Христос, проте не було чіткої організаційної структури, яка б допомогла їм розпочати свою діяльність.

Рання Церква зіткнулася з багатьма проблемами, зокрема: церковна організація, структура місії, необхідність виявляти ересь та протистояти їй, аморальність серед християн. У цей час пророчий дар, що діяв у ранній Церкві, відіграв вирішальну роль у її збереженні й захисті (див. Дії 13:1, 2). Навіть важко уявити, як рання Церква змогла б розпочати свою діяльність без допомоги пророчого дару, який допоміг у її організації та місії.

Деякі люди скептично ставляться до «організованої релігії». Якими б не були виклики, приналежність до організованої церковної структури дає великі переваги, чи не так? Що можете дати й отримати ви як частина чогось значно більшого за вас самих?

Четвер, 3 грудня

КАНОНІЧНІ ТА НЕКАНОНІЧНІ ПРОРОКИ

Прочитайте тексти 1 Хронік 29:29; 2 Хронік 9:29. Що повідомляють ці тексти про деяких пророків?

Багато пророків, зокрема Натан, Гад, Ахія, Іддо, були визнані Божими пророками, але їхні книги не стали частиною Біблії.

Прочитайте тексти 1 Цар. 11:29–39; Луки 7:28. Що вони відкривають про авторитет неканонічних пророків?

Хоч нам невідомо, чому звістки одних пророків Господь дозволив включити в Біблію, а інших — ні, проте ми переконані, що ці неканонічні пророки також були натхненні Богом. Біблія навчає: духовні дари, зокрема і дар пророцтва, триватимуть до кінця часів. Слово Боже провістило, що з'являться постбіблійні, неканонічні пророки, «щоби приготувати святих для справи служіння, для збудування Христового тіла, аж поки всі досягнемо єдності віри» (Ефес. 4:12, 13). Ці пророки діятимуть аж до настання Господнього дня, великого і страшного (див. Мал. 3:23).

Після того як Давид тяжко згрішив, Бог послав пророка Натана, щоб викрити гріх царя (див. 2 Сам. 12:7–14). Хоч Натан не написав

жодної біблійної книги, Давид не поставив під сумнів його авторитет, і це тому, що авторитет писань пророків ґрунтується на їхньому натхненні від Бога, а не на тому, чи увійшли вони до біблійного канону. Однак усі істинні неканонічні пророки, особливо пророки постбіблійних часів, зокрема сучасна пророчиця Еллен Уайт, вважали себе підпорядкованими біблійному авторитету. Їхні вістки мали бути перевірені Біблією, вони не замінюють Біблію як джерело віри і вчення.

Еллен Уайт писала: «Господь бажає, щоб ви досліджували свої Біблії. Він не дав жодного додаткового світла, яке замінило б Його Слово. Це світло має привести розгублені уми до Його Слова, котре, якщо його спожити й перетравити, є життєдайною кров'ю для душі» (*Selected Messages*. Book 3. Р. 29).

Чи прислухаємося ми, як члени Божої Церкви, до цих слів?

П'ятниця, 4 грудня

ГОВОРИТИ З АВТОРИТЕТОМ

Пророки промовляють до нас з авторитетом і силою, тому що Бог обрав їх Своїми вісниками. Ми знаємо, що були канонічні пророки (їхні твори увійшли до Біблії), неканонічні пророки (котрі не написали жодної біблійної книги) та постбіблійні неканонічні пророки (котрі з'явилися після новозавітних часів). Усі вони були однаково богонатхненні, і їхні звістки мали печатку Божественного авторитету.

Еллен Уайт належить до постбіблійної неканонічної групи пророків. Проте адвентисти сьомого дня не вважають її праці ані доповненням до Біблії, ані рівними їй. Однак її праці актуальні й авторитетні, про що стверджувала сама Еллен Уайт: «У листах, які я пишу, у свідченнях, які несу, я представляю вам те, що Господь дав мені. Я не пишу жодної статті в газету, висловлюючи лише власні ідеї. Це те, що відкрив мені Бог у видінні, — дорогоцінні промені світла, що сяяли з престолу» (*Selected Messages*. Book 1. Р. 29).

Разом з Біблією Еллен Уайт указує на реальність гріха і нашу потребу в Ісусі — єдиній надії на вічне життя. Вічне життя Господь дарує по благодаті всім, хто вірою претендує на нього для себе, — і це ще одна сильна тема в її творах.

Завдяки даним їй Богом вісткам ми бачимо боротьбу між добром і злом, починаючи від падіння Люцифера на Небесах і аж до кінця часів, коли гріх і зло разом із сатаною та його грішними ангелами,

будуть назавжди викорінені. Праці Еллен Уайт відкривають біблійні принципи в контексті останнього часу. Вона пише, наприклад, про небезпеку з'єднання церкви з державою та про важливість релігійної свободи; попереджає про занепад моралі, підносить Божий Закон і пояснює його значення. Завдяки творам Еллен Уайт ми можемо побачити панораму останніх подій та зрозуміти їх.

Вона також наголошує на практичному аспекті християнського життя. Її звістки про духовність, здоров'я, освіту, сімейні стосунки, виховання дітей, моральне життя тощо допомогли багатьом християнам змінити свій спосіб життя і покращити його на багатьох рівнях.

Твори Еллен Уайт не увійшли до Біблії, але Господь використовував її, щоб допомагати віруючим, які живуть в останні дні земної історії. Її праці продовжують промовляти із пророчим авторитетом та залишаються актуальними.

Щоб дізнатися більше, відвідайте <https://whiteestate.org/absq/10>.

ЧАСТИНА I: ОГЛЯД

Святе Письмо наголошує, що пророчий авторитет має ґрунтуватися на безпосередньому об'явленні Бога, а біблійні пророки — це Його вісники, котрі передають Його волю. Текст Євр. 4:12 підтверджує силу й остаточність Святого Письма: «Слово Боже — живе й діяльне, гостріше від усякого двосічного меча: воно проникає аж до поділу душі й духу, суглобів і мозку костей, судить думки й наміри серця». Цей текст підкреслює унікальну потужну природу біблійного канону, який є остаточним Божим одкровенням, керівництвом для віри й учення всіх поколінь.

Пророчу роль Еллен Уайт слід розуміти у світлі цього найвищого авторитету. Її твори, як постканонічні, не доповнюють і не замінюють Святого Письма, натомість слугують для піднесення й застосування його принципів. Її роль, як і інших неканонічних пророків упродовж історії, полягає в наставництві, підбадьоренні та керівництві Церквою, завжди вказуючи на верховний авторитет Біблії. Цей дуже важливий урок допоможе учням класу зрозуміти взаємозв'язок між творами Еллен Уайт і Святим Письмом.

ЧАСТИНА II: КОМЕНТАР

1. Біблійний канон — це збірка книг від Буття до Об'явлення, книг богонатхненних, авторитетних і нормативних для християнської віри.

Біблійний канон складається із 66 книг, написаних щонайменше сорока авторами впродовж майже півтори тисячі років. Термін «канон» походить від давньоєврейського слова *кане́* та давньогрецького «канон», що означає «очерет», «мірільна палиця», «мірило». Згодом цей термін став означати правило або стандарт; а потім його почали застосовувати до християнського Писання як еталон, за яким оцінюють усі інші релігійні твори. Канон Писання означає збірку книг, від Буття до Об'явлення, книг богонатхненних, авторитетних і нормативних для християнської віри й практики. Християни вважають біблійний канон повним і закритим, тобто до нього не можна додавати жодних

інших творів. Отже, Біблія — це повне й остаточне одкровення Божої волі для людства та найвищий авторитет для віри й учення християн (див. 2 Тим. 3:16, 17).

2. Біблійних пророків класифікують як канонічних та неканонічних.

Натхнені Богом автори канонічних книг Біблії — це канонічні (або пишучі) пророки. Однак Писання також згадує пророків, які не зробили внеску в біблійний канон; це неканонічні пророки. До них належать такі старозавітні особистості, як Маріам, Девора, Хулда, Ілля, Елісей, Ной, а також новозавітні — Іван Хреститель, Агав, Сила, Анна, чотири дочки Пилипа. Хоч вістки цих людей також були богонатхненні (див. 2 Цар. 17:13; Дії 9:10; 13:2; 21:11), однак їхні твори не були включені до біблійного канону.

Різницю між канонічними й неканонічними пророками найкраще можна зрозуміти, порівнюючи їхню *сферу впливу та функції*. Сфера впливу неканонічних пророків була обмежена, їхні звістки були актуальні для певних людей або періодів часу. Наприклад, служіння Натана було зосереджене на царях Давиді та Соломоні, він звертався до них у ключові моменти їхнього правління (див. 2 Сам. 7; 1 Цар. 1). На відміну від цього, твори канонічних пророків були універсальними для всіх поколінь і залишаються авторитетними для всіх віруючих упродовж усієї історії.

Функції стосуються ролі неканонічних пророків стосовно Святого Письма. Їхні вістки не вводили нових доктринальних учень, натомість застосовували, уточнювали або підсилювали наявні біблійні істини. Саме так діяла неканонічна пророцтва Хулда, до якої звернувся цар Йосія (хоч у той час служив і пророк Єремія, чиї твори стали частиною канону). Пророцтво Хулди містило два провіщення: 1) через ідолопоклонство Ізраїль зазнає проклять, записаних у 28-му розділі книги Второзаконня (див. 2 Хронік 34:24, 25); 2) оскільки Йосія упокорився перед Богом, він не побачить лиха свого народу, а буде мирно похований у гробниці своїх батьків (див. 2 Хронік 34:26–28). Хоч одкровення Хулди були новими для Йосії, але вони лише підкріпили вістку Книги Закону (див. 2 Хронік 34:14) про покарання за непослух і благословення за покаяння.

На відміну від вісток неканонічних пророків, канонічні твори не мають обмежень у сфері впливу чи функціях. Це непомильне одкровення Бога для всього людства, «корисне для навчання, для докору,

для виправлення, для виховання в праведності» (2 Тим. 3:16). Тексти Об'явл. 22:18, 19 застерігають людей щодо додавання чогось до Божого Слова або віднімання від нього, підтверджуючи остаточність канону. Отже, закритий біблійний канон залишається остаточним критерієм істини, єдиним Божественним стандартом, згідно з яким слід перевіряти всі релігійні твори — і богонатхненні, і не богонатхненні (див. Ісаї 8:20).

3. Служіння Еллен Уайт було постканонічним проявом пророчого дару, тому підпорядковувалося Біблії.

Істинний постканонічний пророчий дар не ставить під сумнів і не применшує авторитет біблійного канону. Натомість він підкоряється канону для перевірки й оцінки, завжди перебуваючи в гармонії з ним. Як і неканонічні пророки Писання, постканонічний пророк ніколи не вводить нової доктрини, а радше утверджує наявне одкровення.

Видатний богослов адвентистів сьомого дня Френк Холбрук пояснив взаємозв'язок між постканонічним пророчим даром і Писанням: «Починаючи від Мойсея (XV ст. до н. е.), Божі об'явлення починають записувати. Упродовж століть інші пророки записують доручені їм звістки, які Господь вважає за потрібне передати, аби поглибити розуміння Свого народу. Зрештою Бог вирішив передати Своє спеціальне одкровення через Свого Сина. Ісус Христос дав людській родині найбільше об'явлення про Бога, яке тільки можуть прийняти люди (див. Івана 1:18). Новий Завіт — це натхненне апостольське свідчення і тлумачення про Ісуса Христа та Його вчення. Його життя й одкровення — неповторні; їхнє свідчення про Нього — неповторні.

Оскільки життя Христа на Землі й апостольське тлумачення цього життя є найвищим об'явленням Бога, жодна функція пророчого дару (як одного з духовних дарів) після [Нового Завіту] не може зрівнятися, замінити або доповнити це унікальне свідчення. Навпаки, усі твердження про пророчий дар повинні бути перевірені Писанням (див. 1 Сол. 5:19–21; 1 Івана 4:1–3; Матв. 7:15–20)» (Frank Holbrook, “The Biblical Basis for a Modern Prophet” found at <https://www.adventistbiblicalresearch.org/materials/the-biblical-basis-for-a-modern-prophet/>).

Адвентисти сьомого дня розглядають пророчу роль Еллен Уайт у цьому контексті. Як постканонічна пророцтва, вона не змінювала і не заперечувала завершеного канону, натомість підтримувала його як

найвищу авторитетну інстанцію. Як і в неканонічних пророків до неї, богонатхнення Еллен Уайт було таким самим, як і в біблійних авторів, але її твори і служіння були підпорядковані Писанню. Вона прагнула звеличувати, пояснювати і застосовувати біблійну істину, завжди спрямовуючи віруючих до Божого Слова як найвищого стандарту.

Так само як у вищезгаданих неканонічних пророків, пророче служіння Еллен Уайт було обмежене за часом та призначенням. Воно було спрямоване насамперед на адвентистів сьомого дня, а не на ширшу християнську спільноту. Дж. Н. Ендрюс підкреслював, що її дар не був випробуванням християнського характеру для тих, хто не належав до руху, а був авторитетний для тих, хто визнавав його світло. Однак деякі її книги, зокрема «Дорога до Христа», «Бажання віків» та «Велика боротьба», мали ширший вплив, пропонуючи інформацію, богословські ідеї й моральні принципи, прийнятні не тільки для адвентистів сьомого дня. Вона зосередилася на підготовці Церкви до місії та до Другого приходу Христа, що зробило її служіння конкретним у часі.

Пророчий дар Еллен Уайт також був обмежений у своєму функціонуванні. Її пророче служіння визначене хронологічними рамками, оскільки відбувалося після закриття канону. Її роль як постканонічного пророка означає, що її твори, хоч і богонатхненні, функціонують також після закриття канону, тому актуальні й авторитетні для іншого покоління людей. Отже, її функція полягала не в тому, щоб додавати нову доктрину, а в тому, щоб повернути віруючих до Слова Божого, піднести його вчення та застосовувати його принципи. Служіння Еллен Уайт було спрямоване на навчання, застереження та зміцнення Церкви, водночас підтримуючи принцип «*sola Scriptura*» — Біблію як найвищий авторитет у вірі та практиці (див. John C. Peckham. *God With Us*. Pp. 609–614).

Наступне твердження Еллен Уайт найкраще відображає її ставлення до Біблії та теологічну позицію: «Якби Слово Боже було спожите як їжа для душі, якби до нього ставилися з повагою й шанобливістю, не було б необхідності в численних повторюваних свідченнях. Прості заяви Писання були б прийняті і виконані. Його живі принципи подібні до листя дерева життя для зцілення народів. Слово живого Бога не просто написане, воно виголошене. Біблія — це голос Бога, який промовляє до нас так само, ніби ми чуємо його своїми вухами.

Якби ми усвідомили це, то з яким би трепетом розгортали Боже Слово та з якою серйозністю шукали б його заповідей! Читання Святого Письма і роздуми над ним ми сприймали б як аудієнцію з Безмежним» (Еллен Уайт. Свідчення для Церкви. Т. 6. С. 393).

Для подальшого вивчення: див. Jud Lake, «Ellen White Under Fire», щоб дізнатися більше про позицію піонерів щодо остаточної авторитетності Писання (pp. 132–143) та про зв'язок праць Еллен Уайт з біблійним каноном (pp. 151–162).

ЧАСТИНА III: ПРАКТИЧНЕ ЗАСТОСУВАННЯ

Нижче вам запропоновані запитання для обговорення в класі. Виберіть із них такі, які найкраще залучать ваш клас до змістовних роздумів та активної дискусії.

1. Як ви можете використовувати біблійне розуміння закритого канону для оцінки сучасних пророчих тверджень в Адвентистській Церкві та поза нею?

2. Як ви можете переконатися, що ваші віра й рішення відповідають біблійному канону, а не культурним чи особистим уподобанням?

3. Які практичні кроки ви можете зробити з метою поглиблення своєї впевненості в авторитетності й богонатхненності Біблії?

4. Як ви можете переконатися, що ваші віра і практика міцно вкорінені в Біблії і ви також цінуєте постканонічний пророчий голос та настанови духовних лідерів?

5. Якщо неканонічні пророки роз'яснювали й підкріпляли біблійні істини, не додаючи нового вчення, як цей принцип має керувати сучасними духовними вчителями і лідерами?

6. Як ви реагуєте, коли хтось заявляє, що отримав «нове одкровення» від Бога? Які біблійні принципи ви повинні використовувати для оцінки таких заяв?

7. Що означає для сучасного пророчого дару бути «підпорядкованим Писанню»? Як цей принцип слід застосовувати для оцінки сучасних заяв про Божественне об'явлення?

8. Якщо твори Еллен Уайт слугували для піднесення, пояснення і застосування біблійної істини, як слід використовувати її твори? Чи стикалися ви коли-небудь із ситуаціями, коли люди ставили її твори вище за Біблію?

9. Як можна правильно ділитися творами Еллен Уайт із тими, хто не належить до Церкви адвентистів сьомого дня, зберігаючи при цьому Святе Письмо як основу основ?

10. Які існують поширені непорозуміння щодо праць Еллен Уайт і як ви можете переконатися, що ваше розуміння ґрунтується на Біблії?

11. Еллен Уайт вважала свої праці «малим світлом», яке веде людей до «великого світла» — Біблії (*Selected Messages*. Book 3. Р. 29). Як ви розумієте цей вислів?

ПРОРОКИ У ВИРІШАЛЬНІ МОМЕНТИ

Біблійні тексти для дослідження:

2 Петра 2:5; Суд. 4:4–16; 1 Цар. 18:21, 38, 39; Ісаї 59:1–4; Неем. 9:30; Об'явл. 1:1–3.

Пам'ятний текст:

«Адже Владика Господь не вчинить нічого, не оголосивши наперед про Свої наміри Своїм слугам, пророкам» (Амоса 3:7).

Після гріхопадіння люди схильні обирати тимчасову насолоду від гріха на протигагу вічному життю в Ісусі. Бог знає цю сумну реальність, але продовжує любити нас та все робить задля нашого спасіння.

Ось чому у вирішальні моменти історії Господь дивовижно діяв через пророків задля блага Свого народу. Однак, якщо люди неодноразово відкидали Його зусилля, Він попереджав про суд.

Через Своїх пророків Бог завжди наперед повідомляє про Свої дії (див. Амоса 3:7). Якщо люди щиро каються, Він швидко прощає.

Сьогодні Всевишній продовжує спілкуватися і з нами. Тому зрозуміло, що Він говоритиме зі Своїми дітьми в останні дні земної історії так само, як говорив з вибраним народом у минулі століття.

Цього тижня ми простежимо вирішальні моменти в історії спасіння, коли Господь використовував пророків, щоб відкрити Свою волю

Ізраїлеві й усьому світові. Ми також дослідимо роль натхненного служіння Еллен Уайт у ключові моменти розвитку адвентистського руху.

Неділя, 6 грудня

ПОПЕРЕДЖЕННЯ ПРО КАТАСТРОФУ

Господь прагне спасти людство. Навіть після гріхопадіння Він налагодив стосунки з Адамом та Євою, і впродовж певного часу жителі Землі прикликали «Ім'я Господнє» (Бут. 4:26). Минали покоління, кількість людей, котрі ходили з Богом, зменшувалася. Такі люди свідчили про Його доброту, засуджували гріхи навколишніх та попереджали про наслідки їхніх учинків.

Однак за часів Ноя мешканці Землі були настільки злими, що Господь вирішив знищити їх (див. Бут. 6:5–7). Ной, «проповідник праведності» (2 Петра 2:5), попереджав усіх охочих слухати його про прийдешнє знищення. Бог дав патріархові вказівки щодо будівництва ковчега для порятунку всіх, хто прислухається до його застережень і покається.

Прочитайте тексти Євр. 11:7; 2 Петра 2:5; Бут. 6:9. Чому Ной названо проповідником праведності? _____

Потоп був ключовим моментом в історії людства, і цей факт неодноразово згадується в Старому й Новому Завітах як приклад глибини людської зіпсутості й величі дивовижної Божої благодаті. Праведність Господа виявляється в Його суді над грішним творінням та в Його визволенні охочих прийняти спасіння.

«Серед переважного беззаконня Матусал, Ной та багато інших людей усе ж зберігали знання про правдивого Бога, намагаючись зупинити потік аморальності. За 120 років до потопу Господь через ангела об'явив Ноеві про Свій намір та звелів йому будувати ковчег. Споруджуючи ковчег, Ной повинен був проповідувати про те, що Бог пошле води потопу на Землю для знищення нечестивих. Хто повірить його вістці і приготується до цієї події, розкавшись та здійснивши реформу у своєму житті, ті будуть прощені і спасенні» (Еллен Уайт. Патріархи і пророки. С. 92).

Бог не тільки розповів Ноеві про потоп і врятував мешканців ковчега, а й уклав завіт з Ноем та всім творінням, пообіцявши більше

ніколи не знищувати світ водою (див. Бут. 9:8–17). Кожна веселка містить обітницю й надію на викуплення.

Наступного разу, коли ви побачите веселку, подумайте про Божу обітницю, яку вона символізує. Чому це має втішати вас, нагадуючи, що Господь виконує Свої обітниці?

Понеділок, 7 грудня

МАТИ В ІЗРАЇЛІ

Після визволення ізраїльтян з єгипетського рабства Бог дав їм землю Ханаан. Він пообіцяв рясно благословити їх, якщо вони дотримуватимуться Його законів і заповідей. Господь також попередив, що порушення завіту з Ним призведе до страждань і знищення (див. Втор. 27–30). Після смерті Ісуса Навина ізраїльтяни почали порушувати завіт. Вони зазнали утисків з боку сусідніх народів та звернулися до Бога по допомогу. У відповідь «Господь почав запроваджувати поміж ними суддів, котрі їх рятували від рук їхніх грабіжників» (Суд. 2:16). Він також посилав пророків, щоб заохотити ізраїльтян відновити свій завіт з Богом, Котрий давав їм силу для боротьби з ворогами.

Прочитайте уривки Суд. 4:4–16; 5:1–5. Що зробила Девора для Ізраїля? _____

Девора відіграла ключову пророчу роль у передачі Божої вістки Ізраїлеві та воєначальнику Бараку. Саме Девора дала Бараківі сигнал щодо початку битви, сказавши: «Вирушай, адже це той день, у який Господь видасть Сісеру у твої руки! Ось Господь уже пішов перед тобою!» (Суд. 4:14).

Як суддя в Ізраїлі, Девора була визначною постаттю. Її лідерство й віра в Божу обітницю про перемогу зміцнювали ізраїльтян у боротьбі з гнобителями. Здібність Барака як воєначальника та його готовність очолити ізраїльську армію також були важливими, проте не вони принесли перемогу в битві.

Це, напевно, найважливіша вістка історії про пророчицю Девору й воїна Барака. Підчас святкування приголомшливої перемоги наймогутніші люди Ізраїля — суддя і звитязний полководець — повели громаду прославляти Бога. Така природа справжнього духовного лідерства.

Пророче служіння Девори свідчить про вірність Господа в часи лиха і гноблення. Коли Бог передав їй вістку для Барака, вона не

ставила під сумнів доцільність скликання достатньої кількості війська і не стверджувала, що ізраїльтяни занадто слабкі, щоб перемогти. Натомість пророочиця переконливо передала вістку та заохотила Барака відкинути свої сумніви й довіритися Божому провидінню.

Як ми можемо навчитися довіряти Господу і тоді, коли обставини вкрай необнадійливі?

Вівторок, 8 грудня

ЗАКЛИК ДО ПОКАЯННЯ

Прочитайте тексти Суд. 2:16–19. Яка закономірність зображена в уривку?

З вирішальним переходом до царського правління в Ізраїлі (див. 1 Цар. 8) час суддів закінчився. Однак ця зміна викликала ще більшу потребу в пророках, котрі могли б давати поради, докоряти цареві, національним лідерам і народові та виправляти їх.

За царювання Ахава Бог послав пророка Іллю з вісткою про суд: дощу не буде, бо Ізраїль, «занедбавши Заповіді Господа», пішов за Ваалами (1 Цар. 18:18). Проте Ахав не покався, натомість намагався вистежити й убити Іллю, та Господь захистив його (вірші 10–12). Коли на четвертий рік голоду Ілля нарешті підійшов до царя, Ахав звинуватив його в усіх нещастях Ізраїля (вірш 17)!

Тоді Ілля скликав увесь народ на останній поєдинок між Богом і пророками Ваала (вірш 19).

Прочитайте тексти 1 Цар. 18:21, 38, 39. Що вони повідомляють про заклик Іллі до ізраїльтян та їхню реакцію?

«Вогонь від Господа» в поєднанні з пророчою звісткою Іллі справили сильне враження на Божий народ і спонукали його до покаяння. Як ізраїльтяни не бажали повністю присвятити себе Богові, так і сучасний світ не визнає Бога як Творця і Викупителя. А ми, замість того, щоб залишатися свідками Господа й закликати інших до вірності Йому, часто ухиляємося від свого покликання, керуючись власними бажаннями, як це робив Ізраїль.

Господь попереджає, що неприборкані гріховні бажання призведуть до безпорадності, болю і смерті. Проте якщо ми прямуємо за Богом,

Він «постійно провадитиме тебе, і навіть під час посухи насичуватиме тебе, — зміцнить твої кості, і ти будеш, як зрошений водою сад, і як джерело, у якому не висихає вода» (Ісаї 58:11).

Наша тілесна природа підштовхує нас до бунту (навіть підсвідомого) проти Бога. Який вибір ми повинні щоденно робити, аби не піддаватися цій природі?

Середа, 9 грудня

НАДІЯ У ВИГНАННІ

«Проте Господь, Бог їхніх батьків, постійно посилав до них Своїх вісників, оскільки жалів і співчував Своему народові, щадив Своє місцеперебування» (2 Хронік 36:15).

Після Іллі Господь посилав численних пророків, які навчали, утішали, застерігали народ, але царства Ізраїля та Юдеї впали в таку розпусту, що Він порівняв їх із Содомом і Гоморрою (див. Ісаї 1:9, 10). Божий народ став гордим, жадібним та ідолопоклонницьким. Вони гнобили своїх робітників, вдів, сиріт і чужинців, котрі зверталися до них по допомогу (див. Ісаї 58). Зрештою Божий суд над Ізраїлем здійснився в його поневоленні асирійцями (див. 2 Цар. 17:1–6), а Юдейське царство зазнало вигнання до вавилонської землі (розділи 24, 25).

Хоч Господь покарав Свій народ, проте не залишив його напризволяще у вигнанні. Він продовжував посилати їм пророків, таких як Єзекіїль і Даниїл, щоб дати їм надію на майбутнє.

Прочитайте тексти Ісаї 59:1–4; Неєм. 9:30. Про що вони повідомляють? Чи були ці тексти актуальні в усі часи?

Упродовж усієї своєї історії Ізраїльське та Юдейське царства страждали від наслідків власних гріхів. Відвернувшись від Господа, вони відкинули Його опіку й накликали на себе суд. Бог не терпить насильства й ідолопоклонства, але коли Його народ припустився гріха, Він не відразу покарав їх вигнанням. Господь працював зі Своїм народом, через пророків благаючи його покаятися й навернутися до Нього. Проте люди відмовлялися слухати. Дивовижно, як довго Господь намагався відвернути Свій народ від їхніх гріхів! Упродовж століть Він посилав пророка за пророком, виголошував застереження за застереженням, прагнучи достукатися до них.

Найкраще про це сказав Сам Ісус: «Єрусалиме, Єрусалиме, що вбиваєш пророків і побиваєш камінням посланих до тебе! Скільки разів хотів Я зібрати твоїх дітей, як квочка збирає своїх курчат під крила, та ви не захотіли!» (Матв. 23:37).

Проте, навіть коли Божий народ перебував у вигнанні, Господь не залишав його без надії. Незважаючи на їхні постійні невдачі, Він обіцяв: «Тоді прийде до мешканців Сіону їхній Викупитель, — до нащадків Якова» (Ісаї 59:20).

Подумайте про вірність Господа навіть тоді, коли Ізраїль відвернувся від Нього. Чи відчували ви реальність цієї риси Божого люблячого характеру у своєму житті? Де б ви були, якби Він не був таким терплячим і люблячим?

Четвер, 10 грудня

ПРОРОК ДЛЯ ЧАСУ ОЧІКУВАННЯ

Прочитайте тексти Об'явл. 1:1–3. До чого був покликаний апостол Іван?

Ранні християни жили в стані очікування обіцяного Другого приходу Ісуса. Апостол Іван бачив, як Христос піднявся на хмарах, і чув, як ангел пояснив, що Він повернеться в такий самий спосіб (див. Дії 1:10, 11). А тепер рання Церква зіткнулася з невідомістю. Так, Спаситель сказав, що повернеться. Але коли?

Коли Іван перебував у засланні на острові Патмос, Господь говорив з ним про обітницю щодо Другого приходу Ісуса: «Ось Він іде з хмарами! І побачить Його кожне око, і ті, хто Його проколов» (Об'явл. 1:7). Іван також отримав розгорнуте одкровення про події, які ознаменують кінець світу. Крім підбадьорення й докору семи церквам (див. розділи 2, 3), Об'явлення містило видіння про суд (див. Об'явл. 14:6–12), кінець світу (розділ 20), Другий прихід Христа (див. Об'явл. 14:14–16) і пересотворення світу (розділи 21, 22).

Апостол Іван відрекомендувався так: «Брат і спільник у скорботі, у царюванні та в терпінні Ісуса Христа» (Об'явл. 1:9). Він знав, що таке страждати не тільки від мук очікування, а й від переслідувань, викликаних проголошенням Слова Божого і свідченням про Ісуса Христа.

Перебуваючи на острові Патмос, Іван споглядав видіння, і йому було наказано записати побачене в книгу Об'явлення. В останньому

розділі він написав: «І я, Іван, це побачив і почув» (Об'явл. 22:8). Апостол був пророком, свідком подій останніх днів, якому було доручено поділитися із церквами розповіддю про свої видіння (див. Об'явл. 22:16). Він нагадує Івана Хрестителя, котрий провів Перший прихід Ісуса Христа (див. Івана 1:6–8) у вирішальний момент земної історії.

Ми, як і апостол Іван, покликані свідчити. Ми також маємо зберігати «свідчення Ісуса» (Об'явл. 19:10) — дане через пророків свідчення Христа про Себе. Хоч ми не отримуватимемо видінь, як апостол, натомість можемо терпляче чекати на повернення Спасителя, свідчити про Його присутність у нашому житті та спостерігати за ознаками нашого визволення.

Подумайте про світло, дароване Божій Церкві. Які обов'язки покладені на нас — людей, котрим відкрито так багато?

П'ятниця, 11 грудня

ПРОРОЧИЙ ГОЛОС

Господь завжди спілкувався з людьми через Своїх пророків. Це особливо виявлялося у вирішальні моменти історії. Тож хіба не логічно очікувати, що Він промовлятиме до Свого народу і наприкінці часу?

Коли 22 жовтня 1844 року адвентисти-міллерити пережили «велике розчарування», Бог покликав Еллен Гармон (Уайт) до пророчого служіння і дав їй вістки для розчарованих віруючих. Метою її першого видіння було потішення їх у відчаї.

Наступними вирішальними моментами стали дві події: започаткування адвентистської видавничої справи та об'єднання адвентистів, котрі дотримувалися суботи, в одну офіційну організацію, в окрему християнську конфесію. Завдяки своїм публікаціям та евангелізації, до 1860-х років чисельність цих адвентистів зросла до кількох тисяч. Їм необхідно було згуртуватися в одну організацію, щоб ефективніше проповідувати вістку трьох ангелів (див. Об'явл. 14:6–12). Хоч дехто виступав проти ідеї організації, Господь використав Еллен Уайт, аби підтримати цей крок. Церква адвентистів сьомого дня офіційно народилася 21 травня 1863 року.

Того самого року Бог використав дар пророцтва, щоб заохотити віруючих до реформи здоров'я. Здебільшого адвентисти сьомого дня не вирізнялися міцним здоров'ям та не вели здорового способу життя. Завдяки двом всебічним видінням Еллен Уайт у 1863-му й 1865-му

роках ця ситуація змінилася. Адвентисти сьомого дня стали пропагандистами здоров'я і здорового способу життя.

Еллен Уайт відіграла важливу роль у розвитку адвентистської системи освіти (1870–1890 рр.). Її філософія цілісної освіти (академічної, практичної й духовної) була поступово прийнята і запроваджена. Вона наголошувала: «Справжня освіта означає більше, ніж вивчення певних навчальних дисциплін. Вона означає більше, ніж приготування до теперішнього життя. Вона повинна охоплювати все ество й увесь можливий для людини період існування. Освіта — це гармонійний розвиток фізичних, розумових і духовних сил» (Виховання та освіта. С. 13).

У 1880-х Еллен Уайт відіграла вирішальну роль у збалансуванні богослов'я адвентистів сьомого дня про спасіння. Вона наголошувала на центральному місці Божої благодаті та праведності через віру в рамках унікального акценту адвентистів на Законі. У 1901–1903 рр. вона допомагала реорганізувати церковну структуру, щоб можна було краще виконувати місію адвентистів у світі.

Отже, без служіння Еллен Уайт не було б такої Церкви адвентистів сьомого дня, якою ми знаємо її сьогодні. Еллен Уайт була Божою вісницею в критичні моменти.

Щоб дізнатися більше, відвідайте <https://whiteestate.org/absq/11>.

ЧАСТИНА I: ОГЛЯД

Упродовж історії Бог посилав пророків у вирішальні моменти, щоб відкрити Свою волю і провадити Свій народ. Пророк Амос стверджує: «Адже Владика Господь не вчинить нічого, не оголосивши наперед про Свої наміри Своїм слугам, пророкам» (Амоса 3:7), наголошуючи, що Божественне об'явлення часто передуює значним подіям. Пророки відігравали важливу роль у формуванні духовного курсу Божого народу, попереджаючи про наближення суду, закликаючи до покаяння та підбадьорюючи в часи кризи. Їхні вістки були не власними вимислами, а натхненими Богом посланнями, що забезпечувало чітке повідомлення про наміри Господа, коли Його народ найбільше цього потребував.

В уроці цього тижня ми розглянемо тему про те, як пророчий голос звучав у вирішальні моменти історії та за якими принципами його слід перевіряти. Хоч Святе Письмо — це остаточна авторитетна інстанція, Бог продовжує керувати Своїм народом, зокрема через поради Еллен Уайт. Її твори, як і твори пророків минулого, з'явилися у вирішальний момент історії, пропонуючи настанови, закликаючи до виправлення та виголошуючи підбадьорення Божому народові. Розуміння ролі пророчих вісток у критичні часи допомагає нам оцінити, як Господь веде Свій народ, зберігаючи Святе Письмо як наш найвищий еталон істини.

ЧАСТИНА II: КОМЕНТАР

1. Через Своїх пророків Господь втручався у вирішальні моменти історії спасіння.

Потоп. Людство стало розбещеним, і Бог вирішив судити світ через потоп (див. Бут. 6:5–7). Ной, «проповідник праведності» (2 Петра 2:5), попереджав людей, будуючи ковчег (див. Бут. 6:13–22). На жаль, до пророчої звістки патріарха прислухалася тільки його родина (див. 7:1, 7). Потоп знищив усіх людей, окрім мешканців ковчега (див. 7:21–23). Після цього Господь уклав з Ноем завіт, символом якого стала веселка; Він пообіцяв ніколи більше не знищувати землю водою (див. 9:8–17).

Епоха суддів. У цей період Ізраїль часто впадав у гріх ідолопоклонства та зазнавав утисків (див. Суд. 2:11–19). Девора, яка була одночасно пророчицею та виконувала обов'язки судді, очолювала Ізраїль під час кризи, спровокованої ханаанським царем Явіном (див. Суд. 4:4–7). Девора закликала Барака очолити військо проти Сісери (Явінового воєначальника) та провістила, що його переможе жінка (див. 4:8, 9). Її пророцтво збулося, коли жінка Яїл убила Сісеру (див. 4:17–21). Окрім Девори, інші пророки, такі як Самуїл (при якому Ізраїль став монархією), також відігравали значну роль у духовному керівництві Ізраїлем (див. 1 Сам. 3:19–21; 8:4–7).

Криза Ізраїлю. За правління царя Ахава й цариці Єзавелі Ізраїль був глибоко занурений у поклоніння Ваалу (див. 1 Цар. 16:30–33). Потужний пророчий голос Іллі провістив Божественний суд — посуху на три з половиною роки (див. 17:1). На горі Кармель він протистояв пророкам Ваала; за його молитвою з неба зійшов вогонь, що довело унікальність і верховенство Ягве (див. 18:19–39). Незважаючи на цю перемогу, покаяння Ізраїля було нетривалим, і пророк утік від гніву Єзавелі (див. 19:1–3). Пророча місія Іллі завершилася його вознесінням на Небо, але не раніше, ніж він помазав Єлісея пророком замість себе (див. 19:15, 16, 19–21). Єлісей продовжив боротьбу за вірність Ізраїля Богові (див. 2 Цар. 2:9–14).

Період до вигнання. Оскільки Ізраїль (Північне царство) і Юдея (Південне царство) продовжували жити в ідолопоклонстві і беззаконні, пророки попереджали про наближення суду (див. Осії 4:1, 2; Амоса 5:10–12; Ісаї 1:4–7). Ісая говорив про руйнування (див. Ісаї 10:5, 6) і прихід Месії (див. Ісаї 9:6, 7; 53:3–7). Єремія, відомий як «плачущий пророк», благав Юдею покаятися (див. Єрем. 7:3–7), але провістив про вавилонське вигнання (див. 25:11, 12) та про майбутній новий завіт (див. 31:31–34). Міхей засуджував корупцію (див. Міхей 3:9–12), але й пророкував про месіанського Правителя з Віфлеєма (див. Міхей 5:2). Софонія й Аввакум попереджали про піднесення Вавилону (див. Соф. 1:14–18; Аввак. 1:5, 6), а Наум передрік падіння Ассирії (див. Наума 1:7–9; 3:1–7). Незважаючи на неодноразові застереження і заклики пророків до Божого народу покаятися, вони не послухалися, тому Ізраїль був завойований Ассирією 722 року до н. е. (див. 2 Цар. 17:6, 7), а Юдея була пішла у вигнання 586 року до н. е. (див. 2 Цар. 25:8–11).

Період вигнання. Під час вавилонського полону пророк Єзекіїль служив вигнанцям, виголошуючи їм як попередження (див. Єзек. 2:3–7; 3:17–21), так і вістки про відновлення, отримані з його видінь, зокрема з видіння про долину сухих кісток (див. Єзек. 37:1–14). Даниїл служив при дворах Вавилону і Персії, тлумачачи сни, які відкривали владу Бога над світовими імперіями (див. Дан. 2:27, 28; 4:17). Його пророцтва також указували на майбутнє месіанське царство (див. Дан. 7:13, 14). Авдій пророкував проти нащадків Едома, засуджуючи їх за радість з приводу падіння Юдеї (див. Авдія 10–14). Хоч жителі Юдеї перебували у вигнанні, вони зберегли свою духовну ідентичність і їх підтримувала пророча надія (див. Псал. 137:1–6; Єрем. 29:10–14).

Період після вигнання. Після того, як Персія завоювала Вавилон, цар Кір 538 року до н. е. дозволив євреям повернутися на батьківщину (див. Ездри 1:1–4; Ісаї 44:28), але відновлення відбувалося повільно (див. Ездри 4:4, 5, 24). Аггей закликав Божий народ завершити будівництво храму (див. Аггея 1:2–8). Водночас Захарія переказав видіння про майбутнє відновлення, включаючи пророцтво про прихід Царя (див. Зах. 9:9). Малахія, останній пророк Старого Завіту, засуджував духовну апатію (див. Мал. 1:6–10; 3:8, 9) та пророкував про прихід «Іллі», що здійснилося в служінні Івана Хрестителя (див. Мал. 3:23, 24; Матв. 11:14). Ці зусилля заклали основу для приходу Христа.

Прихід Месії. Іван Хреститель підготував шлях для Христа, закликаючи людей до покаяння (див. Матв. 3:1–3; Луки 3:3–6) та проголосивши Ісуса Агнцем Божим (див. Івана 1:29, 36). Ісус Христос — найвищий Пророк (див. Євр. 1:1–3), Який виконав усі пророцтва (див. Матв. 5:17; Луки 24:44), повністю відкрив Божу волю (див. Івана 14:9, 10) і встановив новий завіт (див. Луки 22:20; Євр. 9:15). Його смерть і воскресіння — вершина історії спасіння (див. Об'явл. 12:10, 11).

Для подальшого вивчення: див. Willem VanGemeeren. *The Progress of Redemption: The Story of Salvation From Creation to the New Jerusalem* (Grand Rapids, MI: Baker Books, 1988).

2. Бог використовував Еллен Уайт, щоб спрямовувати Церкву адвентистів сьомого дня в її епохальні моменти.

Нижче наведені важливі періоди в історії Адвентистської Церкви, які можуть бути предметом обговорення.

Велике розчарування і суботні конференції. Незабаром після Великого розчарування 1844 року Господь через пророчий дар Еллен Уайт запевнив збентежених міллеритів, що не покинув їх. Під час історичних суботніх конференцій, коли в 1848–1850-х роках віруючі збиралися для вивчення Писання й утвердження своїх доктрин, пророчий дар допомагав їм орієнтуватися в цьому досвіді (див. George Knight. *A Brief History of Seventh-day Adventists* [Hagerstown, MD: Review and Herald Publishing Association, 1999]. Pp. 38–42).

Громадянська війна в США. На початку великої кризи громадянської війни в країні Еллен Уайт утішала своїх адвентистських читачів такою думкою: хоч «Бог карає цю націю за тяжкий злочин рабства», Він усе ще «тримає долю нації у Своїх руках». Отже, Він «не дозволить, аби перемоги були здобуті швидше, ніж Він призначив, і не дозволить людям Півночі зазнати більших втрат, ніж Він у Своїй мудрості вважає за потрібне, щоб покарати їх за їхні гріхи» (Еллен Уайт. Свідчення для Церкви. Т. 1. С. 264, 267). Це провіщення щодо перемог і втрат Союзу в битві передбачало перемогу Півночі після багатьох страждань (див. Jud Lake. *A Nation in God's Hands: Ellen White and the Civil War* [Nampa, ID: Pacific Press Publishing Association, 2017]).

Міннеаполіс, 1888 рік. Упродовж 1870–1880-х років Еллен Уайт виявила законництво серед церковних лідерів, тому застерегла їх, щоб у питаннях спасіння вони зверталися до Христа, а не до власних міркувань. Її рішуча підтримка христоцентричних вісток А. Т. Джоунса та Е. Дж. Ваггонера на сесії Генеральної конференції 1888 року дала поштовх до того, аби праведність через віру знову стала центром адвентистської теології. Такими та іншими способами пророчий дар Еллен Уайт допомагав Церкві пройти через критичні періоди нестабільності й плутанини (див. George Knight. *A User-friendly Guide to the 1888 Message* [Hagerstown, MD: Review and Herald Publishing Association, 1998]).

Христоцентричні книги 1890-х років. Після 1888 року Еллен Уайт зосередила більшу частину своїх публікацій на темі спасіння в Христі. У 1890-х вона опублікувала серію книг, присвячених Христу. Починаючи із книги «Дорога до Христа» (1892), вона опублікувала «Думки з гори благословення» (1896), «Бажання віків» (1898) та «Наочні уроки Христа» (1900). Ця серія книг, опублікована напередодні зміни століття, стала кульмінацією діяльності Еллен Уайт у прославленні Христа і суттєво вплинула на христологію Церкви.

Криза вчення про Трійцю. На рубежі століть книга «Бажання віків» (1898) особливо вплинула на розуміння Церквою істини про Божественність Христа і природу Святого Духа як Особи. Еллен Уайт чітко заявила, що Христос — «Сущий» і «в Христі є життя первинне, не запозичене, не похідне», а Святий Дух — «третя Особа Божества» (С. 470, 530, 671). Ці слова зрештою відвернули Церкву від напіваріанства Урії Сміта, котрий того ж року проголосив, що Христос походить від Отця у вічності минулого (див. Uriah Smith. *Looking Unto Jesus* [Battle Creek, MI: Review and Herald, 1898]. P. 10; також: <https://egwwritings.org/read?panels=p1317.38&index=0>; див. також Merlin Burt. «The Trinity in Seventh-day Adventist History» // *Ministry*. February 2009. Pp. 5–8; також: <https://www.ministrymagazine.org/archive/2009/02/the-trinity.html>)).

Для подальшого вивчення: докладніше про вплив Еллен Уайт на вирішальні періоди уточнення доктрин, акценту на здоров'ї, освіті й публікаціях див. Herbert Douglass. *Messenger of the Lord* (Nampa, ID: Pacific Press Publishing Association, 1998). Pp. 256–369; також доступно за адресою [https://egwwritings.org/read?panels=p656.2317\(656.2320\)&index=0](https://egwwritings.org/read?panels=p656.2317(656.2320)&index=0).

ЧАСТИНА III: ПРАКТИЧНЕ ЗАСТОСУВАННЯ

Нижче вам запропоновані запитання для обговорення в класі. Виберіть із них такі, які найкраще залучать ваш клас до змістовних роздумів та активної дискусії.

1. Ной проповідував упродовж 120 років, але до ковчега увійшли лише його найближчі родичі. Що цей факт відкриває нам про необхідність вірності й наполегливості в поширенні Божої вістки, незалежно від результату?

2. Ілля протистояв поклонінню Ваала. Які сучасні «ідоли» загрожують нашій вірі та як ми можемо протистояти їм?

3. Данііл залишився вірним у вигнанні. Як ми можемо залишатися вірними Господу в суспільстві, де переважають фальшиві цінності?

4. Іван Хреститель підготував шлях для служіння Христа. Як нам допомогти підготувати шлях для ближніх, щоб вони могли зустріти Ісуса сьогодні?

5. Після розчарування 1844 року Еллен Уайт підбадьорювала віруючих. Як ми повинні реагувати на розчарування в нашому житті?

6. Під час громадянської війни в США Еллен Уайт наголошувала на Божому суверенітеті. Як це впливає на наше сприйняття сучасних світових подій?

7. Звістка 1888 року знову зосередила увагу адвентистів на праведності через віру. Що ми можемо зробити, аби Христос і Його Євангеліє залишалися в центрі нашої віри?

8. Як книги Еллен Уайт, опубліковані в 1890-х роках, вплинули на Церкву й окремих адвентистів?

9. Еллен Уайт пояснила істину про Божественність Христа і Святого Духа. Чому правильне розуміння Божества таке важливе для нашої віри?

10. Пророчий дар завжди спрямовував Божий народ у кризових ситуаціях. Як ми можемо розпізнати керівництво Господа сьогодні й відгукнутися на нього?

11. Пророкам часто доводилося виголошувати непопулярні вістки. Як ми можемо сміливо та з любов'ю ділитися Божою істиною?

12. Чи чуєте ви голос Господа, коли Він промовляє до вас через Писання, духовних наставників та ваш досвід? Як реагуєте на цей голос?

13. Як уроки з біблійної та адвентистської історії надихають вас бути вірним свідком Бога сьогодні?

ПРОРОЧІ ОБ'ЯВЛЕННЯ ОСТАННЬОГО ЧАСУ

Біблійні тексти для дослідження:

Йоїла 3:1–5; Дії 2:1–21; Ефес. 4:11–14; Об'явл. 12:17; 19:10; Дії 2:36–42.

Пам'ятний текст:

«І буде останніми днями, — каже Бог, — Я виллю від Духа Мого на всяке тіло, і будуть пророкувати ваші сини і ваші дочки, а ваші юнаки видіння побачать, і вашим старцям будуть снитися сни. І в ті дні виллю від Духа Мого на Моїх рабів і на Моїх рабинь, і будуть пророкувати» (Дії 2:17, 18).

У деяких урядових законодавчих актах міститься словосполучення «*sunset provision*», яке дослівно означає «захід забезпечення». Однак цей юридичний термін не має нічого спільного із заходом сонця, натомість він означає автоматичне закінчення терміну дії закону або постанови після конкретної дати. Уряди запроваджують у законодавстві «*sunset provision*» з різних причин. Наприклад, вони можуть ухвалювати деякі закони, які обмежують права громадян під час національної небезпеки. Іноді уряди застосовують це положення, щоб відновити певні громадянські права, які були тимчасово скасовані.

Чи запровадив Бог «*sunset provision*», тобто постанову про закінчення терміну дії, коли Святий Дух наділяв людей даром пророцтва

в стародавні часи? Чи до Другого приходу Ісуса буде такий час, коли цей дар перестане діяти? Минулого тижня ми дізналися, що Господь промовляв до Свого народу через пророків у вирішальні історичні моменти. Цього тижня ми будемо досліджувати пророчий дар останнього часу, а саме, його особливі функції, тривалість, а також роль пророчого служіння Еллен Уайт напередодні Другого приходу Ісуса.

Неділя, 13 грудня

БОЖА ОБІТНИЦЯ ЙОІЛОВІ

Прочитайте уривок Йоїла 3:1–5. Що Бог пообіцяв зробити в останні дні? _____

Йоїл, пророк сьомого століття до нашої ери, викладає важливе розуміння певних подій. Читаючи наведений уривок, ми можемо запитувати: про що пише пророк — про давній час, чи про події далекого майбутнього?

Богослови розрізняють два види пророцтва — класичне й апокаліптичне. Класичне пророцтво повідомляє про конкретні народи та використовує реальні числа й імена (див., наприклад, Єрем. 25:1–11). Апокаліптичне пророцтво використовує символічну мову, символічні числа для позначення часу і часто згадує глобальні ознаки (див. Дан. 7). Іноді ці два види пророцтв перетинаються (див., наприклад, Матв. 24).

А що можна сказати щодо уривка Йоїла 3:1–4? Очевидно, це пророцтво належить до останньої категорії. Це означає, що ми не повинні очікувати виконання пророцтва за життя пророка або навіть у найближчі роки після його служіння. Натомість нам слід шукати виконання цього пророцтва в майбутньому. Зверніть увагу на контекст і часові рамки, коли саме Бог дасть дар пророцтва, — «перед настанням Дня Господнього — великого і страшного» (вірш 4). Що це за день? Перший прихід Ісуса? Чи Другий? Чи обидва?

Коли ми читаємо згадку про ознаки на сонці й місяці в пророцтві Йоїла, нас відразу вражає факт, що її можна також знайти в кількох інших біблійних текстах. Ісус розповідав Своїм учням про ознаки на сонці, місяці й зірках у Своїй пророчій промові про останній час (див. Матв. 24:29). Іван Богослов також повідомляє про ці ознаки (див. Об'явл. 6:12, 13). Як Ісус, так і Іван згадують про останні небесні знамення перед Другим приходом нашого Господа.

Отже, можна припустити, що наведене вище пророцтво Йоїла пов'язане з останнім часом: «Я покажу ознаки на небі й на землі, — кров, вогонь і стовпи диму. Потьмяніє сонце, а місяць стане, як кров, перед настанням Дня Господнього — великого і страшного» (Йоїла 3:3, 4).

Подумайте про всі пророцтва, котрі збулися саме так, як і було передречено. Чому це має допомогти нам довіряти Богові і щодо тих пророцтв, які ще не здійснилися, наприклад, щодо пророцтва про Другий прихід Ісуса?

Понеділок, 14 грудня

П'ЯТИДЕСЯТНИЦЯ

Прочитайте уривок Дії 2:1–21. Чому Петро процитував пророцтво Йоїла в контексті Першого приходу Христа? Яку роль відіграє це пророцтво в прочитаному уривку? _____

У цьому новозавітному уривку міститься одна з найдовших цитат зі Старого Завіту. Міркуючи над проповіддю апостола Петра, ми можемо запитати: «Петре, а як же ознаки? Ми не бачимо їх у твоїй ситуації». Імовірно, апостол відповів би: «Ознаки справдилися. Коли кілька днів тому Ісус висів на хресті, сонце було затемнене впродовж трьох годин» (Марка 15:33).

Можливо, подія, яка стала переконливим аргументом для Петра, не є переконливою для нас. Ми все ще очікуємо більш повного виконання пророцтва Йоїла. Ключ до розгадки міститься в самому пророцтві. У тексті Йоїла 2:23 пророк згадує про Ранній та Пізній дощі. У розділі 2 книги Дії апостолів записана розповідь про перше виконання цього пророцтва для Церкви — Ранній дощ (для християнина Ранній дощ — це відродження серця, народження згори). Останнім здійсненням згаданого пророцтва для Церкви буде злиття Святого Духа перед самим кінцем часу — це Пізній дощ.

Здебільшого люди вважають, що пророцтво — це «передречення майбутнього». Така думка правильна, однак біблійні пророки також закликали людей до покаяння. Наприклад, під час проповіді Петра в день П'ятидесятниці чимало слухачів відчуло докори сумління.

«Почувши, вони розчулилися серцем і сказали Петрові й іншим апостолам: Що ж нам робити, мужі-брати?» (Дії 2:37).

І що відповів Петро?

«А Петро сказав їм: Покайтеся, і нехай охреститься кожний з вас в Ім'я Ісуса Христа на прощення ваших гріхів, і приймете дар Святого Духа! Адже для вас ця обітниця і для ваших дітей, і для всіх тих, хто далеко, кого лише покличе Господь, Бог наш!» (вірші 38, 39).

Іван Хреститель також проповідував покаяння для прощення гріхів. Проголошуючи вістку про Перший прихід Ісуса, він закликав: «Покайтеся, бо наблизилось Царство Небесне!» (Матв. 3:2).

Отже, пророцтво Йоїла (розділи 2, 3) остаточно виконається в майбутньому. Як Йоїл, Іван Хреститель, Петро, так і пророки останнього часу будуть закликати людей до покаяння, указувати їм на Христа й навчати Божу Церкву останнього часу.

Побачивши надприродні прояви в день П'ятидесятниці, люди спочатку подумали, що це якесь природне явище. Вони вирішили, що учні Христа п'яні! (П'яні чоловіки раптом заговорили іноземними мовами?) Якою б ірраціональною не була їхня реакція, чому люди навіть перед обличчям надприродного явища намагаються знайти для нього природне пояснення?

Вівторок, 15 грудня

ДАРИ ДУХА

Бог дав Своїй Церкві дари Духа для того, щоб вона добре функціонувала та щоб полегшити її служіння. У Новому Завіті ми знаходимо кілька списків духовних дарів; усі вони схожі, але є певні відмінності. Ці дари добре доповнюють один одного.

Римл. 12:6–8	1 Кор. 12:8–10	1 Кор. 12:28	Ефес. 4:11
пророцтво,	слово мудрості,	апостоли,	апостоли,
служіння,	слово знання,	пророки,	пророки,
учительовання,	віра,	учителі,	євангелісти,
потішання,	дари оздоровлень,	чудотворці,	пастирі,
надання допомоги,	чудотворення,	цілителі,	учителі
керування,	пророкування,	помічники,	
виявлення милосердя	розпізнавання духів,	керівники,	
	різні мови,	знання різних мов	
	пояснення мов		

Прочитайте уривок Ефес. 4:11–14. Чому Господь дає ці дари Своїй Церкві? Як дар пророцтва допомагає здійснювати Божі плани для Церкви?

Мета всіх духовних дарів — зрощувати й будувати Церкву, а також проповідувати Євангеліє. Павло включив дар пророцтва (від слова «пророк») у всі чотири списки. Деякі дари зустрічаються лише по одному разу в усіх списках. Аналізуючи частоту включення дарів, ми можемо зробити висновок, що пророцтво — один з найважливіших духовних дарів.

Розглянемо деякі загальні риси пророків:

1. Пророки покликані Богом (див. 1 Цар. 19:16, 19–21; Ісаї 6). Вони часто відчували себе недостойними й неохоче брали на себе відповідальність, але підкорялися.

2. Бог промовляв до пророків у видіннях, снах або наяву. Часом Господь відкривав їм майбутні події. Інколи інформував їх про поточні справи народів чи окремих людей (див. Дан. 2, 4).

3. Пророки можуть втрачати фізичну силу, навіть переставати дихати, наповнюватися новою силою (див. Дан. 10:8–10, 18, 19).

4. Пророки передавали свої вістки різними способами: усно (див. Дії 21:10–12), наочно (див. Єзек. 4), письмово (див. Об'явл. 2, 3). Деякі пророки використовували літературних помічників, як у випадку з Барухом, котрий допомагав Єремії (див. Єрем. 36:1–4).

5. Вістки пророка мають узгоджуватися з вістками попередніх пророків, адже Бог не суперечить Сам Собі (див. Ісаї 8:20).

6. Зміст пророчої вістки, а також вплив особистого життя пророка свідчать про його істинність або фальшивість (див. Матв. 7:15–20).

7. Сатана завжди намагається підробити Божественне. Це стосується і пророчого дару. В останній час з'являться фальшиві пророки (див. Матв. 24:24; 2 Петра 2:1).

Середа, 16 грудня

ОСТАНОК НАПРИКІНЦІ ЧАСУ

У розділі 12 книги Об'явлення зображено дивовижну картину історії великої боротьби від її зародження на Небі до останніх днів.

Прочитайте текст Об'явл. 12:17. Що таке «свідчення Ісуса»? Порівняйте тексти Об'явл. 19:10 і 22:8, 9.

У тексті Об'явл. 12:17 згадуються дві характерні риси (тобто дві ознаки ідентифікації) Церкви останнього часу. Церква виконує Десять Заповідей (серед яких заповідь про суботу) і має «свідчення Ісуса». Що це за свідчення?

Деякі переклади Біблії тлумачать словосполучення «свідчення Ісуса» так: ми, як віруючі, визнаємо Ісуса і зв'язуємо про Нього через нашу місію та євангелізацію (див. Об'явл. 19:10: «мають свідчення Ісуса», тобто Ісус — об'єкт християнського свідчення). Інші версії Біблії тлумачать цей вислів інакше, стверджуючи, що Ісус Сам дає свідчення Своїй Церкві (див. Об'явл. 19:10: «мають свідчення Ісуса», тобто Ісус — суб'єкт, Який несе свідчення). Фактично оригінальний грецький текст можна перекласти двоюко. Що ж мав на увазі Іван?

Якщо ми порівнюємо дві ознаки ідентифікації, то побачимо велику подібність у тому, як вони сформульовані (ця подібність навіть більш очевидна в грецькому оригіналі, ніж у нашій Біблії). Подібно до того, як «Заповіді Божі» походять від Бога, так і «свідчення Ісуса» походять від Ісуса. Отже, Ісус — саме Той, Хто свідчить. Він ідентифікує істинну Церкву. Як Він це здійснює? — Через дар пророцтва.

Відповідь ґрунтується на текстах Об'явл. 19:10 та 22:9. Вони відкривають, що «свідчення Ісуса» ототожнюється з «духом пророцтва». Апостол Іван — сам пророк, він має «свідчення Ісуса». Пророк — це людина, яку Господь в особливий спосіб покликав бути вісником для Його народу, щоб закликати до покаяння, підбадьорювати або відкривати майбутнє.

Текст Об'явл. 12:17 наголошує, що Ісус робить Свою Церкву пізнаваною через дар пророцтва. Це означає: як Бог посилав пророків до старозавітного народу Ізраїля та Юдеї або апостола Івана — до ранньохристиянської Церкви, у такий самий спосіб пророки з'являться і в останні дні земної історії.

Які ми маємо докази того, що служіння Еллен Уайт можна справедливо назвати прикладом дії «духа пророцтва» (Об'явл. 19:10)?

СУЧАСНІ ПРОЯВИ

Більшість віруючих людей сьогодні визнають легітимність (законність) стародавніх біблійних пророків, але чи вірять вони, що те саме можливе і в наші дні? Якщо вірити обітниці Йоїла 3:1–4 про славний прояв пророчого дару в кінці історії світу, то як це може бути?

Прочитайте уривок Дії 2:36–42. Якою була основна думка проповіді Петра в день П'ятидесятниці? Як відреагували слухачі Петра?

Злиття Святого Духа в день П'ятидесятниці 31-го року — це чудовий прообраз того, що станеться під час злиття Святого Духа в останній час, причому значно більшою мірою. П'ятидесятниця була пов'язана з воскресінням Ісуса, повсюдним покаяттям та згуртуванням Божого народу, готового і спорядженого для проповіді Євангелія. Христоцентрична проповідь Петра була сповнена сили Святого Духа, що привело 3000 душ до покаяння і хрещення. Це благословення Святого Духа (Раннього дощу) посіяло дорогецінне насіння, тобто Церкву — об'єднане тіло віруючих. Вони відображали любов Ісуса Христа й ділилися нею, зв'язуючи про Його Другий прихід.

«Як “Ранній дощ” був посланий при злитті Святого Духа на початку проповіді Євангелія для того, щоб зійшло дорогецінне насіння, так і “Пізній дощ” буде вилитий при закінченні цієї роботи, щоб достигло жниво» (Е. Уайт. Велика боротьба. С. 611). Тобто сучасні прояви пророчого дару, Пізнього дощу, будуть дуже схожі на попередні прояви Раннього дощу в день П'ятидесятниці.

Як свідчить текст Йоїла 3:1–4, пророчий дар наприкінці часу отримають молоді і старші, чоловіки й жінки. Господь говоритиме через тих, кого обере Святий Дух. Щоразу, коли Святий Дух обирає вісника останнього часу, його звістка буде звеличувати Ісуса, закликати людей до покаяння й готувати їх до виконання Божої місії. Ці три характеристики — відмітні ознаки пророчого служіння Еллен Уайт. Упродовж усього свого життя вона звеличувала Ісуса та підносила Писання в промовах і письмових творах; закликала адвентистів сьомого дня та інших людей до щирого покаяння; запрошувала всіх приєднатися до Божої місії для заблудлих.

Наскільки ви скористалися чудовим даром, який ми отримали через служіння Еллен Уайт?

П'ятниця, 18 грудня

УСЕ ПРО МІСІЮ

У текстах Ефес. 4:12, 13 Павло наголошує, що головна мета духовних дарів — допомагати віруючим звершувати Божу місію. Пророче служіння Еллен Уайт мало таку саму мету. Її натхненні звістки допомагали віруючим розвивати глибші стосунки з Богом та спонукали їх ділитися любов'ю з ближніми.

«З усіх, хто сповідує християнство, — писала вона, — адвентисти сьомого дня мають бути першими у звеличенні Христа перед світом. Проголошення третьої ангельської вістки вимагає викладення істини про суботу. Цю істину, разом з іншими включеними у звістку, необхідно проголосити; але великий центр тяжіння, Христос Ісус, не має бути залишений поза увагою. Саме на хресті Христа милосердя й істина зустрічаються, а правда і мир цілуються. Грішника треба привести до того, щоб він подивився на Голгофу; з простою вірою маленької дитини він повинен довіритися заслугам Спасителя, прийняти Його праведність, повірити в Його милосердя» (*Gospel Workers*. Рр. 156, 157).

Навіть більше, Еллен Уайт наполягала на тому, що кожен віруючий покликаний бути частиною Божої місії. «Господь вимагає, щоб члени наших церков докладали значно більше особистих зусиль» (*Evangelism*. Р. 113).

«У Господній справі не повинно бути ледарів. Нехай різні люди об'єднуються в праці, як ловці людей. Нехай вони прагнуть зібрати душі з тління світу до спасенної чистоти Христової любові» (*Evangelism*. Р. 115). Сама Еллен Уайт була місіонеркою в Європі у 1880-х роках, а в Австралії — у 1890-х роках.

Саме через Божий пророчий заклик до людей щодо особистого посвячення й місії сатана «розлютиться» (Об'явл. 12:17) на Господній народ наприкінці часу. Це послідовники Ісуса, котрі мають останню вістку застереження, пророче керівництво й розуміння часу. «Господь відкрив нам небезпеки, які навколо нас і перед нами. Через дію Духа пророцтва Він викрив омані, що полонять світ, та промовив до Свого народу: “Ось дорога, — ідіть нею” [Ісаї 30:21]... “Велика боротьба” викриває оману сатани» (Ellen G. White. *Manuscript*. 31, 1890).

Сатана лютує, коли люди присвячують своє життя Ісусові, та робить усе, щоб дискредитувати Божий пророчий голос.

Деякі з методів лукавого спрямовані на дискредитацію пророчого дару Еллен Уайт як «неактуального». Зрештою, твердять його прибічники, вона писала в час, який дуже відрізняється від нашого. Інша спроба — посіяти недовіру, поставивши під сумнів її пророчі твердження та вказавши на неї як на фальшиву пророчицю. Але найефективніший спосіб зробити вістки Еллен Уайт неактуальними — це відвернути сучасне покоління від самостійного читання її творів.

Щоб дізнатися більше, відвідайте <https://whiteestate.org/absq/12>.

ЧАСТИНА I: ОГЛЯД

У тексті Йоїла 3:1 записана обітниця Господа про особливий прояв пророчого дару перед Його приходом: «Після цього відбудеться таке, що Я зіллю Мого Духа на всіх людей, — і почнуть пророкувати ваші сини і ваші дочки». Ця обітниця свідчить, що перед днем Господнім пророкування стануть інтенсивнішими. У тексті Об'явл. 12:17 міститься характеристика Божого останку на Землі: вони «зберігають Божі Заповіді й мають свідчення Ісуса». Цей текст — чітке християнське пророче висловлювання.

Адвентисти сьомого дня завжди вірили, що Церква володітиме духовними дарами й у постбіблійні часи. «Писання свідчать, що одним із дарів Святого Духа є пророцтво. Цей дар — ознака Церкви останку, і ми віримо, що він виявився в служінні Еллен Уайт. Її твори мають пророчий авторитет, даруючи Церкві втіху, керівництво, настанови та сприяючи її зростанню. Вони також свідчать, що Біблія — це стандарт, згідно з яким слід перевірятися всі вчення й досвід» (<https://adventist.org/beliefs/official/gift-of-prophecy>).

Урок цього тижня зосереджується на природі пророчого дару наприкінці часу. Урок дає вчителю можливість скерувати клас до роздумів про пророче служіння Еллен Уайт, яке є частиною виконання обітниці про дар пророцтва в останні дні історії Землі.

ЧАСТИНА II: КОМЕНТАР

1. Дар пророцтва та інші духовні дари існуватимуть до Другого приходу Христа.

Святе Письмо не містить жодних підтверджень думки про те, що дар пророцтва або будь-який інший духовний дар припиниться із завершенням біблійного канону. Навпаки, Біблія чітко наголошує, що ці дари існуватимуть та діятимуть до кінця історії Землі. Основоположний текст цієї концепції — Йоїла 3:1, який містить пророцтво про злиття Святого Духа в останні дні: «Після цього відбудеться таке, що Я зіллю Мого Духа на всіх людей, — і почнуть пророкувати ваші сини

і ваші дочки». Цей вірш безпосередньо пов'язує прояв пророчого дару з великим і страшним днем Господнім (див. вірш 4), наголошуючи, що дар пророцтва знову з'явиться наприкінці часу.

Так само в тексті Мал. 3:23 записано провіщення про відродження пророчого духу, особливої вістки перед останнім судом, подібної до вістки Іллі: «Перш ніж прийде великий і страшний Господній день, Я пошлю до вас пророка Іллю». Хоч Сам Ісус визнав, що це пророцтво частково виконалося в житті Івана Хрестителя (див. Матв. 17:10–13), котрий прийшов у «дусі та силі Іллі» (Луки 1:17), Він також натякнув, що остаточне виконання відбудеться в есхатологічному майбутньому — безпосередньо перед великим і страшним Господнім днем.

Новий Завіт підтверджує таку безперервність пророчого дару. Ісус попередив Своїх учнів, що в останні дні з'являться лжепророки, які спокусять багатьох (див. Матв. 24:11, 24). Це попередження логічно передбачає наявність істинних пророків у той самий період, інакше застереження щодо лжепророків втратило б значення. Апостол Павло також підтверджує постійну роль духовних дарів (зокрема пророцтва) у збудуванні Церкви й керівництві нею аж до завершення Божого Плану спасіння.

Він наголошує: духовні дари дані для того, «щоби приготувати святих для справи служіння, для збудування Христового тіла, аж поки всі досягнемо єдності віри й пізнання Божого Сина, досконалого змушніння, міри зрілості — повноти Христа» (Ефес. 4:12, 13). Цей уривок пояснює, що духовні дари залишатимуться активними, доки Церква не досягне Божественної зрілості — мети, яка буде остаточно реалізована тільки під час Другого приходу Христа.

2. «Свідчення Ісуса» (Об'явл. 12:17) — це дар пророцтва, явлений Божому народові останнього часу.

На підставі низки біблійних текстів адвентисти сьомого дня стверджують, що дар пророцтва знову з'явиться наприкінці часу. Текст Об'явл. 12:17 містить визначальну характеристику вірного Божого останку — вони «зберігають Божі заповіді й мають свідчення Ісуса». Словосполучення «свідчення Ісуса» було предметом ретельних лінгвістичних та богословських досліджень, і вчені-адвентисти дійшли висновку, що воно безпосередньо стосується пророчого дару. Пояснення цього зв'язку міститься в тексті Об'явл. 19:10: «А свідчення Ісуса — це

дух пророцтва». Цей зв'язок ще більше підкреслено в тексті Об'явл. 22:9, де ангел ототожнює апостола Івана та його «братів-пророків» з тими, «які мають свідчення Ісуса» (Об'явл. 19:10), і пов'язує це свідчення з пророчим одкровенням.

Ретельно вивчивши ці уривки в їхньому оригінальному грецькому контексті, учені-адвентисти сьомого дня підтвердили, що словосполучення «свідчення Ісуса» указує на прояв пророчого дару в Церкві останку наприкінці часу. Отже, існують вагомі біблійні докази, які дозволяють зробити такий висновок: Бог явно і незаперечно відновить пророчий дар перед Другим приходом Христа, ведучи Свій вірний народ через бурхливі останні події історії Землі (див. Ranko Stefanovic. Chapter 9: "The 'Spirit of Prophecy' in the Revelation of John" // Alberto Timm and Dwain Esmond, eds., *The Gift of Prophecy in Scripture and History* (Hagerstown, MD: Review and Herald Publishing Association, 2015). Pp. 186–197).

3. Пророчий дар Еллен Уайт підсилює місію Церкви та мотивує віруючих до повного посвячення Христу.

Проаналізуйте наступний короткий виклад висловлювань Еллен Уайт щодо навчання та проповіді про Христа. Обговоріть з вашим класом, як ці матеріали підтверджують пророчий дар, або «свідчення Ісуса», та зосереджують місію адвентистів сьомого дня на Христі.

Її заклик до місії ґрунтується на звеличенні Христа. Еллен Уайт наголошує: Христос завжди має бути центром уваги в проголошенні третьої ангельської вістки. Проповідуючи про суботу та інші важливі істини, ніколи не слід забувати про праведність Христа. Єдина надія грішника полягає в тому, аби з простою, дитячою вірою дивитися на Голгофу, покладаючись на заслуги Ісуса й довіряючи Його милосердю. Усі зусилля в євангельській праці повинні вказувати на спасенну силу Христа, гарантуючи, що ця вістка не просто доктринальна, а спасенна (див. Ellen G. White. *Evangelism*. Pp. 185, 186).

Проповідь і навчання мають зосереджуватися на Христі, а служителі повинні бути наповнені любов'ю й радістю Христа настільки, аби з глибокою серйозністю представляти Його в кожному слові. Розп'яття, воскресіння, вознесіння і Другий прихід Христа мають бути центром кожної вістки. Служителі повинні звеличувати Христа в проповідях, молитвах і піснях, ведучи душі до споглядання Агнця

Божого. У проповідях не повинно бути нічого, що затьмарювало б Христа — Божу премудрість і силу. Кожна промова має вести слухача до покаяння, спасіння і впевненості в абсолютній достатності Христа (див. Ellen G. White. *Gospel Workers*. Pp. 159, 160).

Багато людей у світі досі не знає про План спасіння, тому адвентистським проповідникам необхідно дбати про те, щоб їхні проповіді постійно звеличували Христа як прихисток для грішників. Помилково вважати, що слухачі вже знайомі з Євангелієм; навпаки, слід докласти всіх зусиль, аби пояснити необхідність покаяння і віри в Христа. Хоч теологічні проповіді мають своє місце, вони ніколи не повинні бути позбавлені Христа і Його розп'яття. Практичне, проникливе уявлення про праведність Христа досягає душ і Святий Дух перетворює їх (див. Ellen G. White *Gospel Workers*. Pp. 158, 159).

Еллен Уайт також застерігає від проповідей, у яких відсутня праведність Христа, описуючи такі проповіді як сухі й бездуховні. Якщо проповідники не наголошують на дарі праведності Христа, їхні вістки стають лише інтелектуальними вправами, які не годують овець. Натомість Євангеліє слід викладати як глибоко змістовне, а Христа і Його спасенні заслуги представляти як живий центр усього. Служителі мають проповідувати Христа з власного досвіду, ділячись красою Його милосердя і благодаті в такий спосіб, аби привабити до Нього грішників. Євангеліє має сяяти, як дорогоцінний камінь, приваблюючи серця до своєї осяйної істини (див. Ellen G. White. *Evangelism*. Pp. 186, 187).

Серйозну небезпеку становить проповідь, яка оминає кров Христа, нагадуючи жертву Каїна — прийнятну за формою, але позбавлену необхідного викуплення. Багато служителів виголошують добре структуровані аргументи, але не торкаються серця спасенною силою жертви Христа. Проповіді ніколи не повинні бути лише інтелектуальними вправами; вони мають спонукати слухачів запитати: «Що ж мені робити, аби спастися?» Як люди, котрим довірено останнє попередження, «адвентисти сьомого дня повинні бути першими у звеличенні Христа перед світом» (Ellen G. White. *Gospel Workers*. P. 156).

Для подальшого вивчення: про центральну роль Христа у вістці адвентистів сьомого дня див. Ellen G. White. *Evangelism*. Pp. 184–199.

ЧАСТИНА III: ПРАКТИЧНЕ ЗАСТОСУВАННЯ

Нижче вам запропоновані запитання для обговорення в класі. Виберіть із них такі, які найкраще залучать ваш клас до змістовних роздумів та активної дискусії.

1. Як знання про безперервну дію духовних дарів аж до повернення Христа формує наші очікування щодо діяльності Бога в Церкві сьогодні?

2. Чи були ви особисто свідком прояву духовного дару, а може, відчули його на собі? Якщо так, поясніть. Як це вплинуло на вашу віру?

3. Які кроки ми можемо зробити як група, щоб визначити й розвивати дані нам Господом духовні дари?

4. Як ми можемо заохочувати одне одного бути вірними біблійній істині, залишаючись відкритими для керівництва Святого Духа?

5. Тексти Йоїла 3:1–5 та Об'явл. 12:17 підтверджують, що пророчий дар діятиме і в останні дні. Як ця істина має впливати на наше розуміння Божого керівництва сьогодні?

6. Як акцент Еллен Уайт на звеличенні Христа свідчить про природу її пророчого служіння Церкві?

7. Чому Христос має бути в центрі всіх проповідей, настанов і свідчень?

8. Чи чули ви коли-небудь проповідь або біблійне дослідження, яке більше зосереджувалося на доктрині, ніж на Христі? Якщо так, як це вплинуло на вас?

9. Як ми можемо досягти такого стану, коли вся наша діяльність — поклоніння, навчання, проповідь — буде зосереджена на Христі?

10. Що ми можемо робити як Церква останку та окремі особи для поширення пророчої вістки серед ближніх?

11. Як ми можемо зробити пророчу вістку більш доступною й актуальною для тих, хто не знайомий з нею?

12. Як ми можемо застосовувати пророчу вістку в нашому житті й спільноті?

13. У тексті Об'явл. 12:17 сказано, що Останок має «свідчення Ісуса». Грецьке дієслово «мати» означає особисту власність. Не всі члени Церкви мають пророчий дар, але вони володіють його порадами. Володіння, або зберігання, також передбачає управління. Як ми можемо бути хорошими розпорядниками пророчого дару, який виявився через Еллен Уайт?

БЛАГОСЛОВЕННЯ ІЗ ПРОРОЧОГО СЛОВА

Біблійні тексти для дослідження:

1 Кор. 1:10–13; 2:2; Івана 1:1–5; 17:20–23; 2 Тим. 3:16, 17; 4:1–5; Ісаї 40:1–5.

Пам'ятний текст:

«Усе Писання богонатхненне й корисне для навчання, для докору, для виправлення, для виховання в праведності, щоби Божа людина була досконала, на всяке добре діло готова» (2 Тим. 3:16, 17).

Бог ніколи не просить нас вірити сліпо. Навпаки, докази Його існування переконливі. Сама лише природа, навіть після 6000 років існування гріха, свідчить про реальність Бога — Бога не тільки не-ймовірної творчої сили (подивіться хоча б на фотографії з космічного телескопа Джеймса Вебба), але й любові.

І це ще не все. Навіть після того, як апостоли, «будучи з Ним на святій горі, чули цей голос, що пролунав з неба», Петро наголошував: «Ми маємо ще непорушне пророче слово. Ви добре робите, зважаючи на нього як на світильник, який світить у темному місці, — доки почне розвиднятися, і ранкова зоря засяє у ваших серцях» (2 Петра

1:18, 19). Можливо, ми не чуємо Божого голосу так, як Петро, однак теж маємо «непорушне пророче слово».

Господь промовляв до нас через Своїх пророків — як канонічних, так і неканонічних. Даних нам доказів більш ніж достатньо. Залишається лише одне запитання: Чи відкриті ми для прийняття цих доказів? Священна історія свідчить: багато хто не був відкритий. Нехай же ми, з Божої ласки, не припустимося того самого фатального гріха.

Неділя, 20 грудня

ПРОРОЦТВО ЗВЕЛИЧУЄ ХРИСТА

Пророцтво — це засіб спілкування Бога з Його народом та єднання народу з Богом. Тож не дивно, що сатана (дракон) розлютився на жінку (Божу Церкву) і пішов воювати з останком її нащадків (див. Об'явл. 12:17).

Які відмітні риси цього вірного останку нащадків жінки? Вони дотримуються Заповідей і мають свідчення Ісуса. У тексті Об'явл. 19:10 зазначено, що це свідчення — «дух пророцтва».

Прочитайте тексти 1 Кор. 2:2; Гал. 6:14. Як Павло розкрив мету свого життя і служіння, тобто велику мотивацію, заради якої жив?

Апостоли прийняли Ісуса на підставі не тільки власного досвіду, а й свідчень пророків і праведників, чиї слова лунали впродовж століть. Християнський світ має повний досконалий ланцюг свідчень, який проходить через Старий і Новий Завіти: перший указує на прийдешнього Спасителя, а другий відкриває Ісуса, Котрий відповідає всім ознакам Месії-Спасителя. Усього цього достатньо для утвердження віри тих, хто бажає вірити. «Божий задум полягав у тому, щоб залишити людям справедливу можливість розвивати віру в силу Бога і Його Сина та в дію Святого Духа» (Ellen G. White. *The Spirit of Prophecy*. Vol. 3. P. 182).

Здебільшого питання збереження віри не інтелектуальне, а моральне. Це справа серця, а не голови. Коли люди закривають свої серця, їхній розум, на жаль, піде за ними.

Прочитайте уривок Івана 1:1–5. Що ці тексти повідомляють нам про Ісуса?

Якщо Ісус, Слово Боже, існував до нас, став тілом і жив серед нас, то з цього випливає, що Він був невід'ємною частиною вісток, даних Богом Своїм пророкам. Навіть пророки, котрі несли вістку, яка прямо не стосувалася Ісуса, також були натхнені Святим Духом.

Подумайте про неосяжний Усесвіт і про те, що Ісус, його Творець, помер за нас. Яка надія це вам дає?

Понеділок, 21 грудня

ПРОРОЦТВО ПІДТВЕРДЖУЄ БІБЛІЮ

Фактично Біблія — це результат діяння Святого Духа через дар пророцтва. У тексті 2 Петра 1:21 зображено процес богонатхнення: «Адже пророцтво ніколи не було з волі людини, але від Бога звіщали мужі, натхнені Святим Духом».

Прочитайте тексти 2 Тим. 3:16, 17. Як цей уривок наголошує на авторитеті й богонатхненності Святого Письма?

Без Біблії люди не мали б можливості орієнтуватися в лабіринтах гріховного світу, а це — прямий шлях до загибелі. Сьогодні Біблія поширена скрізь і доступна в різних форматах, але так було не завжди. Наприклад, за часів Ісуса для читання були доступні лише сувої Старого Завіту і тільки священники й рабини могли їх досліджувати. Прості люди здебільшого не мали прямого доступу до Святого Письма. За тих часів сувої Святого Письма коштували дуже дорого.

Прочитайте текст Луки 24:27. Як Ісус після Свого воскресіння допоміг двом зневіреним учням зрозуміти Його унікальну місію?

Ісус — найбільший Пророк усіх часів; єдиний, Котрий є Слово (див. Івана 1:1–3) — звеличив Святе Письмо (див. Івана 7:38). Одне з найцінніших благословень дару пророцтва полягає в тому, що він підтверджує Писання.

«Ті, на кого Святе Письмо справило враження як голос Божий і хто бажає дотримуватися його вчення, повинні щодня навчатися, щодня отримувати духовний запал і силу, які передбачені для кожного справжнього віруючого в дар Святого Духа» (Ellen G. White. *Signs of the Times*. March 8, 1910). Істинний дар пророцтва завжди звеличує

Писання. Він завжди вказує чоловікам і жінкам на Слово Боже як єдине правило віри та практики.

Чому Ісус указав двом учням на Писання, перш ніж відкритися їм? Що це говорить нам про те, наскільки фундаментальним для нас має бути Слово Боже?

Вівторок, 22 грудня

ПРОРОЦТВО — БОЖИЙ ДЕТЕКТОР ІСТИНИ

Деякі вчені підрахували, що станом на 2025 рік у світі налічується близько 49 000 християнських деномінацій. У який спосіб віра, котра почалася з Ісуса Христа, могла розростися до такої кількості різних систем вірувань? Відповідь криється в багатьох різних інтерпретаціях Писання, що з'явилися з плином часу. Звичайно, усі вони не можуть бути правильними, адже в багатьох випадках учення одних церков суперечать ученню інших.

Від самого початку (див. Бут. 2:16, 17; 3:1–5) плутанина була одним з найуспішніших способів сатани відвести людей від Божої істини. Як і у випадку з Адамом та Євою, сатана змішує достатньо істини з оманю, щоб підпорядкувати собі чоловіків і жінок. Упродовж усіх часів диявол вводив в оману Божий народ (див. 2 Хронік 36:14–16). Він навіть намагався спокусити Ісуса (див. Матв. 4:1–11), але Спаситель відповів на вмовляння сатани чітким «Написано!» (Матв. 4:4).

Прочитайте уривок 2 Тим. 4:1–5. Яку важливу пораду щодо Божого Слова апостол Павло дає Тимофієві? Чому апостол так наполегливо закликав свого молодого співробітника готуватися до майбутнього важкого часу? _____

Пророчим поглядом Павло передбачив час, коли чоловіки й жінки не любитимуть Божого Слова та не підкорятимуться йому. Натомість вони шукатимуть духовних учителів, котрі будуть захоплювати їхню уяву хитрими вигадками. У такому разі Господь дозволяє цим людям іти власним шляхом (див. Римл. 1:28), на якому вони зіткнуться із сильними оманами й повірять у неправду, якої шукають. «І за це Бог посилає їм дію омани, щоб вони повірили в неправду, аби суд прийняли всі, хто не повірив правді, а уподобав неправду» (2 Сол. 2:11, 12).

Проте людям, відкритим для правди, Ісус пообіцяв, що вони «пізнають істину» (Івана 8:32). Пророчий дар — це Божий засіб відокремлення істини від омани, світла від темряви.

Фактично ми можемо досить легко розпізнати істинну Церкву серед усього розмаїття деномінацій. Якщо не відмовитися від суто біблійної суботи, тоді практично відсіється 99,5 % релігій та конфесій, оскільки переважна більшість церков не дотримується четвертої заповіді.

А якщо не вірити в те, що мертві або відразу потрапляють на Небо і перебувають з Ісусом, або горять зараз у пеклі й горітимуть вічно — тоді що?

Тоді відсіється ще 99,5 % із тих 0,5 %, які залишилися після першого тесту.

Отже, куди ще, крім Церкви адвентистів сьомого дня, ви можете піти?

Середа, 23 грудня

ПРОРОЦТВО ВТІШАЄ БОЖИЙ НАРОД

Прочитайте тексти Матв. 11:28, 29. Що Ісус запрошує нас зробити? Що Він обіцяє всім, хто приходить до Нього? _____

Бог завжди піклувався про благополуччя людей. Перш ніж створити Адама та Єву, Він приготував для них досконале житло, яке б радувало й захоплювало їх (див. Бут. 1). Господь забезпечив людей усім необхідним для їхнього комфорту. Коли свята пара згрішила, Він почав шукати їх (див. Бут. 3:9), провівив прихід Спасителя (вірш 15) та виготовив одяг, аби прикрити їхню наготу (вірш 21). Бог зацікавлений у благополуччі Своїх створінь.

Мабуть, жодне благословення дару пророцтва не є більш недооціненим, ніж його роль як джерела втіхи й оновлення для Божого народу впродовж століть.

Прочитайте уривок Ісаї 40:1–5. Яку вістку від Бога пророк Ісаї проголосив Його стражденному народові? Як ми можемо застосувати цей принцип у своєму житті? _____

Бог бажав, щоб Юда знав: хоч Йому доведеться покарати їх, Він не відкине їх остаточно. Господь не тільки дав Ісаї вістку підбадьорення для Свого зламаною народу, але й навчив пророка, як саме донести цю вістку. Це потрібно було зробити з великою ніжністю, любов'ю і турботою. Бог настільки був занепокоєний тим, аби ця утішлива

вістка досягла сердець Його дітей, що нічого не залишив на волю випадку. Такі вістки розради повторюються по всій книзі Ісаї (див. Ісаї 12:1; 49:13; 51:3 тощо). Недаремно цього пророка називають старозавітним евангелістом.

Апостол Павло попереджав, що всі, хто бажає жити побожно в Ісусі Христі, зазнають переслідувань (див. 2 Тим. 3:12). У прийдешні важкі часи ми потребуватимемо слів розради й надії. Дар пророцтва — це засіб, за допомогою якого Господь потішить і зміцнить Свій народ перед тим, як повернеться, щоб забрати його додому.

У якій сфері свого життя ви потребуєте слів розради й надії? Що Бог доручає нам робити після того, як потішив нас? (Див. 2 Кор. 1:3, 4).

Четвер, 24 грудня

ПРОРОЦТВО ОБ'ЄДНУЄ

Прочитайте уривки Івана 17:20–23; 1 Кор. 1:10–13. Який основний заклик лежить в основі цих уривків?

Коли Ісус наближався до хреста, Він дуже бажав, щоб усі Його послідовники стали єдині, як Він та Отець єдині в любові, меті й діях. Єдність, про яку молився Ісус, не була якоюсь прісною одноманітністю. Спаситель молився про здійснення потужного пророцтва перед Його поверненням: люди різного походження, етнічної приналежності й понять об'єднуються в Ньому та в Отці силою Святого Духа. Апостол Павло розвинув цю тему, бажаючи коринтських віруючих мати одну думку, проголошувати одну істину та не мати розділень (див. 1 Кор. 1:10). Чому ж ця пророча єдність така важлива?

Ісус молився: «Та благаю... щоб усі були одне, — так, як Ти, Отче, у Мені, а Я в Тобі, — щоб і вони в Нас були; аби світ повірив, що Ти Мене послав» (Івана 17:21).

Бог бажає спасіння всім людям, але перш ніж спастися, вони повинні повірити в Ісуса і в те, що Бог послав Його задля спасіння світу. Коли різні групи людей визнають Ісуса своїм Господом і Спасителем, з любов'ю й безкорисливістю служачи одне одному, тоді світ повірить: Ісус був Тим, за Кого Себе видавав. Єдність, про яку молився Христос, — цілеспрямована й потужна. На жаль, від самого початку

цій єдності загрожували сили зла. Проаналізуйте, наприклад, текст Дії 6:1. Уже в ті ранні часи християнство переживало розділення!

Єдність — це наслідок діяння Святого Духа через дари, які Він роздає. У тексті Ефес. 4:11–15 сказано, що Святий Дух наділяє дарами, щоб озброювати віруючих і навчати Тіло Христове, «аж поки всі досягнемо єдності віри й пізнання Божого Сина, досконалого змужніння, міри зрілості — повноти Христа» (Ефес. 4:13). Дар пророцтва — один з найважливіших дарів для об'єднання Божого народу, і особливо в час наближення Другого приходу Христа, щоб вони увірували в Господа Ісуса і спаслися (див. Дії 16:31).

Сьогодні всесвітня Церква адвентистів сьомого дня — чи не найрізноманітніша протестантська релігійна організація у світі. Як ми, члени цієї Церкви, можемо демонструвати таку єдність, яка допоможе людям повірити в Ісуса? Які сили й ідеї загрожують нашій єдності?

П'ятниця, 25 грудня

СПРОБУЙ ШЕ РАЗ

Кілька років тому компанія *Kellogg* створила привабливий рекламний слоган для своїх сніданкових пластівців. Намагаючись повернути клієнтів, які перейшли до інших брендів, вона заохочувала клієнтів «скуштувати пластівці знову вперше». Чи може цей вислів також спрацювати для адвентистів сьомого дня, котрі приділили багато часу вивченню Біблії й життя Еллен Уайт, але менше часу «куштуванню» її творів? Відвідування семінарів про Еллен Уайт дасть вам уявлення про її життя і служіння, проте не «скуштувавши» особисто, ви не зможете по-справжньому оцінити й відчутти духовне благословення її пророчих вісток. Тільки той, хто читає ці натхнені Духом твори, особливо в контексті, може оцінити те, що Господь дарував нам.

Як ми вже зазначали впродовж цього кварталу, Еллен Уайт веде нас до біблійної істини та з'єднує нас із Богом. Читання її пророчих вісток приносить великі благословення.

Опитування, проведене Роджером Дадлі та Десом Каммінгсом-молодшим, виявило кілька цікавих фактів. Люди, котрі регулярно читають праці Еллен Уайт, мають глибші й тісніші стосунки з Ісусом, ніж ті, хто не читає їх; вони мають сильнішу впевненість у спасінні, регулярніші сімейні богослужіння та бажання свідчити іншим. «Рідко

яке дослідження виявляє, що докази настільки сильно схилиються до одного висновку, — зазначили двоє дослідників. — В опитуванні щодо зростання Церкви, у кожному пункті, який стосується особистих поглядів або практик, член Церкви, який регулярно вивчає книги Еллен Уайт, здебільшого має вищий рейтинг, ніж член Церкви, який читає їх зрідка або взагалі не читає... Безперечно, це означає, що регулярне читання матеріалів Еллен Уайт справді позитивно впливає на життя і свідчення християнина» (Dudley and Cummings. "Who Reads Ellen White?". *Ministry*. October 1982. P. 12).

Упродовж цього кварталу ми дізналися, що Бог спілкується з людьми через Своїх пророків. Їхні вістки єднають нас із Господом, справляючи освячувальний вплив на всі аспекти нашого життя, особливо на ті, що пов'язані з обітницею про спасіння в Ісусі: «Скуштуйте й побачите, Який добрий Господь» (Псал. 34:9). Ці вістки закликають нас до святості, перетворення життя, особистої євангелізації та служіння ближнім. Це важлива підготовка до виконання нашої ролі в проголошенні Триангельської вістки світові під час очікування Другого приходу Ісуса.

Щоб дізнатися більше, відвідайте <https://whiteestate.org/absg/13>.

ЧАСТИНА I: ОГЛЯД

У висновку до своєї дисертації про Еллен Уайт Рой Грем зазначив: «Роль і позиція Еллен Уайт в адвентизмі сьомого дня залишаються центральними. Внутрішня цінність її праці досі очевидна як у тому, що було досягнуто за її життя, так і в напрямку, який вона вказала своїй конфесії через свої твори. Вона турбувалася про те, аби бачити розвиток консервативного, однак прогресивного, несектантського християнського руху, який би пропонував альтернативну вселенську концепцію — примирений народ у міжнародній організації, об'єднаний метою і служінням своєму світові. Їхньою мотивацією мала бути Божя любов, виявлена в Христі та зрештою продемонстрована в парусії* й есхатоні**. Така есхатологія була б їхньою раціональною причиною існування та універсальним прапором» (Graham. *Ellen White: Co-Founder of the Seventh-day Adventist Church* (New York: Peter Lang Publishing Inc., 1985)).

Наш останній урок — гарна нагода для роздумів про роль і позицію Еллен Уайт у Церкві та про ставлення кожного члена Церкви до її праці.

Упродовж кварталу ми досліджували переваги біблійного дару пророцтва. Тепер підготуйте свій клас до обговорення благословень постбіблійного пророчого дару, який виявився в житті й служінні Еллен Уайт.

ЧАСТИНА II: КОМЕНТАР

1. Пророцтво в Писанні звеличує Христа і веде нас до глибшого дослідження Біблії.

Христос чітко дав зрозуміти Своїм учням, що Старий Завіт свідчить про Нього: «І, почавши від Мойсея та від усіх пророків, Він пояснив

* **Парусія** — буквально, **видиме, славне повернення Ісуса Христа наприкінці історії світу (прим. експерта).**

** **Есхатон** — **кінцева межа історії**, останній етап Божого задуму щодо світу й людини (прим. експерта).

їм з усього Писання те, що стосувалося Його» (Луки 24:27; див. також вірш 44). Старозавітні пророцтва ведуть нас до Христа кількома способами: передбачаючи Його Прихід, розкриваючи Його роль як Месії та підкреслюючи потребу людства в спасінні. Через конкретні пророцтва про народження, життя, страждання, смерть і воскресіння Месії старозавітні пророки вказували на Ісуса, у Котрому мав виконатися Божий План спасіння.

Пророцтва, маючи Божественне підтвердження їхньої авторитетності, автентичності та призначення, ведуть нас до Біблії. Біблійні пророцтва, здебільшого виголошені задовго до їхнього виконання, демонструють верховний контроль Бога над історією та Його план для людства. Коли ці пророцтва збуваються, як, наприклад, месіанські пророцтва, що виконалися в Ісусі Христі, вони підтверджують, що Біблія — натхненне Слово Боже. Оскільки Христос — «серце пророцтва» (див. J. Barton Payne. *Encyclopedia of Biblical Prophecy: The Complete Guide to Scriptural Predictions and Their Fulfillment* [Eugene, OR: Wipf & Stock Publishers, 2020]. Р. 7), Його Особа та викупні діяння є ключем до всіх біблійних пророцтв. Відкриваючи Божу волю й указуючи на Христа, пророцтва привертають людей до Нього як до «Зорі ранньої, досвітньої» (Об'явл. 22:16) та до Біблії як до найвищого джерела істини й надії.

2. Пророцтво веде нас до істини і дарує втіху.

Пророцтво веде нас до істини, відкриваючи Божественний план, підтверджуючи суверенітет Господа в історії й указуючи на остаточне виконання Його обітниць. Біблійні пророцтва відкривають істини про характер Господа, Його задум щодо людства та остаточну перемогу над сатаною через Христа. Біблійні пророцтва також підтверджують авторитет Святого Письма, оскільки здійснені пророцтва свідкують про незмінну вірність Господа. Пророцтво також висвітлює Божі моральні й духовні істини, закликаючи людей до покайання та зростання у вірі (див. Louis F. Were. *The Moral Purpose of Prophecy* [Sarasota, FL: First Impressions, 1998]). Зрештою, пророцтво приносить утіху, даруючи надію й упевненість у Божому контролі над майбутнім.

3. Пророцтво сприяє єдності Церкви.

Апостол Павло пише, що Церква збудована «на основі апостолів і пророків, де наріжним каменем є Сам Ісус Христос» (Ефес. 2:20). Цей текст наголошує на єдності Церкви, зображуючи її як єдину

структуру, збудовану на спільному фундаменті. Посилаючись на апостолів і пророків як на основу Церкви, Павло підкреслює їхню єдину вістку — Божий План спасіння, виконаний у Христі. Цей стандартний фундамент скріплює всіх віруючих в одній істині, виходячи за межі культурних, соціальних й етнічних розбіжностей; він сприяє єдності, зосереджуючи увагу Церкви на апостольському та пророчому свідченні, яке відкриває Божі плани щодо людства.

Писання зображує Христа «головним наріжним каменем», і ця метафора відображає Його надважливу роль у підтримці всієї структури. У стародавній архітектурі наріжний камінь з'єднував та скріплював фундамент, забезпечуючи стабільність. Так і Христос об'єднує Церкву, збираючи різних членів Його тіла в одну духовну родину. Без Ісуса фундамент не був би цілісним, але з Ним він залишається міцним і єдиним. Якщо пророча вістка зосереджується на Христі, вона приносить єдність Церкві.

4. Благословення пророчого служіння Еллен Уайт можна отримати тільки через «куштування», тобто через досвід дослідження й застосування її творів.

Обговоріть наведені нижче сім благословень, отримуваних від читання й застосування творів Еллен Уайт. Після обговорення цих благословень попросіть клас перелічити інші благословення, які вони можуть отримати від читання й застосування її праць у своєму житті.

А. Духовна життєва сила й оновлення. Дослідження праць Еллен Уайт сприяє розвитку глибокої духовної життєвої сили й упевненості, наближаючи читачів до Христа. Її твори наголошують на важливості особистої відданості, заохочуючи віруючих до виховання звички молитися, вивчати Біблію і покладатися на Святого Духа. Багато читачів її книг (зокрема книг «Дорога до Христа» і «Бажання віків») відчують оновлення свого духовного життя, оскільки отримують більш чітке уявлення про любов Бога та Його план для їхнього життя.

Б. Практичні поради для повсякденного життя. Твори Еллен Уайт також сповнені практичної мудрості для повсякденного життя. Її поради охоплюють багато тем, включаючи здоров'я, сімейне життя, освіту, етику праці, розвиток характеру. Вона викладає біблійні принципи в доступній застосовній формі, допомагаючи читачам ухвалювати мудрі рішення, які відповідають Божій волі. Дотримуючись практичних порад з її праць, віруючі можуть розвивати здоровіший

спосіб життя, міцніші взаємини в сім'ї й чіткіше уявлення про мету своїх щоденних обов'язків.

В. Пророче розуміння біблійних тем, історії і вселенського конфлікту між Христом і сатаною. Однією з найпереконливіших переваг читання творів Еллен Уайт є можливість долучитися до її пророчого розуміння біблійних тем, історії та подій останнього часу. Її твори слугують лінзою, через яку читачі можуть отримати глибше розуміння історії та Святого Письма; ці твори пояснюють складні теологічні концепції та їхню актуальність для сьогодення. Наприклад, п'ятитомник «Конфлікт віків» пропонує панорамний огляд вселенського конфлікту між добром і злом, що зміцнює віру в остаточний План Бога щодо спасіння людства.

Г. Готовність до повернення Христа. Твори Еллен Уайт вселяють відчуття терміновості й необхідності підготуватися до Другого приходу Христа. Вони нагадують віруючим, що християнське життя — це шлях підготовки, закликаючи їх жити з надією, вірністю, пильністю. Сестра Уайт наголошує: готовність до Приходу Христа — це не страх або зовнішнє дотримання обрядів, натомість глибокі особисті стосунки з Ісусом, які перетворюють серце. Її твори заохочують віруючих жити цілеспрямовано, щодня роблячи вибір, який відображає їхню остаточну надію на повернення Христа.

Г. Дух місії та служіння. Ще одна важлива перевага читання праць Еллен Уайт полягає в тому, що її твори заохочують до місії та служіння. Вона постійно закликає віруючих вийти за межі егоцентричної віри й активно поширювати «вічне Євангеліє» (див. Об'явл. 14:6). Її твори підкреслюють, що справжнє християнство полягає в особистому благочесті й участі в Божій справі, спрямованій на навернення ближніх до Христа. Її книги, такі як «Служіння зцілення» та «Християнське служіння», містять практичні поради щодо ефективного служіння іншим через такі засоби, як медико-місіонерська праця, особистий евангелізм, доброчинність. Її твори пробуджують почуття відповідальності за духовне піднесення людства, надихаючи віруючих використовувати свої таланти й ресурси для слави Божої.

Д. Любов до Писання. Твори Еллен Уайт надихають на глибоку любов до Біблії, постійно повертаючи читачів до неї як до найвищого авторитету. Сестра Уайт представляє свої вістки не як заміну Святого Письма, а як керівництво для кращого розуміння й застосування

його істин. Такі її книги, як «Виховання та освіта» і «Наочні уроки Христа», ясно і глибоко висвітлюють біблійні теми, роблячи Біблію більш доступною й захопливою. Вона заохочує до щоденного вивчення, закликаючи віруючих роздумувати над Писанням, усвідомлювати його обітницю й жити за його принципами. Багато читачів її творів відчувають нове захоплення Словом Божим, знаходячи радість у його вченні і силу в його обітницях.

Е. Єдність Церкви. Твори Еллен Уайт сприяють єдності Церкви адвентистів сьомого дня, пропонуючи єдину теологічну основу, утверджуючи біблійні істини та спрямовуючи членів у вірі й практиці. Її поради щодо вчення, способу життя та місії допомагають підтримувати єдність між різними культурами і поглядами, сприяючи формуванню спільної ідентичності серед адвентистів у всьому світі. Її твори надихають на спільну мету й духовну згуртованість, наголошуючи на христоцентричному житті, темі вселенської боротьби та місії Церкви. Праці Еллен Уайт продовжують слугувати орієнтиром для єдності, заохочуючи до вірності Біблії та до глобальної місії Церкви.

Для подальшого вивчення: див. Gerhard Pfandl. *The Gift of Prophecy: The Role of Ellen White in God's Remnant Church*. Pp. 106–114; див. <https://egwwritings.org/read?panels=p13965.704&index=0>). Для ознайомлення з іншим переліком благословень від читання творів Еллен Уайт див. також Graham. *Ellen White: Co-Founder of the Seventh-day Adventist Church*. Pp. 414–430.

ЧАСТИНА III: ПРАКТИЧНЕ ЗАСТОСУВАННЯ

Нижче вам запропоновані запитання для обговорення в класі. Виберіть із них такі, які найкраще залучать ваш клас до змістовних роздумів та активної дискусії.

1. Як дослідження пророцтв поглибило ваше розуміння ролі Христа в історії та вашому житті?
2. Як виконання пророцтв зміцнило вашу віру в авторитет Святого Письма?
3. Як біблійні пророцтва спрямовують ваше життя і додають упевненості у важкі часи?
4. Які біблійні пророцтва про Христа вплинули на ваш шлях віри?
5. Як пророчі вістки допомагають об'єднати Церкву, котра складається з представників різних національностей і культур?

6. Чи сприяли твори Еллен Уайт вашому духовному зростанню й особистій відданості Богові?

7. Чи читання творів Еллен Уайт вплинуло на ваші щоденні рішення і спосіб життя?

8. Які ідеї з творів Еллен Уайт допомогли вам розвинути глибше посвячення місії та служінню?

9. Як ви можете розвинути глибшу любов до Святого Письма завдяки настановам із праць Еллен Уайт?

10. Як твори Еллен Уайт посилюють відчуття терміновості та необхідності готуватися до повернення Христа?

11. Як пророчі вістки формують ваші цінності та пріоритети?

12. Як ви можете сприяти єдності вашої громади, застосовуючи принципи, викладені в богонатхненних порадах Еллен Уайт?

13. Як би ви описали роль творів Еллен Уайт у Церкві адвентистів сьомого дня сьогодні? Яке місце вони займають у вашій місцевій громаді? Чи достатньо уваги приділяють їм працям ваші брати і сестри? Чи зауважуєте ви, що ці твори є меншим світлом, яке веде до більшого світла — до Біблії?

ПРОГРАМА ЗРОСТАННЯ ТА РОЗВИТКУ ВЧИТЕЛІВ СУБОТНЬОЇ ШКОЛИ

ТЕМА 6

Вступ

Підготовка вступу — одне з найскладніших завдань для вчителів. Практика показує, що ті всіляко намагаються оминати цей етап роботи. Проте варто наполегливо й терпляче працювати над вступом, адже саме він є ключем до успішного уроку.

Як і інші ключові елементи (головна думка та мета), вступ є незамінною частиною уроку СШ. Саме з нього все починається, і саме від його якості залежить глибина дослідження та сприйняття матеріалу аудиторією. Процес підготовки уроку можна порівняти з вибором вбрання перед виходом на вулицю:

Підбір гардероба (Матеріал): спочатку ми оглядаємо весь фактичний матеріал, з яким будемо працювати.

Верхній одяг (Головна ідея): далі ми обираємо основу — наше «пальто», навколо якого будується урок.

Взуття (Мета): визначаємо напрямок руху — куди саме ми маємо прийти разом з учнями.

Головний убір (Вступ): насамкінець додаємо фінальний акцент, який першим упадає в око й завершує цілісний вигляд уроку.

Під час викладання вчитель дотримується такої послідовності: вступ, основна частина (що розкриває головну думку) та висновок (сформований на основі мети заняття).

Що таке вступ?

Вступ до уроку — це яскрава історія, ілюстрація, влучне запитання або наочність, що здатні захопити увагу учнів та окреслити суть теми. Варто пам'ятати, що в класі завжди можуть бути люди, які прийшли вперше. Саме тому для вступу краще обирати життєві приклади, а не складні біблійні образи. Це зробить матеріал зрозумілим для гостей і допоможе уникнути напруги, пов'язаної з новою для них тематикою.

Вступ має бути лаконічним, емоційним та незабутнім. Його головна функція — заволодіти увагою аудиторії. Якщо вчитель зацікавить учнів із перших хвилин, увесь урок пройде у форматі живої дискусії. Вступ або активує мислення, або налаштовує мозок на пасивність.

Учні приходять до церкви зі своїми думками, які часто не полишають їх упродовж усього служіння. Якщо початок уроку виявиться нудним або надто формальним, він не зможе переключити увагу людей з їхніх внутрішніх переживань на тему уроку. Завдання вступу — активувати мислення та спрямувати його до духовних істин. Коли вступ підготовлений належним чином, істина захоплює свідомість слухачів із перших хвилин.

У вчителя є лише дві-три хвилини, щоб заволодіти увагою аудиторії. Саме за допомогою вступу як влучного інструмента він залучає учнів до активної участі. Вдалий початок інтригує та викликає в учня щире бажання долучитися до дослідження.

Домашнє завдання:

1. Читання фактичного матеріалу (уроку).
2. Сформулювати головну думку уроку.
3. Сформулювати мету уроку.
4. Підготувати вступ до уроку.

Для тих, хто проводить навчання учителів:

Увага! Не варто переходити до теорії, доки кожен не виконає домашнє завдання. Ви маєте бути цілком упевнені, що вчителі Суботньої школи (СШ) засвоїли цей матеріал. Кожен учасник повинен уміти формулювати влучну головну думку, визначати конкретну практичну мету та готувати дієвий вступ.

Якщо хтось проігнорував завдання, не встиг або відчуває труднощі — спокійно поясніть значущість цього етапу. Протягом наступних півтора місяця на кожній зустрічі вчителів повторюйте пройдені теми. Проведіть усне або письмове тестування на знання головних тез. Уважно стежте за прогресом групи та допомагайте індивідуально. Підтримуйте, хваліть та заохочуйте колег добрим словом.

Найбільшою нагородою за цю непросту працю стануть духовні зміни як самих вчителів, так і їхніх учнів. Коли педагоги побачать, як перетворюються люди в їхніх класах, вони збагнуть справжню суть служіння Суботньої школи. Обов'язково наголошуйте на цьому та нагадуйте про це вчителям.

ТЕМА 7

Основна частина

Коли вчитель проводить урок для учнів, це зазвичай відбувається в такій послідовності: вступ, основна частина (заснована на головній думці) та висновок (що впливає з мети уроку).

Підготовка уроку відбувається покроково:

1. Ознайомлення з матеріалом уроку
2. Формулювання головної думки
3. Визначення мети уроку
4. Підготовка вступу
5. Розробка основної частини (зокрема підготовка запитань)

Запитання

Ключем до хорошої дискусії є правильно сформульовані запитання. Вони:

- спонукають до роздумів і активізують мислення;
- допомагають учням висловлювати власне бачення та розуміння;
- заохочують до аналізу й порівняння;
- сприяють новим відкриттям і глибшому осмисленню вже відомого.

«Правильні» запитання:

- не передбачають відповіді лише «так» або «ні»;
- залучають учнів до активного мислення;
- торкаються реальних потреб учнів;
- допомагають досягати мети уроку;
- сприяють практичному застосуванню істини.

«Неправильні» запитання:

- шаблонні та «комфортні»;
- містять у собі готову відповідь;
- не враховують потреб учнів;
- не пов'язують біблійну істину з реальним життям;
- не стимулюють мислення.

Приклади

«Неправильні» запитання	«Правильні» запитання
Скільки шпигунів вирушило оглянути Ханаанську землю?	Що спонукало шпигунів вирушити до Ханаанської землі?
Чи близький Другий прихід Ісуса Христа?	Як Другий прихід Ісуса Христа впливає на ваше життя сьогодні?
Чи може людина спастися, відкидаючи Божий Закон?	Чим для вас є Божий Закон?
Що сталося з Савлом дорогою до Дамаска?	(сформулюйте власний варіант «правильного» запитання)

Важливі зауваження

Запитання мають ґрунтуватися на біблійних текстах і розкривати, що саме говорить Біблія щодо теми уроку. Вони повинні бути логічно пов'язані між собою та послідовно розкривати тему. Урок має сприйматися як цілісне послання, а не як набір окремих думок.

Домашнє завдання:

1. Опрацювати матеріал уроку
2. Сформулювати головну думку
3. Визначити мету уроку
4. Підготувати вступ
5. Розробити запитання до уроку

Для тих, хто проводить навчання вчителів

Увага! Не переходьте до наступного теоретичного матеріалу, доки всі учасники не виконають практичне завдання. Важливо переконатися, що вчителі СШ не лише зрозуміли матеріал, а й уміють застосовувати його на практиці.

Необхідно, щоб усі виконали кожен пункт домашнього завдання. Якщо хтось не встиг, проігнорував або має труднощі — спокійно поясніть важливість цього процесу.

Під час розбору уроків СШ повторюйте тему протягом приблизно півтора місяця. Перевіряйте засвоєння матеріалу усно або письмово,

звертаючи увагу на ключові ідеї. Слідкуйте, чи всі учасники розуміють матеріал, і за потреби надавайте індивідуальну допомогу.

Підтримуйте вчителів, заохочуйте їх добрим словом. Найбільшою нагородою за цю працю стане духовне зростання як самих учителів, так і їхніх учнів. Вони бачитимуть зміни у своєму класі — і саме в цьому полягає головна мета служіння СШ.

Постійно нагадуйте про це вчителям.

ДЛЯ НОТАТОК

ДЛЯ НОТАТОК

ДЛЯ НОТАТОК

ДЛЯ НОТАТОК

ДЛЯ НОТАТОК

ДЛЯ НОТАТОК

Посібник з вивчення Біблії в Суботній школі з коментарями для вчителів
на IV квартал 2026 р.

ДАР ПРОРОЦТВА У ТВОРАХ ЕЛЛЕН УАЙТ

Директор видавництва **В. Кулага**, головний редактор **І. Джердж**,
переклад **А. Чепель**, богословська експертиза **І. Корещук**,
редагування **Л. Качмар**, коректори: **О. Мехоношина**
верстка **В. Кузьменко**, обкладинка **О. Черневич**,
відповідальна за друк **Т. Грицюк**

Формат 84x108/₃₂. Папір газетний. Офсетний друк.
Підписано до друку 26.05.2026 р. Гарнітура Октава. Наклад 1650 прим.

Видавництво «Джерело життя» 04052, м. Київ, вул. Лук'янівська, 9/10-А
тел. (044) 425-69-06, e-mail: dzherelo@ukr.net, www.adventist.ua, bookson.com.ua, lifesource.ua